

ယမကဘာသာ ပို့ချသင်ကြား အာဂုံဆောင်ထားလိုသူများအတွက်
အထူးစီစဉ်ထားသော

ယမကလင်္ကာဆောင်

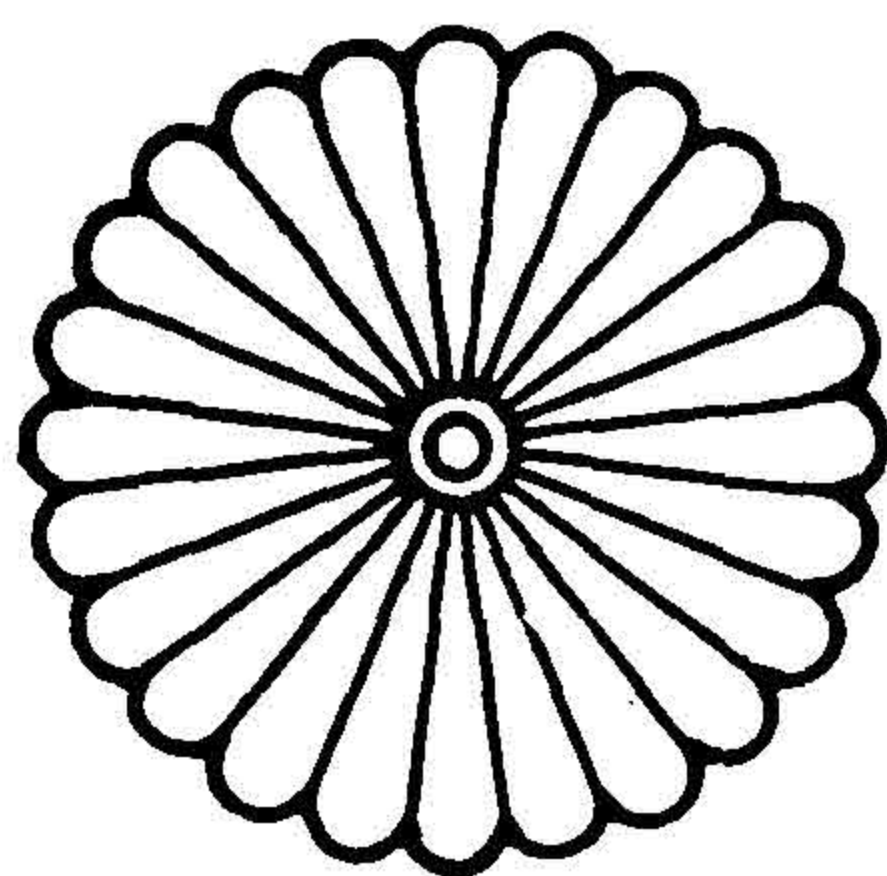
အထက် ၅-ကျမ်း

စာပေအမှတ်စဉ် - ၆

အရှင်တိလောကာဘိဝံသ (အင်းစိန်)

ပထမအကြိမ်ရသကဲ့သို့

စာပေအမှတ်စဉ် • ၆

အရှင်တိလောကာဘိဝံသ
(အင်းစိန်)

ယမကလက်ဆောင်

စာမူခွင့်ပြု အမှတ် - ၁၇၃/၉၄ (၆)
မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြု အမှတ် - ၆၉/၉၄ (၆)

တတိယအကြိမ်

၁၉၉၄-ခု၊ ဇူလိုင်လ
အုပ်ရေ - ၂၀၀၀

တန်ခိုး - ၂၀၀

- ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်မျိုးစန္ဒာ (၀၄၀၈၂)
မိတ်ကောင်းပုံနှိပ်တိုက်
အမှတ် - ၈၉၊ ၅၆ လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
- အဖုံးရိုက် - ဦးကျော်ဇင် (၀၄၂၂၉)
ခိုင်ရည်မွန် အော့ဖ်စက်
အမှတ် - ၈၁၊ ဗိုလ်ချုပ်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
- ထုတ်ဝေသူ - ဦးလှစိန် (၀၃၀၁၉)
ထွန်းလှကျော်စာပေ
အမှတ် - ၂၁၉၊ အသောကလမ်း၊ ၁၃ ရပ်ကွက်
လှိုင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
- ကွန်ပျူတာ - ကုန်သွယ်/ပုံနှိပ်ကွန်ပျူတာနှင့် ရွှေနှင်းဆီ ကွန်ပျူတာ
အမှတ် ၁၁၊ ရေကျော်လမ်း၊ ပုဇွန်တောင်၊ ရန်ကုန်မြို့။
- ဖြန့်ချိရေး - စာပေထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့
ရွာမပရိယတ္တိစာသင်တိုက်၊ အင်းစိန်။

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ		စာမျက်နှာ
၁။	နိဒါန်း		က - ဂ
၂။	ပဏာမ		၁
၃။	သင်္ခါရယမိုက်	(က) ပဏ္ဏတ္တိဝါရ	
		(ခ) ပစ္စုပ္ပန်ဝါရ	၅-၈
		(ဂ) အတိတဝါရ	၉-၁၁
		(ဃ) အနာဂတဝါရ	၁၂-၁၃
		(င) ဝါရတွဲများ	၁၄-၁၇
၄။	အနုသယယမိုက်	(က) ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဝါရ	၁၈-၁၉
		(ခ) အနုသယ+ သာနုသယ+ဥပ္ပဇ္ဇနဝါရ	၂၀-၂၁
		(ဂ) ပဇာဟနဝါရ	၂၂-၂၃
		(ဃ) ပဟိနဝါရ	၂၄-၂၅
		(င) ဓာတုဝါရ	၂၆-၂၇
၅။	စိတ္တယမိုက်	(က) ကျမ်းတက်နှင့် ပါဠိအရကောက်	၂၈-၃၁
		(ခ) သုတ္တန္တစိတ္တမိဿကဝိသေသ	၃၂-၃၃
		(ဂ) အဘိဓမ္မစိတ္တမိဿကဝိသေသ	၃၄-၃၇
၆။	ဓမ္မယမိုက်	(က) ပဏ္ဏတ္တိနှင့် ပစ္စုပ္ပန်	၃၈-၃၉
		(ခ) အတိတဝါရ	၃၉-၄၁
		(ဂ) အနာဂတဝါရ	၄၂-၄၅
		(ဃ) ဝါရတွဲများ	၄၆-၄၉
၈။	ဣန္ဒြိယယမိုက်	(က) ပဏ္ဏတ္တိဝါရ	၅၀-၅၃
		(ခ) ပစ္စုပ္ပန်ဝါရ	၅၄-၅၆
		(ဂ) အတိတနှင့်ကြွင်းဝါရများ	၅၇-၇၁
၉။	အဓိပ္ပါယ်ကဏ္ဍ		၇၂-၈၇
၁၀။	နိဂမ္မပတ္ထနာ		၈၈

နိဒါန်း

မြန်မာ့ယမိုက် သင်နည်းစနစ်

မြန်မာဦးကိုင် ရှေးဆရာတော်ကြီးများသည် ယမိုက်ပါဠိတော်ကို ပြည့်စုံစွာ သိမြင်နိုင်ရန် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ အနု၊ မဓု၊ ယောဇနာ၊ ဂဏှိ စသည်တို့မှ အဆီထုတ်၍ ယမိုက်နိဿယ ခေါ် အရကောက်များကို စီစဉ်ခဲ့ကြပါသည်။

နိဿယနှင့် အရကောက်ကို အတူတူဟု ယူဆသူရှိသလို တစ်ခြားစီ ယူဆသူများလည်း ရှိသည်။ သို့သော် ယခု အသုံးပြုနေသော ယမိုက်၊ ပဋ္ဌာန်း အရကောက်များကို ကျမ်းဆရာကိုယ် တိုင်က အရကောက်ဟု မသုံးပဲ နိဿယဟုသာ သုံးထားသည်ကို ယင်းကျမ်းများ၏ ပဏာမနှင့် နိဂုံးတို့က သက်သေခံလျက် ရှိသည်။

ရှေးခေတ်က အရကောက် ဆိုရိုးများကို နေအခါ ကျက်မှတ်ပြီး ညဉ့်အခါ သရုပ်ခွဲလျက် ရှင်းပြခြင်းဖြင့် ညဝါအဖြစ် ထင်ရှားလေသည်။ ယင်းသည့် ညဝါ အရကောက်များကို လွယ်ကူစွာ တတ်မြောက်နိုင်ရန် တရားအပုံနည်းများကို တီထွင်လာကြသည်။ ဥပမာ- ဦးအုန်း၏ ညဝါတံခွန်၊ မြို့ပြင်ကြီးဆရာတော်၏ ယမိုက်အကျဉ်း မှတ်ပုံကျမ်း စသည်တို့တည်း။ ယမကတ္ထဝိဘာဝနီကျမ်း ၌ တရားအပုံကိုပင် ရာသီဟု သုံးလာသည်။

နောက်ပိုင်းခေတ် ရောက်လာသောအခါ အမြင်ရှင်းအောင် ဇယားနည်းများကို တီထွင် လာကြပြန်သည်။ ဥပမာ- တောင်မြို့နည်း ယမိုက်မှတ်ပုံကျမ်း၊ ယမိုက်ပါရဂူကျမ်း စသည်တို့သည် ဇယားနည်းကို စတင်ပေးသော ကျမ်းများဖြစ်သည်။

ယမိုက်သင်နည်းစနစ်များကို သေချာစွာ လေ့လာကြည့်လျှင်-

၁။ အရကောက်ကို မူတည်သောနည်း၊

၂။ ပါဠိတော်ကို မူတည်သောနည်း ဟု နှစ်မျိုးနှစ်စား တွေ့ရသည်။ ထိုတွင် ယမိုက် ပါရဂူဆရာကား ပါဠိတော်ကို မူတည်သောနည်းကို သုံးသည်။ အခြားဆရာများကား အရကောက် ကို မူတည်သည်က များလေသည်။

ယမကလက်ဆောင်

ဤယမက လက်ဆောင်ကျမ်း၌ကား အရကောက်ကို မူတည်သောနည်း၊ ပါဠိတော်ကို မူတည်သောနည်း ဤနှစ်မျိုးလုံးကို လိုအပ်သလို အသုံးပြုထားပါသည်။ ခေတ်အဆက်ဆက် ဆရာ အမျိုးမျိုးတို့၏ နည်းစနစ်များမှ ယခုခေတ် စာသင်သားများနှင့် သင့်လျော်အောင် လက်တွေ့စမ်း သပ်ပြီး စနစ်တကျ စီစဉ်ထားပါသည်။

၁။ ကျမ်းတက်ဇယားများ၊

၂။ အရကောက်ဇယားများ၊

၃။ ပါဠိတော် အာဂုံဆောင်နိုင်ရန် ဇယားများ၊

၄။ ပါဠိ၊ အရကောက်နှစ်မျိုးရ ဇယားများ၊

၅။ ဝီထိပုံစံများ၊

၆။ လိုရင်းချုပ် ညွှန်ကြားချက်များ၊

၇။ လိုအပ်သော အနက်များ၊

၈။ လိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်များ စသည်တို့ကို ပါဝင်အောင် စီစဉ်ထားပါသည်။

အမှန်ဆိုရပါမူ ယမကလက်ဆောင် နည်းစနစ်အတိုင်း ဆရာအကူအညီဖြင့် စနစ်တကျ သင်ယူပါလျှင် အရကောက်စာအုပ် လုံးဝကိုင်စရာမလိုဘဲ ယမိုက်ဘာသာ တတ်မြောက်နိုင်ပါ သည်။ ယမိုက်ပါဠိတော် အာဂုံပြန် စာမေးပွဲများကိုလည်း အလွယ်တကူ ပြန်ဆိုအောင်မြင်နိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း လက်တွေ့သုံးဖူးသူများက သက်သေခံလျက် ရှိပါသည်။

၁၃၅၀-ပြည့် နှစ်ဆန်းတစ်ရက်

ကဆုန်လဆန်း (၁) ရက်

စနေနေ့

၁၆-၄-၈၈

အရှင်တိလောကာဘိဝံသ (အင်းစိန်)

နာယက (ပါမောက္ခ)

အဘိဓမ္မ မဟာဌာန

(န-ပ-သ)

ရန်ကုန်။

တောင်းပန်လွှာ

ထေရ်ကျော်ငါးရာ၊ ရဟန္တာဝသီ၊
 သမ္ဘိဒါဉာဏ်ရ၊ သံဃိန္ဒတို့၊
 ဘုရားမိန့်ရွတ်၊ ပိဋကတ်ကို၊ မွတ်မွတ်ဖြူဖွေး၊
 ပေထက်ရေး၍၊ ဆေးလေးကြပ်ကြပ်၊ အထပ်တစ်ရာ၊
 တည်းဖြတ်ပါလည်း၊ အကွရာပုဒ်ဆွေး၊ မှားယွင်းသေး၏၊
 ညစ်ကြေးစပ်ယှဉ်၊ ပုထုဇဉ်သာ၊ ငါတို့မှာကား၊
 မမှားဘယ်သို့၊ ရှိလေမြို့လိမ့်၊ ယွင်းချို့အကွရာ၊
 ပျက်ယိုရာ၌၊ ပညာကြီးရှင်၊ ငြိမ်းကောင်းဆင်သို့၊
 ပြင်စေသတည်း။

(ဥတေနုပျို့)

ပဏာမနှင့် ပဋိညာဉ်

နတ္တာ ဘိဓမ္မ ဒေသကံ၊ အတ္ထာယ ယုဝသောတုနံ၊
ယမကဿ သရူပကံ၊ ကရိဿာမိ ယထာဗလံ။

(ဇ-ဂိုဏ်း ၄-ခု အညီပြု၍ ဖွဲ့စီအပ်သော သေတဝဝိပုလဂါထာ)

အဟံ- ခန္ဓာသမူဟ ပဉ္စကကို တိလောကဟု နာမသမုတ် အကျွန်ုပ်သည်၊
အဘိဓမ္မဒေသကံ- အဘိဓမ္မာ ဒေသနာကို သေချာကျန ပေး ပြကော်မူတတ်သော ဘုရားရှင်ကို၊
အဘိဓမ္မဒေသကံ- အဘိဓမ္မာဒေသနာ၌လာသော အနက်အဓိပ္ပါယ်တို့ကို သင်ကြားနာယူသူ
နောင်လာ နောက်သားတို့အား လွယ်လွယ်ကူကူ နည်းယူနိုင်ရန် ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့သော
အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ အနု၊ မဓု၊ ယောဇနာ အစဖြာသော ကျေးဇူးရှင် ဆရာအပေါင်းကို၊ (နမာမိ-
ဦးညွှတ်ရိုက်ျိုး ရှိခိုးပါ၏)။

နတ္တာ- ဦးညွှတ်ရိုက်ျိုး ရှိခိုးပြီး၍၊ ယုဝသောတုနံ- အခြေမဖြစ် ပျိုမျစ်နုနယ် စာသင်ငယ်
တို့၏။ အတ္ထာယ- လွယ်လွယ်ကူကူ နည်းယူသင်ကြားနိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ယမကဿ- အနုလော
မ၊ ပဋိလောမအစုံ၊ သန္နိဋ္ဌာန်၊ သံသယအစုံ၊ ပုစ္ဆာ၊ ဝိဿဇ္ဇနာအစုံ၊ ဤသို့ အစုံစုံသော ဒေသနာတို့၏
အစွမ်းဖြင့် ဟောအပ်သောကြောင့် ယမကမည်သော ကျမ်း၏။ သရူပကံ- သရုပ်၊ အဓိပ္ပါယ်
အသွယ်သွယ်ကို၊ ယထာဗလံ- စွမ်းအားသတ္တိ ရှိသည်အားလျော်စွာ၊ ကရိဿာမိ- ပေါ်လွင်ထင်ရှား
ညွှန်းဇယားဖြင့် ရေးသားတီထွင် ပြုစီရင်အံ့။

ယမက ၁၁-ကျမ်း

ဆောင်။ ။ မူ၊ ခန့်၊ အာ၊ ဓာ၊ သစ်နှင့်၊ သင်၊ အနု၊ စိတ်၊ ဓမ္မာ၊ ဣ၊ ဟောခဲ့ဝတီ။

ကျမ်းတက်ဆိုရိုး

သစ္စယမိုက်ကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ သင်္ခါရယမိုက်ကို ဟောတော်မူ၏။
ထိုသည်လည်း ပဏ္ဏတ္တိဝါရ၊ ပဝတ္တိဝါရ၊ ပရိညာဝါရအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ (စသည်ဖြင့်
ဇယားကြည့်၍ဆိုလေ။)

သင်္ခါရယမက-ဥဒ္ဒေသ

ပဏ္ဏတ္တိ- ပဝတ္တိ- ပရိညာ (၃)

ဥဒ္ဒေသ- နိဒ္ဒေသ (၂)

ပရိစ္ဆေဒ, ပရိစ္ဆိန္နဥဒ္ဒေသ, ဝိဘာဂ (၃)

တစ်နည်း -

သင်္ခါရဥဒ္ဒေသ	နာမဝဝတ္ထာန်	သရူပက္ခာ ဝါရ	နယဝါရ
ဥဒ္ဒေသ လက္ခဏာ	ကာယသင်္ခါရော	အဿာသပဿာသာ ကာယသင်္ခါရော	ပဒသောဓန
	ဝစီသင်္ခါရော	ဝိတက္ကဝိစာရာ ဝစီသင်္ခါရော	။ မူလစက္က
	စိတ္တသင်္ခါရော	သညာ စ ဝေဒနာ စ စိတ္တသင်္ခါရော ဌပေတွာ ဝိတက္ကဝိစာရေ သဗ္ဗေပိ စိတ္တ သမ္ပယုတ္တကာ ဓမ္မာ စိတ္တသင်္ခါရော	သုဒ္ဓသင်္ခါရ

အနက်။ တယော- ကုန်သော၊ သင်္ခါရ- တို့သည်၊ ဟောန္တိ- ကုန်၏။ ကာယ သင်္ခါရော- ကာယ
သင်္ခါရလည်းကောင်း၊ (ပ) စိတ္တသင်္ခါရော- လည်းကောင်း၊ ဣဟိဣမေ - ဤသည်တို့တည်း။
တစ်နည်း။ ကာယသင်္ခါရော- လည်းကောင်း၊ (ပ) စိတ္တသင်္ခါရော- လည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊
တယော- ကုန်သော၊ သင်္ခါရ- တို့သည်၊ ဟောန္တိ- ကုန်၏။

အဿာသ ပဿာသာ- ထွက်သက် ဝင်သက်တို့သည်၊ ကာယသင်္ခါရော- ကာယသင်္ခါရမည်၏။

အနုလုံ + ပစ္စနိက်

ပဒသောဓနမူလစက္က					
ပဒသောဓန		သင်္ခါရ	ကာယသင်္ခါရော	ဝစီသင်္ခါရော	စိတ္တသင်္ခါရော
ကာယော	ကာယသင်္ခါရော	။		။	။
ဝစီ	ဝစီသင်္ခါရော	။	။		။
စိတ္တံ	စိတ္တသင်္ခါရော	။	။	။	
သုဒ္ဓသင်္ခါရ ⇒			။	။	။
				။	။

သင်္ခါဋ္ဌိမှာ၊ သုံးဝါရာနှင့်၊ ခြောက်ဖြာနယ၊ ယမကစတုဝီ၊ တလိပ္ပတ္တာ၊ ဌပေတွာ၊ အတ္တာ
ကိုးဆယ့်ခြောက်။

ပဏ္ဏတ္တိဝါရ အရဏကော်

	တရားကိုယ်	ကာ	ကာသင်	ဝစီ	ဝစီသင်	စိတ္တ	စိတ္တသင်	သင်္ခါရ
၁	စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အကြောင်းဖြစ်သော ကရဏကာယ	။						
၂	ကရဏကာယ၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သော အဿာသပဿာသ ဟုဆိုအပ်သော စိတ္တဇဝါယောဓာတ်		။					။
၃	အကျိုးဆက်ဖြစ်သော ဝစီဘောဒသဒ္ဓ			။				
၄	ဝစီဘောဒသဒ္ဓ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဝိတက် ဝိစာရ				။			။
၅	အကြောင်းဖြစ်သော စိတ်တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ်					။		
၆	အကျိုးဖြစ်သော ဝိတက် ဝိစာရမှတစ်ပါး စေ-၅၀				*		။	။
၇	ရုပ်-၂၈၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်	ပစ္စနိက်နှစ်ဘက်ရ						

၁။ စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်ဟု ဆိုအပ်သော အကြောင်းဖြစ်သော ကရဏကာယသည် ကာယသာမည်။

၂။ ကရဏကာယ၏ ပ-စိတ္တဇဝါယောဓာတ်သည် ကာယသင်္ခါရလည်းမည်၊ သင်္ခါရလည်းမည်။
ဤသို့ စသည်ဖြင့် ကျက်မှတ်ရန်။

ဝိဘင်းထုတ်ပုံ-သန္နိဋ္ဌာန်+သံသယတွင် အနုလုံ၌ သန္နိဋ္ဌာန်က ပိုသည်ကို တစ်ဘက်ရ၊ တူသည်ကို နှစ်ဘက်ရ။ ပစ္စနိက်၌သံသယကပိုသည်ကိုတစ်ဘက်ရ၊ ကြွင်းသည်ကို နှစ်ဘက်ရထုတ်လေ။

* လုံ တစ်ဘက်ရ၊ ဌာန် ပိုမှ၊ တူမျှ နှစ်ဘက်သာ။

* နိက် တစ်ဘက်ရ၊ ယ-ပိုမှ၊ ကြွင်းက နှစ်ဘက်သာ။

သတိပြုဖွယ်

ယမိုက်ကျမ်းလာ ပဏ္ဏတ္တိဝါရများ၌ စိတ်-၈၉၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်ဟု အဘိဓမ္မတ္ထ ၅-မျိုး လိုရင်းမှတ်၍ ယင်း ၅-မျိုးတည်းမှ လျော့သည်ကို သတိပြုပါ။ ဤသင်္ခါရ ယမိုက် ပဏ္ဏတ္တိ၌ ကာယ၊ ကာယသင်္ခါရ၊ ဝစီ၊ ဝစီသင်္ခါရ၊ စိတ္တ၊ စိတ္တသင်္ခါရ ၆-မျိုးတွင် ရှေ့သုံးမျိုး အတွက် အဘိဓမ္မတ္ထမလျော့၊ နောက် ၃-မျိုးအတွက်သာ လျော့ကြောင်း သိပါ။ အဘိဓမ္မတ္ထတည်းမှ ဝစီသင်္ခါရအတွက် ဝိတက်၊ ဝိစာရလျော့သည်၊ စိတ္တအတွက် စိတ် အကုန် လျော့သည်၊ စိတ္တသင်္ခါရအတွက် စေ-၅၀ လျော့သည်ဟု သိပါ။ သင်္ခါရသုံးပါးယူလျှင် စေတသိက်အားလုံး လျော့သည်။

ပစ္စနိက်- ကာယ၊ ကာယသင်္ခါရမှတစ်ပါး စိတ်- ၈၉၊ စေ- ၅၂၊ ရုပ်- ၂၈၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်။

ဝစီ၊ ဝစီသင်္ခါရမှတစ်ပါး စိတ်- ၈၉၊ စေ- ၅၀၊ ရုပ်- ၂၈၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်။

စိတ္တ၊ စိတ္တသင်္ခါရမှတစ်ပါး ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ရုပ်- ၂၈၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်။

သင်္ခါရသုံးပါးကို ဘုံစသည်ဖြင့် ဝေဖန်ပုံ

သင်္ခါရ	ဘုံ	ဈာန်	စိတ္တုပ္ပါဒ်	ပုဂ္ဂိုလ်
ကယသင်္ခါရ	(ရူပ အရူပဘုံ) တို့၌ မဖြစ် ကာမ-၁၁ ဘုံ၌ သာ ဖြစ်၏	ပ ဒု တ (စ ဈာန်)	ဒွေပဉ္စဝိညာဏ်-၁၀ ပဋိသန္ဓေ စုတိမှ တစ် ပါးသော ကာမစိတ် ၄၄-ခုတို့၌ ဖြစ်၏	အမိဝမ်း၌ကိန်းသောပုဂ္ဂိုလ်၊ သေသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားခိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ စတုတ္ထဈာန် ဝင်စားခိုက်သောကာမ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ရူပ၊ အရူပပုဂ္ဂိုလ်၊ ရေ၌ကိန်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ မုစ္ဆာကာလ၌ ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ မဖြစ်၊ ဗလဝါရမ္မဏ ဖြစ်သော ကာမ ပုဂ္ဂိုလ်၌သာ ဖြစ်၏
ဝိသင်္ခါရ	အသညသတ်ဘုံ မှ တစ်ပါး အလုံးစုံ	မူလဘူတ ဖြစ်သော ပ ဈာန်၌ သာ	ဒွေပဉ္စဝိညာဏ်-၁၀ မှတစ်ပါး ကာမစိတ်-၄၄	အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ နိရောဓသမာပတ်ဝင် စားခိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ သေသောပုဂ္ဂိုလ်မှတစ် ပါး အလုံးစုံသော ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပပုဂ္ဂိုလ်တို့ ၌ ဖြစ်၏
စိတ္တသင်္ခါရ	။	ပ-ဒု တ-စ	အလုံးစုံသော ကာမစိတ်-၅၄	။

ကယသင်္ခါရသည် ဘုံအားဖြင့် ရူပဘုံ၊ အရူပဘုံတို့၌ မဖြစ်၊ ကာမ ၁၁-ဘုံ၌သာ ဖြစ်၏။ ဈာန်အား
ဖြင့် ပထမဈာန်၊ ဒုတိယဈာန်၊ တတိယဈာန်၌ ဖြစ်၏။ စတုတ္ထဈာန်၌ မဖြစ်။

စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊ ပဋိသန္ဓေ၊ စုတိမှတစ်ပါးသော ကာမစိတ် ၄၄-ခု၌သာ ဖြစ်၏။
ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် အမိဝမ်း၌ ကိန်းသော ပုဂ္ဂိုလ် - ပ - ကာမပုဂ္ဂိုလ်၌သာ ဖြစ်၏။

(ဤသို့ စသည်ဆိုရန်)

ဝိသင်္ခါရသည် ဘုံအားဖြင့် အသညသတ်ဘုံမှတစ်ပါး အလုံးစုံသောဘုံ၌ ဖြစ်၏။ ဈာန်အားဖြင့် မူလ
ဘူတဖြစ်သော ပထမဈာန်၌သာ ဖြစ်၏။ စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်- ၁၀ မှတစ်ပါးသော ကာမစိတ်
၄၄-ခု၌သာ ဖြစ်၏။ ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားခိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ သေသော
ပုဂ္ဂိုလ်မှတစ်ပါး အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၌ ဖြစ်၏။

မုစ္ဆာကာလ

မုစ္ဆာကာလဟူသည် ရေနစ်မွန်းစဉ်၊ သစ်ပင်ထက်မှကျစဉ်၊ မြားဆိပ်အစရှိသည်ဖြင့် ထိစဉ်ကို
ဆိုသည်။

ဈာန်ဇောများရေတွက်ပုံ

ပဉ္စကနည်း	စတုက္ကနည်း
ပထမဈာန်ဇော-၁၀	ပထမဈာန်ဇော-၂၀
ဒုတိယ ။ -၁၀	
တတိယ ။ -၁၀	ဒုတိယ -၁၀
စတုတ္ထ ။ -၁၀	တတိယ -၁၀
ပဉ္စမ ။ -၁၀	စတုတ္ထ -၁၀
ပေါင်း -၅၀	ပေါင်း -၅၀

မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်များ ဇောကိစ္စမတပ်၍ ပထမဈာန်စိတ် ၁၁-ခုမှ ဝိပါက်ပထမဈာန်ကို နုတ်လျှင် ပထမဈာန်ဇော ၁၀-ခု ဖြစ်၏။ ထိုအတူ ဒု-ဈာန်စိတ် ၁၁-ခု၊ ဒု-ဈာန်ဇောစိတ် ၁၀-ခု စသည်ဖြင့် သိလေ။

ဈာနောကာသ

မဟဂ္ဂုတ် ကု-၉၊ ကြိ-၉၊ လောကုတ်-၄၀ အားဖြင့် ဈာန်ဇော ၅၀-ခုကို ဈာနောကာသ ဟု ဆိုသည်။
(အရူပပုဂ္ဂိုလ်၌ လောကုတ် ဈာန်ဇောသာ ရသည်၊ ရူပဈာန်ဇော မရ။)

ဘုမ္မောကာသ

ကာမစိတ် ၅၄-ခု နှင့် မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ခုတို့ကို ဘုမ္မောကာသဟု ဆိုသည်။

ဘုမ္မောကာသစိတ်နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်

- ၁။ ကာမပုဂ္ဂိုလ်၌ ကာမစိတ် ၅၄-ပါး ဖြစ်၏။
- ၂။ ရူပပုဂ္ဂိုလ်၌- လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ သမ္ပဒိဇ္ဈိင်းဒွေ၊ သန္တီရဏ- ၃၊ အဟိတ်ကြိယာ-၃၊ မဟာကု- ၈၊ မဟာကြိ-၈၊ ပထမဈာန် ဝိပါက်၊ ဒုတိယဈာန်ဝိပါက်ဟု ဆိုအပ်သော သဝိတက္က၊ သဝိစာရစိတ် ၃၆-ခု။
စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေ၊ သောတဝိညာဉ်ဒွေ၊ တ-ဈာန်ဝိပါက်၊ စတုတ္ထဈာန်ဝိပါက်၊ ပဉ္စမဈာန်ဝိပါက်ဟု -
အဝိတက္က၊ အဝိစာရ ၇-ခု။
- ၃။ အရူပပုဂ္ဂိုလ်၌ လော၊ မော၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကု-၈၊ မဟာကြိ-၈ ဟု- ဆိုအပ်သော သဝိတက္က၊ သဝိစာရစိတ် ၂၇-ခု။ အရူဝိ-၄ ဟု- အဝိတက္က၊ အဝိစာရ - ၄။

သင်္ခါရ၊ ပဝတ္တိ၊ ဥပ္ပါဒ၊ နိရောဓ၊ ၂ + နိ ပစ္စုပ္ပန်၊ ပုဂ္ဂလ ပုဂ္ဂလော၊ ပွန်-တိ ပုဂ္ဂလ။

			ဧကသမင်္ဂီ		သင်္ခါရ		
ဈာန်ဝင်စားသော	ပုဂ္ဂိုလ်	ဈာနောကာသ	ဥပ္ပါဒ	ဘင်္ဂ	ကာယ	ဝစီ	စိတ္တ
	ကာမ	အဿာသပဿာသနှင့်တကွ ပ-ဈာန်ဇော-၂၀	။		။	။	။
		။ ဒု-ဈာန်ဇော-၁၀၊ တ-ဈာန်ဇော-၁၀	။		။		။
	ရူပ	အဿာသ ပဿာသကင်းသော ပ-ဈာန်ဇော-၂၀	။			။	။
		။ ဒု-ဈာန်ဇော-၁၀၊ တ-၁၀၊ စ-၁၀	။				။
	အရူပ	သောတာပတ္တိမဂ်ကြည့် လောကုတ် ပ-ဈာန်ဇော-၁၄	။			။	။
		။ ဒု-ဈာန်ဇော-၇၊ တ-၇၊ စ-၁၅	။				။
	ဘုမ္မောကာသ						
ဈာန်မဝင်စားသော	ကာမ	(ဒွေပဉ္စ-၁၀ကြည့်)အဿာသ ပဿာသနှင့်တကွကာမစိတ် ၄၄	။		။	။	။
		။ ကင်းသော ကာမစိတ် ၄၄	။			။	။
		ဒွေပဉ္စဝိညာဏ်-၁၀	။				။
	ရူပ	သဝိတက္က သဝိစာရစိတ်-၃၆	။			။	။
		အဝိတက္က အဝိစာရစိတ်-၇	။				။
	အရူပ	သဝိတက္က သဝိစာရစိတ်-၂၇	။			။	။
		အဝိတက္က အဝိစာရစိတ်-၄	။				။
		နိရောဓသမာပတ် အသညသတ်					

အထက်ပါဇယား၌ ဈာနောကာသ၊ ဘုမ္မောကာသဟု နှစ်ပိုင်းခွဲမှတ်၊ ထိုကွင် ဈာနောကာသ၌ ကာမ၊ ကာ + ရူ၊ အရူ ဟု ပုဂ္ဂိုလ် ၃-မျိုးခွဲမှတ်။ အဿာသ ပဿာသသည် ကာယအတွက်သာ လိုသည်၊ ဝစီ+စိတ္တ အတွက် အဿာသဆိုင်ရာ ဖြုတ်၍ ပေါင်းဆိုပါ။

ဇယားဆိုရိုး

ကာမပုဂ္ဂိုလ်အတွက်- အဿာသ၊ ပဿာသနှင့်တကွ ပထမဈာန်ဇော- ၂၀ တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ဈာန် ဝင်စားသော ကာမာဝစရပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သင်္ခါရ ၃-ပါးလုံး ဖြစ်ဆဲ။ အဿာသ၊ ပဿာသနှင့်တကွ ဒု-ဈာန်ဇော- ၁၀၊ တ-ဈာန်ဇော- ၁၀ တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ဈာန်ဝင်စားသော ကာမာဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကာယ၊ စိတ္တ ဖြစ်ဆဲ။

ကာ + ရူပုဂ္ဂိုလ်အတွက်- အဿာသ၊ ပဿာသကင်းသော ပထမဈာန်ဇော- ၂၀ တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ဈာန်ဝင်စားသော ကာမာဝစရ၊ ရူပါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဝစီ၊ စိတ္တ ဖြစ်ဆဲ။ အဿာသ၊ ပဿာသကင်းသော ဒု-ဈာန်ဇော- ၁၀၊ တ-ဈာန်ဇော- ၁၀၊ စ-ဈာန်ဇော- ၁၀ တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ဈာန်ဝင်စားသော ကာ + ရူ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စိတ္တ သာဖြစ်ဆဲ။ (စသည်ဖြင့် သိလေ။)

သင်္ခါရယမက ပုဂ္ဂလောဆိုင်ရာအားလုံးအတွက်နှင့် ပွန် ပုဂ္ဂလ
ပွန် + တိ၊ ပွန် + နာ၊ တိ + နာ၊ ဥ၊ နိ၊ ဥ + နိ၊

	ကာယသင်္ခါရော		ဝစီသင်္ခါရော		စိတ္တသင်္ခါရော
လောကီ	ပဌမဇ္ဈာန	အဿာသပဿာသာန	ပဌမဇ္ဈာန	ဝိတက္ကဝိစာရော	ပဌမဇ္ဈာန
	ဒု တ ။		×		ဒု-တ ။
	×		×		စတုတ္ထ ။
လောကီ	ကာမာဝစရ	အဿာသပဿာသာန	ကာမာဝစရ	ဝိတက္ကဝိစာရော	ကာမာဝစရ
	×		ရူ-အရူ		ရူ-အရူ
	×		×		×
					အသည

ဝိဘင်းများ

ကာယတစ်ဘက်ရ ဝိနာ ဝိတက္ကဝိစာရေဟိ အဿာသ ပဿာသာနံ ဥပ္ပါဒကုဏေ။
 ဝစီတစ်ဘက်ရ ဝိနာ အဿာသ ပဿာသေဟိ ဝိတက္ကစာရာနံ ဥပ္ပါဒကုဏေ။
 နှစ်ဘက်ရ ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပန္နာနံ၊ ကာမာဝစရာနံ၊ အဿာသ ပဿာသာနံ ဥပ္ပါဒကုဏေ။
 ပစ္စနိက် သဗ္ဗေသံ စိတ္တဿ ဘင်္ဂိကုဏေ၊ ဝိနာ အဿာသ ပဿာသေဟိ အဝိတက္က
 အဝိစာရ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒကုဏေ၊ နိရောဓသမာပန္နာနံ၊ အသညသတ္တာနံ။

မှတ်ချက်။ ။ အဿာသ ပဿာသ အသုံးအနှုန်းသည် ကာယနှင့်တွဲသောအခါမှသာ လိုအပ်သည်။ ပုဂ္ဂလော
 ကာသ၌ ဘုံသတ်ရုံသာ ထူးသည်။
 (ပဌမဇ္ဈာန်ဟု ဆိုအပ်သော ဈာနောကာသ စသည်၊ ကာမ ၁၁-ဘုံဟု ဆိုအပ်သော ဘုမ္မောကာသ
 စသည်၊ နိရောဓသမာပတ်ကို ပုဂ္ဂလောကာသ၌ မလို)

အရကောက်

ကာယ+ဝစီ အနုလုံ အနုလောမ - အဿာသ၊ ပဿာသနှင့်တကွ ဒုတိယဈာန်ဇော ၁၀၊ တတိယ
 ဈာန်ဇော ၁၀-တို့၏ ဥပ္ပါဒကုဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ဈာန်ဝင်စားသော ကာမာဝစရပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။
 အဿာသပဿာသနှင့်တကွ ပထမဈာန်ဇော ၂၀-တို့၏ ဥပ္ပါဒကုဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ဈာန်ဝင်
 စားသော ကာမာဝစရပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ကြဉ်သော အဿာသပဿာသနှင့်တကွ ကာမစိတ် ၄၄-ခုတို့၏
 ဥပ္ပါဒကုဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ဈာန်မဝင်စားသော ကာမာဝစရပုဂ္ဂိုလ်လည်းရ၏။ သံသယကား-နောက်သာ
 ရ၏။

ပဋိလောမ

အသာသ ပသာသကင်းသော ပထမဈာန်ဇော ၂၀-တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ဈာန်ဝင်စားသော ကာမာဝစရ၊ ရူပါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၊ သောတာပတ္တိမဂ် ကြည့်သော လောကုတ္တရာ ပထမဈာန်ဇော ၁၄-ခုတို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ဈာန်ဝင်စားသော အရူပါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ကြည့်သော အသာသ၊ပသာသကင်းသော ကာမစိတ် ၄၄-ခုတို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ဈာန်မဝင်စားသော ကာမာဝစရပုဂ္ဂိုလ်၊ လောဘမူ၊မောဟမူ - - - ဒုတိယဈာန်ဝိပါက် ဟုဆိုအပ်သော သဝိတက္ကသဝိစာရ စိတ် ၃၆-ခုတို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏ သမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ဈာန်မဝင်စားသော ရူပါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၊ လောဘမူ၊မောဟမူ၊မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း မဟာ ကု ၈၊ မဟာ ကြံ ၈-ဟုဆိုအပ်သော သဝိတက္က သဝိစာရစိတ် ၂၇-ခုတို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီ ဟုဆိုအပ်သော ဈာန်မဝင်စားသော အရူပါဝစရပုဂ္ဂိုလ် ရ၏။ အနုလောမ သံသယလည်း ရ၏။

ဩကာသ

ဈာနောကာသ	ဝိဘင်း	သင်္ခါရ		
		ကာယ	ဝစီ	စိတ္တ
ပဌမဈာန်ဇော-၂၀	ပဌမဇ္ဈာနေ	။	။	။
ဒု-ဈာန်ဇော-၁၀၊ တ-၁၀	ဒုတိယဇ္ဈာနေ တတိယဇ္ဈာနေ	။		။
စတုတ္ထဈာန်ဇော-၁၈	စတုတ္ထဇ္ဈာနေ			။
ဘုမ္မောကာသ				
ကာမ-၁၁	ကာမာဝစရေ	။	။	။
(အသည ကြည့်) ရူ-၁၅ အရူ-၄	ရူပါဝစရေ အရူပါဝစရေ		။	။
အသညသတ်	အသညသတ္တေ			

ဩကာသ ဆိုရိုး

- ၁။ ပထမဈာန်ဇော ၂၀-ဟုဆိုအပ်သော ဈာနောကာသ၊ (ကာယ+ဝစီ+စိတ္တ)
- ၂။ ဒုတိယဈာန်ဇော ၁၀၊ တတိယဈာန်ဇော ၁၀-ဟုဆိုအပ်သော ဈာနောကာသ၊ (ကာယ+စိတ္တ)
- ၃။ စတုတ္ထဈာန်ဇော ၁၈-ခုဟု ဆိုအပ်သော ဈာနောကာသ၊ (စိတ္တ)
- ၄။ ကာမစိတ် ၁၁-ဘုံဟုဆိုအပ်သော ဘုမ္မောကာသလည်း၊ (ကာယ+ဝစီ+စိတ္တ)
- ၅။ အသညသတ်ကြည့်သော ရူပ ၁၅-ဘုံ၊ အရူပ ၄-ဘုံ ဟုဆိုအပ်သော ဘုမ္မောကာသ၊ (ဝစီ+စိတ္တ)
- ၆။ အသညသတ်ဘုံဟုဆိုအပ်သော ဘုမ္မောကာသ။

အတိတ်ပုဂ္ဂလ				ဝိဘင်း	
ပုဂ္ဂိုလ်	ဖြစ်ဘူးသင်္ခါရ			အနုလုံ	ပစ္စနိက်
ခပ်သိမ်းသော ပုထုဇဉ်-၄၊ အရိယာ-၈	ကာယ	ဝစီ	စိတ္တ	အာမန္တာ	နတ္ထိ

ပစ္စုပ္ပန္နာတိတ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ+ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ)

ကာယ- ဝစီ အနုလောမ - အာမန္တာ။

ပဋိလောမ - သဗ္ဗေသံ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ၊ ဝိနာ အဿာသ ပဿာသေဟိ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ နိရောဓသမာပန္နာနံ၊ အသညသတ္တာနံ (တစ်ဘက်ရ)

အဿာသ ပဿာသာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ (နှစ်ဘက်ရ)

ပဋိ- သန္နိဋ္ဌာန် ခပ်သိမ်းသော စိတ်တို့၏ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီ၊ အဿာသ ပဿာသကင်းသော ခပ်သိမ်းသော စိတ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏ သမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ဈာန်ဝင်စား-မဝင်စားသော ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပပုဂ္ဂိုလ်၊ နိရောဓ -ပ- အသည -ပ- ရ၏။

သံသယ အဿာသ ပဿာသနှင့်တကွ ပ-ဈာန်ဇော-၂၀၊ ဒု-၁၀၊ တ-၁၀ တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏ သမင်္ဂီ ဟု ဆိုအပ်သော ဈာန်ဝင်စားသော ကာမပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒွေပဉ္စ ၁၀ ကြည့် အဿာသ ပဿာသနှင့်တကွ ကာမစိတ် ၄၄ တို့၏ ဥပ္ပါ -ပ- ဈာန်ဝင်စား ကာမပုဂ္ဂိုလ်။

(ကာယ စိတ္တလည်း နည်းတူ)

ပစ္စနိက် ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ နတ္ထိ။

ဝစီ + စိတ္တ အနု အာမန္တာ။

ပဋိ- သဗ္ဗေသံ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ၊ ဝိနာ ဝိတက္က ဝိစာရေဟိ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ နိရောဓ သမာပန္နာနံ၊ အသညသတ္တာနံ တေသံ (တစ်ဘက်ရ)

ပဋိ-သန္နိဋ္ဌာန် ခပ်သိမ်းသော -ပ- ဂီ အဝိတက္က အဝိစာရစိတ် ၅၅-ခုတို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီ ဟု ဈာန် ဝင်စား - မဝင်စားသော ကာမာဝစရ၊ ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရ၊ နိရောဓ၊ အသညသတ် ရ၏။

သံသယ ပဌမဈာန်ဇော -၂၀ တို့၏ ဥပ္ပါ-ဈာန်-ကာမာဝစရ၊ ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒွေပဉ္စ ဝိညာဏ် ၁၀ ကြည့် ကာမစိတ် ၄၄-ခု၊ ပဌမဈာန် ဝိပါက်၊ ဒုတိယဈာန်ဝိပါက်ဟု ဆိုအပ် သော သဝိတက္ကသဝိစာရစိတ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ဈာန်မဝင်စား သော ကာ၊ ရူ၊ အရူ ပုဂ္ဂိုလ်။

ပစ္စနိက် ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ - နတ္ထိ။

ပထမဈာန်ဇော ၂၀- တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ဈာန်ဝင်စားသော ကာမာဝစရ၊ ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ပထမဈာန်ဟု ဆိုအပ်သော ဈာနောကာသ။ (သင်္ခါရသုခါရ))

ဒုတိယဈာန်ဇော - ၁၀, တတိယဈာန်ဇော - ၁၀ တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ဈာန်ဝင်စားသော ကာမာဝစရ၊ ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဒုတိယဈာန်, တတိယဈာန်ဟု ဆိုအပ်သော ဈာနောကာသ ။ (ကာယ+စိတ္တ)

စတုတ္ထဈာန်ဇော ၁၈-ခုတို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ဈာန်ဝင်စားသော ကာမာဝစရ၊ ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စတုတ္ထဈာန်ဟု ဆိုအပ်သော ဈာနောကာသ။ (စိတ္တဿ)

ကာမစိတ် ၅၄-ခုတို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ဈာန်မဝင်စားသော ကာမာဝစရပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကာမ ၁၁-ဘုံဟု ဆိုအပ်သော ဘုမ္မောကာသ။ (သင်္ခါရသုခါရ)

သုဒ္ဓါပဋိသန္ဓေ- ရူပါဝစရပဉ္စမဈာန် ပဋိသန္ဓေတစ်ခု၊ စေတသိက်တိ သတို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အနာဂါမိဖလဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံဟုဆိုအပ်သော ဘုမ္မောကာသ။

သုဒ္ဓါဒုတိယပိုင်း - သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနှောင် ပဌမဘဝင်ဟု ဆိုအပ်သော မုချဒုတိယစိတ်၊ ထိုစိတ်နှင့် ဝစီသင်္ခါရ ဖြစ်ဖူးပြီးသည်ကို အတိတ်၌ မရကောင်းသောအဖြစ်ဖြင့် တူသောကြောင့် တံသဒိသ ဒုတိယစိတ်ဟု ဆိုအပ်သော ဘဝင် ၁၅-ချက်, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ဤ ၁၇-ချက်သော စိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အနာဂါမိဖလဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံဟုဆိုအပ်သော ဘုမ္မောကာသ။(စိတ္တဿ)

ကြွင်း ရူ, အရူ- သုဒ္ဓါဝါသ ဖြစ်အံ့- ဘပနိကန္တိက ပဌမဇောမှစ၍ စုတိတိုင်အောင်၊ ကြွင်းသောရူ,အရူပါဝစရ ဖြစ်အံ့-ပဋိသန္ဓေမှစ၍ စုတိတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော သဝိတက္က သဝိစာရ, အဝိတက္က အဝိစာရစိတ် ၄၇-ခုတို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ဈာန်မဝင်စားသော ရူပါဝစရ အရူပါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပ ၁၅-ဘုံ, အရူပ ၄- ဘုံဟု ဆိုအပ်သော ဘုမ္မောကာသ ။ (ပစီ + စိတ္တ)

အသညသတ် ဥပပဇ္ဇန္တ စဝန္တဖြစ်သော သုဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အသညသတ်ဘုံဟု ဆိုအပ်သော ဘုမ္မောကာသ ရ၏။

- ကာယ + ဝစီ အနု - ဒုတိယဇ္ဈာန်, တတိယဇ္ဈာန် သမာပန္နာနံ။ (တစ်ဘက်ရ)
- ပထမဇ္ဈာန် သမာပန္နာနံ, ကာမာဝစရာနံ။ (နှစ်ဘက်ရ)
- ပဋိလောမ- ရူပါဝစရာနံ, အရူပါဝစရာနံ တေသံ။ (တစ်ဘက်ရ)
- ပစ္စနိက်ကြွင်း- စတုတ္ထဇ္ဈာန် သမာပန္နာနံ, သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ, အသညသတ္တာနံ။
- ဒုတိယစိတ်ကောက်ရာ၌
- တံသဒိသ ဒုတိယစိတ်ဟုဆိုအပ်သော ပဋိသန္ဓေ, ဘွင် ၁၅-ချက်, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ဤ ၁၈-ချက်သောစိတ်တို့၏ -ဟု ပဋိသန္ဓေပါထည့်ကောက်။

အတိတ်ပုဂ္ဂလောကာသ

					သင်္ခါရ			
ဗျာန်ဝင်စားသော	ပုဂ္ဂိုလ်	ဗျာနောကာသ	ခဏတ္တယသမဂ်	ဝိဘင်း	ကါယ	ဝစီ	စိတ္တ	
	ကာရုအရူ	ပဌမဗျာန်လော-၂၀	။	ပဌမဗျာန် သမာပန္နာန်	။	။	။	
		ဒု-ဗျာန်လော-၁၀၊ တ-၁၀	။	ဒု--တ- ။	။		။	
		စတုတ္ထဗျာန်လော-၁၈	။	စတုတ္ထ- ။			။	
ဘုမ္မောကာသ								
ဗျာန်မဝင်စားသော	ကာမ	ကာမစိတ်-၅၄		။	ကာမဝစရာန်	။	။	။
	ရူပါဝစရ အရူပါဝစရ	သုဒ္ဓါဝါသ	ပဋိသန္ဓေ	။	သုဒ္ဓါဝါသံ ဥပပဇ္ဇန္တာန်			
			ဒုတိယပိုင်း		သုဒ္ဓါဝါသာန် ဒုတိယေစိတ္တေ ဝတ္တမာနေ			။
			ဘဝနိကန္တိကပဌမလောမှစ၍ စုတိတိုင်အောင်		လူတရေသံ ရူပါဝစရာန် အရူပါဝစရာန်		။	။
		ဌေး	ပဋိသန္ဓေမှစ၍ စုတိတိုင်အောင်ဖြစ်ထိုက်သော သဝိတက္ကသဝိစာရ အဝိတက္ကသဝိစာရစိတ်-၄၇					
အသညသက်		အသညသတ် (၃+၈) သုဂတိအဟိတ်ပုထုဇဉ်			အသညသတ္တာန်			

မုချဒုတိယစိတ်

ဘဝနိကန္တိက ပ-လော

(က) သုဒ္ဓါဝါသ- ပဋိသန္ဓေ ဘွင် (ဘွင် ၁၅) မ. ဇ. ဇ. ဇ. - - (ပ) - - စုတိ
 စိတ္တ စိတ္တ

(ခ) ကြွင်း ရူ- အရူ - - ပဋိသန္ဓေ - - - - - စုတိ
 စိတ္တ စိတ္တ

ကာယ,စိတ္တ အနုလောမ--အာမန္တာ။ (ပ, ဒု, တ ဗျာဉ်ကာသနှင့် ကမဘုမ္မောကာသ ကောက်)

ပဋိလောမ- စတုတ္ထဗျာဉ် သမာပဉ္စာနံ , ရူပါဝစရ အရူပါဝစရ

ရူ အရူအတွက်- သုဒ္ဓါဝါသဖြစ်အံ့ ပဋိသန္ဓေနှင့် ပထမဘဝမှစ၍ စုတိတိုင်အောင် , ကြွင်း ရူ , အရူဖြစ်အံ့
 ပဋိသန္ဓေမှစ၍ စုတိတိုင်အောင် - စသည်ဖြင့်ကောက်။

ကာယနှင့်စိတ္တ၊ ဝစီနှင့် စိတ္တ ပစ္စနိက် သံသယကား

သုဒ္ဓါဝါသ ဥပပဇ္ဇာနံ, အသညသတ္တာနံ

ပုဗ္ဗေ

တေသံ တတ္ထ။

အတိတ်ဝါရပြီး၏ ။

အနာဂတဝါရ အညွှန်း

ကာယသင်္ခါရ ဖြစ်လတ္တံ့ကား- ကာမပစ္စိမဘဝိက ပဋိသန္ဓေပိုင်း၊ ရူ-အရူဘုံသို့ ပဋိသန္ဓေ ပိုင်း၊ ကာမဘုံပြန်တို့သာ ဖြစ်သည်။

ဝစီသင်္ခါရ ဖြစ်လတ္တံ့ကား- ပစ္စိမနှင့် အဝိတက္က အဝိစာရ ပစ္စိမအနန္တရ ဤ ၂-မျိုးမှ တစ်ပါး အားလုံး။

စိတ္တသင်္ခါရ ဖြစ်လတ္တံ့ကား- ပစ္စိမမှတစ်ပါး အားလုံးတည်း။

ဝိဘင်းများ

ကာမ ပစ္စိမ အနန္တရ	ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ ကာမာဝစရာနံ ပစ္စိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။
ရူ အရူ ပစ္စိမဘဝိက	ရူပါဝစရေ အရူပါဝစရေ ပစ္စိမဘဝိကာနံ။
ရူ- အရူဘုံသို့ စဝန္တပိုင်း- ကြွင်း	ယေစ ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ တေသံ စဝန္တာနံ။
ပစ္စိမ	ဣတရေသံ တေသံ။
အဝိ-အစာပစ္စိမ အနန္တရ	ပစ္စိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ
	ယဿ စိတ္တဿအနန္တရာ အဝိဟက္က အဝိစာရံ ပစ္စိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။

ပဋိသန္ဓေမှစ၍ အဆုံးစွန်သော အဿာသပဿာသနှင့်တကွ ဖြစ်သော တေတ္တိ သမစိတ်၏ အနန္တရတိုင်အောင် ကာမာဝစရ ပစ္စိမဘဝိက ပုဂ္ဂိုလ်၊ ကာမသုဂတိ ခုနစ်ဘုံမှ ရူပါဝ စရ၊ အရူပါဝစရဘုံသို့ ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သောသူဖြစ်အံ့- ပဋိသန္ဓေမှစ၍ အဆုံးစွန်သော အဿာသ ပဿာသနှင့်တကွ ဖြစ်သော စိတ်၏ အနန္တရတိုင်အောင် ကာမာဝစရပုဂ္ဂိုလ်၊ ကာမာဝစရဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသသူဖြစ်အံ့- ပဋိသန္ဓေမှစ၍ စုတိတိုင်အောင် ကာမာဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သုဒ္ဓါဝါသမှတစ်ပါး ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ် ရ၏။ သံသယ ၎င်းရ၏။

ပဋိလောမ၌ သန္နိဋ္ဌာန်ကား ပစ္စိမစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် အဆုံးစွန်သော အဿာသ ပဿာသနှင့် တကွဖြစ်သော တေတ္တိ သမစိတ်မှသည် ပစ္စိမစိတ်၏ အနန္တရဖြစ်သော ဒုတိယ တဒါရုံ၊ မရဏာသန္ဓ ပဉ္စမဇော၊ ဘဝင်တိုင်အောင် ဈာန်မဝင်စားသော ကာမာဝစရ အရဟတ္တ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၊ ပဌမဈာန်ဝိပါက် ဒုတိယ ဈာန်ဝိပါက်ဟု ဆိုအပ်သော သဝိတက္ကသဝိစာရစိတ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သောသူ ဖြစ်အံ့- ပဋိသန္ဓေ မှစ၍ ပစ္စိမစိတ်၏ အနန္တရတိုင်အောင်၊ တတိယဈာန် ဝိပါက်၊ စတုတ္ထဈာန်ဝိပါက်၊ ပဉ္စမဈာန်ဝိပါက်၊ အရူပဝိပါက် လေးခုဟု ဆိုအပ်သော အဝိတက္က အဝိစာရစိတ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သောသူဖြစ်အံ့- ပဋိသန္ဓေမှစ၍ မရဏာသန္ဓ စတုတ္ထဇောတိုင်အောင် ဈာန်မဝင်စား သော ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရ ပစ္စိမဘဝိကပုဂ္ဂိုလ်၊ ကာမသုဂတိ ခုနစ်ဘုံမှ ရူပါဝစရ အရူပါဝစရဘုံသို့ ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သောသူ ဖြစ်အံ့- အဆုံးစွန်သော အဿာသ ပဿာသ နှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်မှသည် စုတိတိုင်အောင် ဈာန်မဝင်စားသော ကာမာဝစရ စဝန္တပုဂ္ဂိုလ်၊ ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရဘုံချင်းချင်း ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုလတ္တံ့သော အသညသတ်၊ အကနိဋ္ဌမှ တစ်ပါး ရူပါဝစရ အရူပါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ် ရ၏။ အနုလောမ သံသယအရလည်း ရ၏။

အနာဂတပုဂ္ဂလ

ပုဂ္ဂိုလ်		အပိုင်းအားလျော်စွာ သင်္ခါရဖြင့် ဝေဘန်ပုံ		
ပစ္စိမဘဝိက	ကာမာဝစရ	ပဋိသန္ဓေ - - - ပ - - - ဘ တေတ္ထိ သမစိတ် - ပ -	ရံ	ပစ္စိမ
	(က)	└ ကာယ-ဝစီ-စိတ္တ ┘ └ ဝစီ-စိတ္တ	ဘ	
	ရူ-အရူ (ခ)	ပဋိသန္ဓေ - - - ပ - - - ဇ - - - ပ - - - ဘ └ ဝစီ-စိတ္တ ┘		သဝိတက်-သ ဝိစာ-ပစ္စိမ
ရူ-အရူဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ်	ကာမသုဂတိ	ပဋိသန္ဓေ - - - - ပ - - - - ဘ - - - - အဆုံးစွန်အဿာသ - ပ - - စုတိ		
	၇ မှ ရူ အရူသို့	└ ကာယ-ဝစီ-စိတ္တ ┘ └ ဝစီ-စိတ္တ ┘		
	ရူ-အရူဘုံချင်း	ပဋိသန္ဓေ - - - - - ပ - - - - - စုတိ └ ဝစီ-စိတ္တ ┘		
ကာမဘုံ၌ ဖြစ်ပြန်လောင်း	ကာမာဝစရ			
	သုဒ္ဓါ မှ တစ်ပါး	ပဋိသန္ဓေ - - - - - ပ - - - - - စုတိ		
	ရူ-အရူ	└ ကာယ-ဝစီ-စိတ္တ ┘		

ကာယ + ဝစီ - ပစ္စနိက် ။ ။ ပစ္စိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ၊ ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာအဝိတက္က အဝိစာရံ ပစ္စိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇိဿတိ တေသံ။ ။ တိဟိတ်စုတိစိတ်တေရသ ။ ပ။ ပစ္စိမစိတ်၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ကာမာဝစရ၊ ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရ အရဟတ္တ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၊ တတိယဈာန်ဝိပါက်၊ စတုတ္ထဈာန်ဝိပါက်၊ ပဉ္စမဈာန်ဝိပါက်၊ အရူပဝိပါက်လေးခုဟု ဆိုအပ်သော အဝိတက္က အဝိစာရစိတ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဇောနောင်စုတိ ဖြစ်အံ့ - ပဉ္စမဇော၏ ခဏတ္တယ သမင်္ဂီ၊ ဘဝင်နောင် စုတိဖြစ်အံ့ - ပဉ္စမဇော၊ ဘဝင်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရ၊ အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် ရ၏။ ။

ကာယနှင့် စိတ္တ - ဝိဘင်း ဝစီနှင့်တူ။ ရူ , အရူ ပစ္စိမဘဝိကကောက်ရာ၌သာ ထူးသည်။ ကောက်ပုံမှာ- ပဋိသန္ဓေမှစ၍ ပစ္စိမစိတ်အနန္တရတိုင်အောင် ဈာန်ဝင်စား , မဝင်စားသော ရူပါဝစရ , အရူပါဝစရပစ္စိမဘဝိကပုဂ္ဂိုလ်။

ဝစီ + စိတ္တ အနုလုံနှစ်ဘက်ရ မဟာဝိပါက်ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄ ခု၊ ပထမဈာန်ဝိပါက်၊ ဒုတိယဈာန်ဝိပါက်ဟုဆိုအပ်သော သဝိတက္က၊ သဝိစာရစိတ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ်သောသူဖြစ်အံ့ ပဋိသန္ဓေမှစ၍ပစ္စိမစိတ်အနန္တရတိုင်အောင်၊ တတိယဈာန် ဝိပါက်၊ စတုတ္ထဈာန်ဝိပါက်၊ ပဉ္စမဈာန်ဝိပါက်၊ အရူပဝိပါက် ၄ ခုဟုဆိုအပ်သော အဝိတက္က အဝိစာရစိတ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ်သောသူဖြစ်အံ့ ပဋိသန္ဓေမှစ၍ မရဏသန္တစတုတ္ထဇောတိုင်အောင် ကာ , ရူ , အရူ , ပစ္စိမဘဝိကပုဂ္ဂိုလ်၊ ဘဝမဆုံးသေးသူဖြစ်အံ့ ပဋိသန္ဓေမှ စ၍ စုတိတိုင်အောင် ကာ , ရူ , အရူပါဝစရပုဂ္ဂိုလ်။ ပစ္စနိက် - ပစ္စိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ တေသံ။

သင်္ခါရယမက ပုဂ္ဂလဝါရတွဲ
 ပွန်+တိ၊ ပွန်+နာ၊ တိ+နာ၊ ဥ၊ နိ၊ ဥ+နိ

ပစ္စုပ္ပန်			အတိတ်		အနာဂတ		
ကာယသင်္ခါရော	ဥ	အဿာသ- ပဿာသ ဥပါဒ်	ပွန် ဥ+နိ ဥ+နိ ဥ+နိ ဥ+နိ ဥ+နိ	သဗ္ဗဥပါဒ သဗ္ဗဘူ နိရောဓ အသညသက်	ကာယသင်္ခါရော	ဥ	(ကာမာဝစရ ပစ္စိမနှင့် ပစ္စိမအနန္တရ၊ ရူ-အရူ ပစ္စိမဘဝိကအားလုံး ရူ၊ အရူဘုံသို့ စဝန္တမှတစ်ပါး) အားလုံး
	နိ	အဿာ--ဘင်				နိ	။
ဝိသင်္ခါရော	ဥ	ဝိတက် ဝိစာ ဥပါဒ်			ဝိသင်္ခါရော	ဥ	(ပစ္စိမ, အဝိတက္ကအဝိစာရပစ္စိမအနန္တရမှတစ်ပါး) အားလုံး
	နိ	ဝိတက် ဝိစာ ဘင်				နိ	သဝိတက္ကသဝိစာရပစ္စိမဘင်, အဝိတက္ကအဝိစာရ ပစ္စိမ, ယင်းအနန္တရမှတစ်ပါး) အားလုံး
စိတ္တသင်္ခါရော	ဥ	သဗ္ဗစိတ္တ-ဥပါဒ်			စိတ္တသင်္ခါရော	ဥ	(ပစ္စိမမှ တစ်ပါး) အားလုံး
	နိ	သဗ္ဗစိတ္တ- ဘင်				နိ	(ပစ္စိမဘင်မှ တစ်ပါး) အားလုံး

ပွန်+တိ ကာယ+ဝစီ အနုလောမ - အာမန္တာ။ ပဋိလောမ - ဘင်အားလုံးနှင့် အဿာသ
ပဿာသကင်းသော ဥပါဒ်, နိရောဓ, အသည တစ်ဘက်ရထုတ်၊ အဿာသ ဥပါဒ်ကို နှစ်ဘက်ရထုတ်။

ပစ္စုပ္ပန် အတိတ်က အားလုံးယူထား၍ အဝိတက်ကို သံသယထားလျှင် ပါဠိဂတိ၊ သန္နိဋ္ဌာန်
ထားလျှင် နတ္ထိ၊ နိရောဓဝါရ၌ ဥပါဒ်နှင့်ဘင်ပြောင်း၍ ထုတ်ရမည်၊ ဥပါဒ်နိရောဓကား ဥပါဒ်နှင့် တူ၏။

ပွန်+နာ ကာယ+ဝစီ အနုလုံ၊ အနုလောမ၌ အာမန္တာ။ ပဋိလောမ - သဗ္ဗေသံ စိတ္တဿ
ဘင်္ဂက္ခဏေ ဝိနာ အဿာသပဿာသေဟိ စိတ္တဿ ဥပါဒ်က္ခဏေ, နိရောဓသမာပန္နာနံ, အသညသတ္တာနံ
တေသံ။ (တစ်ဘက်ရ) အဿာသပဿာသာနံ ဥပါဒ်က္ခဏေ တေသံ။ (နှစ်ဘက်ရ)

အရဏကော - မဟာဝိပါက ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄-ခု၊ ပထမဈာန်ဝိပါက၊ ဒုတိယဈာန်ဝိပါက ဟုဆို
အပ်သော သဝိတက္ကသဝိစာရစိတ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ်သောသူဖြစ်အံ့-ပဋိသန္ဓေမှစ၍ ပစ္စိမစိတ်၏ အနန္တရ
တိုင်အောင်၊ တတိယဈာန်ဝိပါက၊ စတုတ္ထဈာန်ဝိပါက၊ ပဉ္စမဈာန်ဝိပါက၊ အရူပဝိပါက ၄-ခုဟုဆိုအပ်သော
အဝိတက္ကအဝိစာရစိတ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ်သောသူဖြစ်အံ့ - ပဋိသန္ဓေမှစ၍ မရဏသန္တတုတ္ထဇောတိုင်
အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီ၊ အဿာသပဿာသကင်းသော ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏
ဥပါဒ်က္ခဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ဈာန်ဝင်စား မဝင်စားသော ကာမာဝစရ၊ ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရ ပစ္စိမဘဝိက
ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဘဝမဆုံးသေးသောသူဖြစ်အံ့ - ပဋိသန္ဓေမှစ၍ စုတိတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏ
သမင်္ဂီ၊ အဿာသ ပဿာသကင်းသော ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ဥပါဒ်က္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော

ဈာန်ဝင်စား မဝင်စားသော ကာမာဝစရ၊ ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်၊ နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားခိုက်သော အနာဂါမ် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၊ အသညသတ် ဥပပဇ္ဇန္တ၊ စဝန္တဖြစ်သော သုဂတိအဟိတ်ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ် ရ၏။

အဿာသ ပဿာသနှင့်တကွ ပဌမဈာန်ဇော ၂၀, ဒုတိယဈာန်ဇော ၁၀, တတိယဈာန်ဇော ၁၀-တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ဈာန်ဝင်စားသော ကာမာဝစရပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ကြဉ်သော အဿာသ ပဿာသနှင့်တကွ ကာမစိတ် ၄၄-ခုတို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ဈာန်မဝင်စားသော ကာမာဝစရပုဂ္ဂိုလ်လည်း ရ၏။

ကာယ+စိတ္တ ဝိဘင်း ဝစီနှင့်တူ။ ပဋိလောမ အရကား- ပဋိသန္ဓေမှ စ၍ ပစ္ဆိမစိတ်၏ အနန္တရတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီ၊ အဿာသ ပဿာသကင်းသော ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ဈာန်ဝင်စား မဝင်စားသော ကာမာဝစရ၊ ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရ ပစ္ဆိမဘင်္ဂက ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဘဝမဆုံးသေးသောသူဖြစ်အံ့ - ပဋိသန္ဓေမှစ၍ စုတိတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီ၊ အဿာသ ပဿာသကင်းသော ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ဈာန်ဝင်စား မဝင်စားသော ကာ၊ ရူ၊ အရူ ပုဂ္ဂိုလ်၊ နိရောဓ - - အသည - - ပုဂ္ဂိုလ် ရ၏။

(နှစ်ဘက် ဝစီနှင့်တူ)

ပစ္စနိက် - ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ။

ဝစီ+စိတ္တ ဌ်ကား - သဝိတက္က သဝိစာရ ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ၊ ဣတရေသံ ဝိတက္က ဝိစာရာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ။

မဟာ ဝိ သံ ၄, ပ ဈာန် ဝိပါက်, ဒု ဈာန် ဝိပါက် ဟု ဆိုအပ်သော သဝိ, သစာ ပစ္ဆိမစိတ် ၆-ခုတို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီ ဟုဆိုအပ်သော ကာ, ရူ, အရဟတ္တဖလဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် ရ၏။ ပစ္ဆိမစိတ်မှတစ်ပါး သဝိ, သစာ စိတ် ၆၆-ခုတို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ဈာန်ဝင်စား, မဝင်စားသော ကာ, ရူ, အရူပုဂ္ဂိုလ်လည်း ရ၏။ သံသယကား - နောက်သာ ရ၏။

ပဋိလောမ - သဗ္ဗေသံ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, ဝိနာ ဝိတက္ကဝိစာရေဟိ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, နိရောဓသမာ ပန္နာနံ, အသညသတ္တာနံ တေသံ။

ပစ္စနိက် အကြွင်း - သဝိတက္ကသဝိစာရ ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, အဝိတက္က အဝိစာရ စိတ္တသမင်္ဂီနံ တေသံ။

တိ+နာ အတိတ်ဘက်က အားလုံးရ၍ အနာဂတ်ဘက်က မရသော လက်သည်းကွင်းပြ တရားများကို အတိတ်တစ်ဘက်ရထုတ်၊ ပဋိလောမ “အာမန္တာ”ထုတ် ပစ္စနိက် နတ္ထိနှင့် ပါဠိဂတိ။

နိရောဓ ဌ် ဥပ္ပါဒကဲ့သို့ ထုတ်၊ (ဥပါဒ်နှင့် ဘင်္ဂပြောင်းရုံသာ) ပစ္စနိက်အကြွင်းလည်း အနာဂတ် ဇယားလက်သည်းကွင်းများကိုထုတ်။

ဥပ္ပါဒနိရောဓ အနုလု- အနုလောမ အာမန္တာ ချည်း၊ ပဋိလောမ- ဥပ္ပါဒနှင့် တူ၏။ ပစ္စနိက်- အကြွင်းလည်း နိရောဓနှင့်တူ၏။ (ဝစီမူ- ပစ္စနိက်- အကြွင်းကား ပစ္ဆိမဘင်္ဂ သာမည ထုတ်ရမည်)၊ ဤမျှသာထူး၏။

သင်္ခါရယမက ပုဂ္ဂလောဆိုင်ရာအားလုံးအတွက်

ပွန် + တီ၊ ပွန် + နာ၊ တီ + နာ၊ ဥ၊ နိ၊ ဥ + နိ၊

	ကာယသင်္ခါရော		ဝစီသင်္ခါရော		စိတ္တသင်္ခါရော
လောကသ	ပဌမဇ္ဈာန	အာယာသပဿနာ	ပဌမဇ္ဈာန	ဝိတက္ကိဋ္ဌ	ပဌမဇ္ဈာန
	ဒု တ ။		×		ဒု-တ ။
	×		×		စတုတ္ထ ။
ဘူမော	ကာမာဝစရ		ကာမာဝစရ		ကာမာဝစရ
	×		ရူ-အရူ		ရူ-အရူ
	×		×		×
					အသည

အနာဂတပုဂ္ဂလောကာသအတွက် ကာမာဝစရကို ၁။ပစ္ဆိမ၊ ၂။ပစ္ဆိမအနန္တရ၊ ၃။ကြွင်းဟုလည်းကောင်း၊ ရူပါဝစရကို ၁။ပစ္ဆိမ၊ ၂။အဝိ-အစာ ပစ္ဆိမအနန္တရ၊ ၃။ကြွင်းဟုလည်းကောင်း ခွဲ၍မှတ်။

ဝိဘင်းထုတ်ဦးစားပေး - - ၁။ပစ္ဆိမ၊ ၂။ပစ္ဆိမအနန္တရ၊ ၃။ဈာန်၊ ၄။ကြွင်း။

ပုဂ္ဂလောကာသဝါရတွဲ

ပွန်+တီ (ကာယ+ဝစီ၌) ပွန်ဘက်က ဥပါဒ်နှင့်သာဆိုင်၍ တရားပို ဒု-တဈာန်နှင့် အဿာသဥပါဒ်ကို တစ်ဘက်ရထုတ်၊ ပ-ဈာန်၊ ကာမာဝစရ၊ အဿာသဥပါဒ်ကို နှစ်ဘက်ရထုတ်၊ ပဋိလောမ၌ ၂-ဘက်ရတရား၏ ဘင်နှင့် အဿာသကင်း ဥပါဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ ရူ-အရူကို လည်းကောင်း တစ်ဘက်ရထုတ်၊ ပစ္စနိက်အကြွင်းကား ကာယဘက်မှ ပိုသော ဒု-တဈာန်နှင့် အဿာသဘင်ကိုလည်းကောင်း၊ ယင်းတို့၏ အဿာသကင်း ဥပါဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ စတုတ္ထဈာန်၊ သုဒ္ဓါ ပဋိသန္ဓေနှင့် ဒုတိယပိုင်း၊ အသညသတ် ကိုလည်းကောင်း ထုတ်ပါ။

ကာယ+စိတ္တ၌ အနုလောမ-အာမန္တာထုတ်

ပဋိလောမ ဘင်အားလုံးနှင့် အဿာသကင်း ဥပါဒ်ကို တစ်ဘက်ရထုတ်၊ အဿာသဥပါဒ် ကို နှစ်ဘက်ရထုတ်၊ ပစ္စနိက်အကြွင်းကား သုဒ္ဓါ ပဋိသန္ဓေနှင့် အသညသတ်ကိုထုတ်၊ (ဝစီ+စိတ္တ၌လည်း ကာယ+စိတ္တကဲ့သို့ အဿာသနှင့် ဝိတက် ဝိစာ ပြောင်း၍ထုတ်)။

နိရောမ၌ ဥပါဒ်နှင့် ဘင်ပြောင်း၍ထုတ်၊ အတိတ်ဘက်၌ ဖြစ်ဘူး-ချုပ်ဘူးတူ၏၊ ဥပ္ပါဒ+ နိရောဓ ကား ဥပ္ပါဒ်နှင့် တူ၏။

ပွန်+နာ ကာယဝစီ+အနုလုံ၌ ပွန်တီနှင့် အတူထုတ်၊ ပစ္စနိက် အကြွင်း ပစ္ဆိမ၊ အဝိ အစာ ပစ္ဆိမ အနန္တရ။

ဒု-တဈာန် အဿာသဘင်နှင့် ယင်းတရား၏ အဿာသကင်း ဥပါဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ စတုတ္ထဈာန် နှင့် အသညသတ်ကိုလည်းကောင်း ထုတ်ပါ။

ကာယ+စိတ္တ အနုလုံ၌လည်း ပွန်+တီနှင့်တူ၏။ ပစ္စနိက်အကြွင်းကား ပစ္စိမစိတ်နှင့် အသညသတ် ကိုထုတ်။ ဝစီ+စိတ္တ၌လည်း သဝိ သစာ ပစ္စိမဥပါဒ်ကို ဝစီတစ်ဘက်ရထုတ်။ ကြွင်း တက်-စာ ဥပါဒ်ကို နှစ်ဘက်ရ ထုတ်။

ပဋိလောမ ပွန်+တီနှင့်တူ၏။ ပစ္စနိက်အကြွင်းကား- သဝိ သစာ ပစ္စိမဘင်၊ အဝိ အစာ ပစ္စိမ၊ အသညသတ်ကိုထုတ်။

နိရောဓ၌ ဥပါဒ်နှင့် ဘင်ပြောင်း၍ ဥပ္ပါဒကဲ့သို့ထုတ်။ ပစ္စိမကိုလည်း ပုဂ္ဂလ ကဲ့သို့ထုတ်။ ဥပ္ပါဒ+နိရောဓ အနုလုံ အနုလောမ ကာယမူ၌ ဥပ္ပါဒနှင့်တူ၏။ ပစ္စနိက်ကား နိရောဓနှင့်တူ၏။ ဝစီမူ၌ အနုလုံ အနုလောမ အာမန္တာထုတ်။ ပဋိလောမ ဥပ္ပါဒ အတိုင်း ဘင်နှင့် တက်၊ စာ ကင်း ဥပါဒ်ကို တစ်ဘက်ရထုတ်။ ပစ္စနိက် တက်၊ စာ ဥပါဒ်ကို တစ်ဘက်ရထုတ်။ ပစ္စနိက် အကြွင်း ပစ္စိမဘင်နှင့် အသညသတ်ကိုထုတ်။

တီ+နာ အတိက်ဘက်၌ သုဒ္ဓါဝါသ ပဋိသန္ဓေမှ တစ်ပါး သက်ဆိုင်ရာ တရားအားလုံးရ၏။

အနာဂတ်ဘက်၌လည်း ပစ္စိမနှင့် ပစ္စိမ အနန္တရမှ တစ်ပါး သက်ဆိုင်ရာ တရားအားလုံးရ၏။

(ကာယ+ဝစီ) ကာမာဝစရ ပစ္စိမနှင့် ဒု-တဈာန်ကို တစ်ဘက်ရ၊ ပ-ဈာန်နှင့် ကြွင်းကာမ ကို နှစ်ဖက်ရ၊ ရူ-အရူကို ပဋိလောမ တစ်ဘက်ရထုတ်။ ပစ္စနိက်အကြွင်း ရူ-အရူ ပစ္စိမ၊ အဝိ-အစာ ပစ္စိမ အနန္တရကိုလည်းကောင်း၊ စတုတ္ထဈာန်နှင့် အသညသတ်ကိုလည်းကောင်းထုတ်။

(ကာယ+စိတ္တ) ကာမ ပစ္စိမကို တစ်ဘက်ရ၊ ပ-ဒု-တ ဈာန်နှင့် ကြွင်း ကာမကိုနှစ်ဘက်ရ၊ စတုတ္ထဈာန် နှင့် ရူ-အရူကို ပဋိလောမ တစ်ဘက်ရထုတ်။ ပစ္စနိက်အကြွင်း ရူ- အရူ ပစ္စိမနှင့် အသညသတ်ကိုထုတ်။

(ဝစီ+စိတ္တ) သဝိ-သစာ ဘူမိယံ ပစ္စိမကို တစ်ဘက်ရထုတ်။ ကြွင်း သဝိ-သစာ ဘူမိယံ ကို နှစ်ဘက်ရထုတ်။ အဝိ-အစာဘူမိယံကို ပဋိလောမ တစ်ဘက်ရထုတ်။ ပစ္စနိက်အကြွင်း အဝိ-အစာ ဘူမိယံ ပစ္စိမ၊ အသညသတ်ကိုထုတ်။

နိရောဓ အနုလုံ၌ သက်ဆိုင်ရာ ပစ္စိမ၌ ဘင်ကိုသာထုတ်။ ကြွင်း ဥပ္ပါဒနှင့်တူ၏။ ပစ္စနိက်အကြွင်း ကာယ+ဝစီ၌ ရူ-အရူ သဝိ-သစာ ပစ္စိမဘင်နှင့် အဝိ- အစာ ပစ္စိမ၊ ယင်းပစ္စိမ အနန္တရ၊ စတုတ္ထဈာန်၊ အသည သတ်ကိုထုတ်။

ကာယ+စိတ္တ၌ ရူ-အရူ ပစ္စိမဘင်နှင့် အသညသတ်ကိုထုတ်။

ဝစီ+စိတ္တ၌ အဝိ-အစာ ဘူမိယံ ပစ္စိမဘင်နှင့် အသညသတ်ကိုထုတ်။
(ဥပ္ပါဒ+နိရောဓကား- နိရောဓနှင့်တူ၏)

အနုသယယမက

ပရိစ္ဆေဒဝါရ	ပရိစ္ဆိန္နဒွေသ ဝါရ	ဥပ္ပတ္တိဌာန ဝါရ	မဟာဝါရ
ပရိနည်း- အနုသယုဒွေသ	နာမဝဝတ္ထာန်	။	။
သတ္တန္တသယာ	ကာမရာဂနုသယော	ကာမဓာတုယာ ဒွိသု ဝေဒနာသု ဧတ္ထ	အနုသယဝါရ
	ပဋိယာ ။	ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ ဧတ္ထ	သာနုသယ ။
	မာနာ ။	ကာမဓာတုယာ ဒွိသု ဝေဒနာသု	ပဟေန ။
	ဒိဌာ ။	ရူပဓာတုယာ အရူပဓာတုယာ ဧတ္ထ	
	ဝိစိကိစ္ဆာ ။	သဗ္ဗသက္ကာယပရိယာပနန္ဓသု ဓမ္မေသု ဧတ္ထ	ပရိညာ ။
	ဘဝရာဂါ ။	။	ပဟိန ။
	အဝိဇ္ဇာ ။	ရူပဓာတုယာ အရူပဓာတုယာ ဧတ္ထ	ဥပ္ပဇ္ဇန ။
		သဗ္ဗသက္ကာယပရိယာပနန္ဓသု ဓမ္မေသု ဧတ္ထ	ဓာတု ။

* ကာ-ပ-မာ, ဒိဌာ, စိကိစ္စ-ဘဝါ အဝိဇ္ဇာ၊ သတ္တန္တသယ။

* အနု, သာ, ပ၊ ပရိ, ပ၊ ဥပ္ပ, ဓာတု၊ ခုနစ်ခု၊ မှတ်ရှု ဝါရသာ။

ဝေဒနာအားဖြင့် ဖြစ်ပုံ

(ကာမရာဂါနုသယ) ထိုသို့ဖြစ်သည်ရှိသော်လည်း လောဘမူသော-၄၊ ဥ-၄ တို့၌သာ အာရုံပြုသော အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ သဟဇာတ်အားဖြင့်လည်းကောင်း ဖြစ်၏။ ကြွင်းသော ဝေဒနာ ၄၃-ခုတို့၌ကား အာရုံပြုသောအားဖြင့်သာ ဖြစ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်သော်လည်း ဝေဒနာချည်းသာ မဖြစ်ကောင်း၊ သဟဇာတ် တရားတို့နှင့် တကွ ဖြစ်ကောင်းသောကြောင့် ကာမသုခသဟဂုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ကာမဥပေက္ခာ စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ သဘာဝ၊ ဝိပရီတ၊ ဣဌ၊ ဣဌမဇ္ဈတ္တဖြစ်သော ရုပ်တို့၌လည်း အာရုံပြုသောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဟဇာတ် အားဖြင့်လည်း ကောင်း ဖြစ်သေး၏။

အနုသေတိ (ပ) ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌ အဓိပ္ပါယ်ကား- အနုသယသည် ပစ္စုပ္ပန် ဥပါဒ် ဌာဝင်အားဖြင့် ဖြစ်သည် ရှိစေ၊ မဖြစ်သည် ရှိစေ၊ အကြင်မျှလောက် ကာလပတ်လုံး မဂ်ဖြင့် မပယ်ရသေး၊ ထိုမျှလောက် ကာလပတ်လုံး မပယ်ရသေးသဖြင့် ဖြစ်လေပြီး၊ ဖြစ်ဆဲ၊ ဖြစ်လတ္တံ့ဟု ကာလ ၃-ပါးဖြင့် ဆိုအပ်၏။

ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို သုံးသပ်တော်မူဦးဘဲ ဌာနဟူသော ဘုံကိုသာ သုံးသပ်တော်မူသောအားဖြင့် ကတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိ-ဟု မေးတော်မူဦး၍ ကာမဘုံ ဧကောသဟု ဆိုအပ်သော ကာမဓာတ်၊ ကာမသုခဝေဒနာ၊ ကာမဥပေက္ခာဝေဒနာတို့ကိုသာ ပဌာနပြုသောအားဖြင့် ကာမဓာတုယာ ဒွိသု ဝေဒနာသု ဧတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိ-ဟု ဖြေတော်မူ၏။

အရှင်တိလောကာဘိဝံသ (အင်းစိန်)

အနုသယ		တရားကိုယ်	ပုဂ္ဂိုလ်				ပယ် မပယ်		ဌာန ဘုံ အာရုံ		ဝေဒနာ		သဟဇာတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်				
			ပုထုဇဉ်	သောတာပန်-သကဒါဂါမ်	အနာဂါမ်	ရဟန္တာ	သော-သ-မဂ္ဂဌာန်	အနာဂါမ်မဂ္ဂဌာန်	အရဟတ္တမဂ္ဂဌာန်	ကာမဘုံ ၁၁ ကာမဇာတ်	ရူ ၁၆၊ အရူ ၄၊ ရူ-အရူပဇာတ်	ကာမသုခ ၁၉	ဒေါမနဿ ၂၊ ဒုက္ခ ၁၊ ပေါင်း ၃	ကာမဥပေကာ ၃၂	သဘာဝ ဝိပရိတ		
															ဣန္ဒြိယ	အနိဋ္ဌရုပ်	ဣန္ဒြေမဇ္ဈတ္တရုပ်
ကာမ	ကာမဘုံကို တပ်တတ်သော လောဘ		။	။			။		။		။		။		။		
ပဋိယ	ပဋိယဒွေဉ္စရိသော ဒေါသ		။	။							။				။		
မာန	ဒိဋ္ဌိ ဝိ-၄၌သာယှဉ် မာန		။	။	။		။	။		။	။		။	။			။
ဒိဋ္ဌာ	ဒိဋ္ဌိ သံ-၄၌သာယှဉ် ဒိဋ္ဌိ		။							။	။	။	။	။	။		။
ဝိစိ	ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်၌ယှဉ် ဝိစိကိစ္ဆာ		။							။	။	။	။	။	။		။
ဘဝ	ရူ-အရူဘုံ၌တပ် ဒိဋ္ဌိ ဝိ-၄၌ယှဉ် လောဘ		။	။	။		။	။			။						
အဝိဇ္ဇာ	အကု-၁၂၌ယှဉ် မောဟ		။	။	။					။	။	။	။	။	။		။

အနုသယဟံ=အနုရုပ် ကာရကံ လဘိတော ဥပ္ပတေ

အနုသေဟိ=အနုရူပ ကာရကံ လဘိတော ဥပ္ပဇေတိ

ပဋိဃာနုသယ

ထိုသို့လည်း ဒေါမနဿဝေဒနာ ၂-ပါး၌သာ အာရုံ-သဟဇာတ်၏ ကြွင်းဒုက္ခဝေဒနာ ၁-ပါး၌ကား အာရုံပြုသောအားဖြင့်သာ ဖြစ်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်သော်လည်း -ကြောင့် ဒေါ-၂ စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ဒုက္ခ သဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် စိတ္တုပ္ပါဒ် သဘာဝ ဝိပရိတ အနိဋ္ဌဖြစ်သော ရုပ်တို့၌လည်း အာရုံပြုသော အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ သဟဇာတ်အားဖြင့် လည်းကောင်း ဖြစ်သေး၏။

မဟာဝါရကျမ်းတက်ဆိုရိုး

အနုသယ သာနုသယ	အနုလုံ ပစ္စနိက်	ပုဂ္ဂလ ဩကာသ ပုဂ္ဂလော ကာသ	ဧကမူ ခွံ ။ တိ ။ စတု ။ ပဉ္စ ။ ဆ ။	ကာမရာဂါနုသယမူ ပဋိဃာ ။ မာနာ ။ ဒိဋ္ဌာ ။ ဝိစိကိစ္ဆာ ။ ဘဝရာဂါ ။	ပဋိဃာမူလံ အစရှိ - -	အနု လောမ ပဋိ- လောမ	ပုစ္ဆာ ဝိဿဇ္ဇနာ	သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ
၇	၂	၃	၆	၆	၆	၂		၂

ပါဠိအနေအထား

အနုသယ - ယဿ (ယတ္ထ) ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိ (နာနုသေတိ)
 သာနုသယ - ယော (ယတော) ကာမရာဂါနုသယေန သာနုသယော (နိရနုသယော)
 ဥပ္ပဇ္ဇန - ယဿ (ယတ္ထ) ကာမရာဂါနုသယော ဥပ္ပဇ္ဇတိ (နုပ္ပဇ္ဇတိ)

ဝိဘင်းထုတ်ပုံ

ကာမ+မာန - အနုလောမ - အာမန္တာ၊ ပဋိလောမ - ယဿ ဝါ ပန မာနာနုသယော
 အနုသေတိ၊ တဿ ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိတိ ? အနာဂါမိဿ မာနာနုသယော အနုသေတိ၊
 နော စ တဿ ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိ၊ တိဏ္ဍံ ပုဂ္ဂလာနံ မာနာနုသယော စ အနုသေတိ
 ကာမရာဂါနုသယော စ အနုသေတိ။

အနုလုံ၌ သန္နိဋ္ဌာန်က ပိုသည်ကို တစ်ဘက်ရ၊ သန္နိဋ္ဌာန်+သံသယတူသည်ကို နှစ်ဘက်ရ ထုတ်လေ၊
 ပစ္စနိက်၌ သံသယက ပိုသည်ကို တစ်ဘက်ရ၊ အကြွင်းကို နှစ်ဘက်ရထုတ်လေ။

ပုဂ္ဂိုလ်စဉ်

အနုလုံ၌ အယက်တန်းစားကစ၍ (အနာဂါမိဿ၊ ဒိန္နံ ပုထုဇ္ဇနဿ ဤအစဉ်ဖြင့်) ထုတ်၊ ပစ္စနိက်၌
 အောက်တန်းစားကစ၍ ဒိန္နံ၊ အနာဂါမိဿ၊ အရဟတော ဤအစဉ်ဖြင့်) ထုတ်လေ။

ဩကာသ

ကာမ+ပဋိဃ - ဌ နော။

ကာမ+မာန - ဌ အနုလောမ - အာမန္တာ။ ပဋိလောမ - ရူပဓာတုယာ အရူပဓာတုယာ ဧတ္ထ
 မာနာနုသယော အနုသေတိ၊ နော စ တတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိ၊ ကာမဓာတုယာ ဒွိသု ဝေဒနာသု
 ဧတ္ထ မာနာနုသယော စ အနုသေတိ၊ ကာမရာဂါနုသယော စ အနုသေတိ။

အနုလုံ၌ ဌာနမတူလျှင် - နော၊ သန္နိဋ္ဌာန်က ပိုသည်ကို တစ်ဘက်ရ၊ တူသည်ကို နှစ်ဘက်ရထုတ်။

ဧကမူ၌ ဇယားပါ အစဉ်ဖြင့် ထုတ်၊ ဒိမ္မစသည် အနုလုံအတွက် ရူ၊ ကာ၊ ဒု အစဉ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊
 ပစ္စနိက်အတွက် ရူရလျှင်ထုတ်၊ မရလျှင် ဒု၊ ကာ၊ အ အစဉ်ဖြင့် ထုတ်ပါ။ ဒိမ္မ မှစ၍ အနုလုံ အနုလောမ၌
 နတ္ထိ-ချည်းထုတ်၊ တိမ္မမှစ၍ ပစ္စနိက် အနုလောမ၌ အာမန္တာ-ချည်း--ထုတ်။

ပုဂ္ဂလောကာသ

အနုလုံ၌ ဌာနမတူလျှင် နော-ဝိဘင်းထုတ်၊ သန္နိဋ္ဌာန်က ပိုသည်ကို တစ်ဘက်ရ၊ တူသည်ကို
 နှစ်ဘက်ရ။ တစ်ဘက်ရထုတ်ရာ၌ ပုဂ္ဂိုလ်ပိုနှင့် သက်ဆိုင်ရာဌာနအားလုံးကို အရင်ထုတ်၊ ထို့နောင် ပုဂ္ဂိုလ်တူ
 ဌာနပိုကိုထုတ်၊ ပြီးမှ နှစ်ဘက်ရထုတ်။

သုတေသနစာကြည့်တိုက်

အရှင်တိလောကာဘိဝံသ (အင်းစိန်) သနာတော်ထွန်းကားပြန်စုစည်းရေးဦးစီးဌာန
ကမ္ဘာ့စာပေ၊ ရန်ကုန်။

အနုသယယ+သာနုသယ+ဥပ္ပဇ္ဇ နဝါရ (ပါဠိအရကောက်)

ဝါရ	ကာမ	ပဋိယ	မာန	ဒိဋ္ဌိ+ဝိစိ	ဘဝ	အဝိဇ္ဇာ	ပစ္စနိက်
ပုဂ္ဂလ			အနာဂါမိဿ		အနာဂါမိဿ	အနာဂါမိဿ	အရပါမေ
	ဒိဋ္ဌိ	ဒိဋ္ဌိ	ဒိဋ္ဌိ		ဒိဋ္ဌိ	ဒိဋ္ဌိ	
	ပုထုဇ္ဇနဿ	ပုထုဇ္ဇနဿ	ပုထုဇ္ဇနဿ	ပုထုဇ္ဇနဿ	ပုထုဇ္ဇနဿ	ပုထုဇ္ဇနဿ	
ဩကာသ	ကာမဓာတုယာ ဒွိသု ဝေဒနာသု	ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ	ကာ ရူ	ကာ ဒု ရူ	ရူ	ကာ ဒု ရူ	အပရိယာပနွေ

ဥပမာ - ကာမ+မာန ၌ အနုလောမ - အာမန္တာ။ ပဋိဇ္ဇာမ ၌ အနာဂါမိဿ ကာမဓာတုယာ ဒွိသု ဝေဒနာသု၊ ရူပဓာတုယာ အရူပဓာတုယာ တဿ တတ္ထ မာနာနုသယော အနုသေတိ၊ နော စ တဿ တတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိ။ တိဏ္ဍံ ပုဂ္ဂလာနံ ရူပဓာတုယာ အရူပဓာတုယာ တေသံ တတ္ထ မာနာနုသယော အနုသေတိ၊ နော စ တေသံ တတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော အနုသေတိ။ တေသညေဝ ပုဂ္ဂလာနံ ကာမဓာတုယာ ဒွိသု ဝေဒနာသု တေသံ တတ္ထ မာနာနုသယော စ အနုသေတိ၊ ကာမရာဂါနုသယော စ အနုသေတိ။

ဒွိမူမှစ၍ အနုလုံ အနုလောမ၌ ဌာနမတူချင်း တွဲထား၍ နတ္ထိ-ချည်းထုတ်၊ ဌာနစဉ်မှာလည်း ဩကာသအတိုင်း ရူ၊ ကာ၊ ဒု အစဉ်ဖြင့်ထုတ်ပါ။ ဆမူ ပဋိလောမ၌ကား နှစ်ဘက်ရ ကာ-ကို အရင်ထုတ်ပြီးမှ သုံးဘက်ရ ရူ-ကို နောက်ထုတ်သည်။

ပစ္စနိက်ဧကမူ၌ ပုဂ္ဂိုလ်တူဌာနပိုကို တစ်ဘက်ရထုတ်၍ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်၏ ကြွင်းသော ဌာနကို နှစ်ဘက်ရထုတ်၊ တစ်ဖန် သံသယရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ပိုကို သက်ဆိုင်ရာဌာနနှင့် တွဲဖက်၍ တစ်ဘက်ရ ထုတ်၊ ယင်းပုဂ္ဂိုလ် ၏ ကြွင်းသော ဌာနကို နှစ်ဘက်ရထုတ်၊ ပြီးမှ သန္နိဌာန်သံသယနှင့် မဆိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဌာနအားလုံးအတွက် နှစ်ဘက်ရထုတ်။

ဥပမာ - ကာမ+ပဋိယ ပစ္စနိက် ၌ တိဏ္ဍံ ပုဂ္ဂလာနံ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ တေသံ တတ္ထ ကာမရာဂါ နုသယော နာနုသေတိ၊ နော စ တေသံ တတ္ထ ပဋိယာနုသယော အနုသေတိ။ တေသညေဝ ပုဂ္ဂလာနံ ရူပ ဓာတုယာ အရူပဓာတုယာ အပရိယာပနွေ တေသံ တတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော စ နာနုသေတိ၊ ပဋိယာနုသယော စ နာနုသေတိ။ ဒိဋ္ဌိ ပုဂ္ဂလာနံ သဗ္ဗတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော စ နာနုသေတိ၊ ပဋိယာနုသယော စ နာနုသေတိ။

အထူးသတိပြုရန်မှာ - ဤပစ္စနိက် တစ်ဘက်ရ နှစ်ဘက်ရထုတ်ရာ၌ သံသယရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ တစ်ဘက်ရ နှစ်ဘက်ရထုတ်ပါ။ သံသယမှာ မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ထုတ်စရာ မလို။

ဒွိမူစသည် ပဋိလောမ၌ ဒု၊ ကာ၊ ရူ အစဉ်ဖြင့် ထုတ်ပါ။

ပါဠိအနေအထား

ပဇဟန - ယော(ယတော) ကာမရာဂါနုသယံ ပဇဟတိ (နပ္ပဇဟတိ)

ပရိညာ - ယော(ယတော) ကာမရာဂါနုသယံ ပရိဇာနာတိ (နပရိဇာနာတိ)

ကာမ+မာန - ယော ကာမရာဂါနုသယံ ပဇဟတိ၊ သော မာနာနုသယံ ပဇဟတီတိ၊ တဒေကဋ္ဌံ ပဇဟတိ။ ယော ဝါ ပန - - နော။

အနုသယ အတန်းအစား

အောက်တန်းစား ဒိဋ္ဌိ+ဝိစိကိစ္ဆာသည် သောတာပတ္တိမဂ်ပယ်၍
အောက်တန်းစား။

အလတ်တန်းစား ကာမ+ပဋိဃသည် အနာဂါမိမဂ်ပယ်၍
အလတ်တန်းစား။

အထက်တန်းစား မာန+ဘဝ+အဝိဇ္ဇာသည် အရဟတ္တမဂ်ပယ်၍
အထက်တန်းစား။

ဝိဘင်းထုတ်ပုံ

ပုဂ္ဂလ အနုလုံ၌ သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ အနုသယတို့တွင်-

၁။ သန္နိဋ္ဌာန်က အောက်တန်းစားဖြစ်လျှင် တဒေကဋ္ဌ၊

၂။ သန္နိဋ္ဌာန်က အထက်တန်းစားဖြစ်လျှင် နော၊

၃။ သန္နိဋ္ဌာန်+သံသယတန်းတူလျှင် - အာမန္တာဟုထုတ်။

တိမူမှစ၍ (ပုဂ္ဂိုလ်မတူချင်း တွဲသောကြောင့်) အနုလုံ အနုလောမ၌ နတ္ထိ-လုတ်၊ ပဋိလောမ-ဘဝမူလီ အဝိဇ္ဇာမူလီတို့၌ ‘ မာနာနုသယံ ပဇဟတိ ’ ဟု အကျဉ်းနည်းဖြင့် ဝိဘင်းထုတ်။

ပစ္စနိက်၌ တဒေကဋ္ဌမရှိ၊ သန္နိဋ္ဌာန်သံသယမတူလျှင် သံသယ၌ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို တစ်ဘက်ရထုတ်၊ သန္နိဋ္ဌာန် သံသယမှ ကြွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို နှစ်ဘက်ရထုတ်၊ အဋ္ဌမကကို မဂ္ဂဋ္ဌာန် အမည်ဖြင့် မသုံးဘဲ သီးခြားသုံးလေ့ရှိသည်။

ဒွိမူစသည်၌ အဋ္ဌမကော၊ အနာဂါမိမဂ္ဂသမင်္ဂီ၊ ဒုမဂ္ဂသမင်္ဂီဟူသော အစဉ်ဖြင့် ဝိဘင်း ထုတ်ပါ။

ဩကာသ

ဩကာသဝါရသည် အနုသယ၌ ဆိုခဲ့ပြီးသည်နှင့် တူ၏။

ပဇာနတ်+ပရိညာပါဠိအရကောက်

ဝါရ	ကာမ	ပဋိဿ	မာန	ဒိဋ္ဌိ+ဝိစိ	ဘဝ	အဝိဇ္ဇာ	ပစ္စနိက်
ပုဂ္ဂလ			အဂ္ဂမဂ္ဂ သမင်္ဂီ		အဂ္ဂမဂ္ဂ သမင်္ဂီ	အဂ္ဂမဂ္ဂ သမင်္ဂီ	ဥပေတိ အဝေသာ
	အနာဂါမိ မဂ္ဂသမင်္ဂီ	အနာဂါမိ မဂ္ဂသမင်္ဂီ					
				အဋ္ဌမကော			
ဩကာသ	ကာ	ဒု	ကာ ရူ	ကာ ဒု ရူ	ရူ	ကာ ဒု ရူ	အပရိယာ ပဇ္ဇေ

ပုဂ္ဂလောကာသ

အနုလုံ၌-၁။ ပုဂ္ဂိုလ်ဌာနတူလျှင် နှစ်ဘက်ရဝိဘင်းထုတ်။

၂။ ဌာနမတူလျှင် ပုဂ္ဂိုလ်တူသော်လည်းကောင်း၊ မတူသော်လည်းကောင်း နှောဝိဘင်းထုတ်။

၃။ ဌာနတူလျှင်ကား ပုဂ္ဂိုလ်မတူသော်လည်း အောက်မဂ်ပယ် အနုသယကို သန္နိဋ္ဌာန် ထား လျှင် တဒေကဋ္ဌထုတ်၊ အထက်မဂ်ပယ် အနုသယကို သန္နိဋ္ဌာန်ထားလျှင် နှော ဝိဘင်းထုတ်။

ဥပမာ - ကာမ+ဒိဋ္ဌိ အနုလောမ၌ - နှော။ ပဋိလောမ၌ အဋ္ဌမကော ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ ရူပ ဓာတုယာ အရူပဓာတုယာ သော တတော ဒိဋ္ဌာနသယံ ပဇာတိ၊ နှော စ သော တတော ကာမရာဂါနုသယံ ပဇာတိ။ သွေဝ ပုဂ္ဂလော ကာမဓာတုယာ ဒွိသု ဝေဒနာသု သော တတော ဒိဋ္ဌာနသယံ ပဇာတိ၊ ကာမ ရာဂါနုသယံ တဒေကဋ္ဌ ပဇာတိ။

ဒွိမူမှစ၍ အနုလုံ အနုလောမ၌ နတ္ထိ-ချည်းထုတ်။

ပဋိလောမ- ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာမူလီများ၌ အဋ္ဌမကော-ရူ၊ သွေဝ-ကာ၊ သွေဝ ဒု အစဉ် ဖြင့်ထုတ်။

တိမူစသည် ပဋိလောမ ဘဝမူလီ၌ ပုဂ္ဂိုလ်ဌာနမဖော်ပဲ အကျဉ်းချုပ် ဝိဘင်းထုတ်။

ပစ္စနိက်၌- သံသယကပိသော ပုဂ္ဂိုလ်ဌာနကို တစ်ဘက်ရထုတ်၊ အကြွင်းကို နှစ်ဘက်ရထုတ်။

ဒွိမူစသည်၌ အဋ္ဌမကော၊ အနာဂါမိမဂ္ဂသမင်္ဂီ၊ အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီဟု ပုဂ္ဂိုလ်စဉ်ကို မှတ်၍ ကာမပဋိဿ နှစ်မျိုးတွင် ပဋိဿအတွက် အရင်ဝိဘင်းထုတ်ပါ၊ ပဋိလောမများကို တစ်ဘက်ရအတွက် အသီးသီး အရင် ထုတ်၍ နှောက်မှပေါင်းကာ နှစ်ဘက်ရများကို ထုတ်ပါ။

ပါဠိအနေအထား

ယဿ(ယတ္ထ) ကာမရာဂါနုသယော ပဟိနော (အပ္ပဟိနော)။

ဝိဘင်းထုတ်ပုံ

ပုဂ္ဂလ-အနုလုံ၌ သန္နိဋ္ဌာန်က ပိုသည်ကို တစ်ဘက်ရ၊ တူသည်ကို နှစ်ဘက်ရထုတ်၊ ပစ္စနိက်၌ သံသယက ပိုသည်ကို တစ်ဘက်ရ၊ အကြွင်းကို နှစ်ဘက်ရထုတ်၊ အနုလုံ၌ ဖလဋ္ဌာန် ၄-ယောက်ဟော၍ ပစ္စနိက်၌ ပုတုဇဉ်ပါဟောသည်။

ဒွိမူစသည် အနုလုံ၌ အောက်ဟန်းစား ပုဂ္ဂိုလ်မှစ၍ - ဒွိန္နံ၊ အနာဂါမိဿ၊ အရဟတော အစဉ်ဖြင့် ထုတ်၊ ပစ္စနိက်၌ အထက်ဟန်းစားမှစ၍ - အနာဂါမိဿ၊ ဒွိန္နံ၊ ပုထုဇ္ဇနဿ အစဉ်ဖြင့် ထုတ်ပါ။

ဩကာသ

အနုလုံ+ပစ္စနိက် ဝိဘင်းတူ၊ ဌာနမတူလျှင် (နော-အစား) နဝတ္တဗ္ဗော ပဟိနောတိ ဝါ အပ္ပဟိနော တိဝါ-ဟု ထုတ်လေ၊ ဥပမာ - ယတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော ပဟိနော၊ တတ္ထ ပဋိယာနုသယော ပဟိနောတိတိ၊ နဝတ္တဗ္ဗော ပဟိနောတိ ဝါ အပ္ပဟိနောတိ ဝါ။

ကာမ+မာန ၌ အနုလောမ - အာမန္တာ၊ ပဋိလောမ - ရူပဓာတုယာ အရူပဓာတုယာ ဧတ္ထ မာနာ နုသယော ပဟိနော ကာမရာဂါနုသယော နဝတ္တဗ္ဗော ပဟိနောတိ ဝါ အပ္ပဟိနောတိ ဝါ၊ ကာမဓာတုယာ ဒွိသု ဝေဒနာသု ဧတ္ထ မာနာနုသယော စ ပဟိနော ကာမရာဂါနုသယော စ ပဟိနော။

ဒွိမူစသည်၌ အနုလုံ+ပစ္စနိက် နှစ်မျိုးလုံး ရှု၊ ကာ၊ ဒု အစဉ်ဖြင့် ဝိဘင်းထုတ်။

အထူးသတိပြုရန်မှာ- အနုလုံ တိမူ ဘဝမူလီ ပဋိလောမနှင့် ပစ္စနိက် ပဉ္စမူ ဘဝမူလီ ပဋိလောမတို့၌ အကျဉ်းနည်း ဝိဘင်းထုတ်သည်၊ အနုလုံ ပဉ္စမူ ဘဝမူလီ ပဋိလောမနှင့် ပစ္စနိက် တိမူ ဘဝမူလီ ပဋိလောမတို့၌ အကျယ်နည်း ဝိဘင်းထုတ်ထားသည်။

ပုဂ္ဂလောကာသ

၁။ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဌာနတူလျှင် နှစ်ဘက်ရ ဝိဘင်း၊

၂။ ဌာနမတူလျှင် ပုဂ္ဂိုလ်တူသော်လည်းကောင်း၊ မတူသော်လည်းကောင်း နဝတ္တဗ္ဗ၊

၃။ ဌာနတူလျှက် ပုဂ္ဂိုလ်မတူလျှင် နော စ၊ ဥပမာ - ကာမ+မာန ၌ အနာဂါမိဿ ကာမဓာတုယာ ဒွိသု ဝေဒနာသု တဿ တတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော ပဟိနော၊ နော စ တဿ တတ္ထ မာနာနုသယော ပဟိနော၊ အရဟတော ကာမဓာတုယာ ဒွိသု ဝေဒနာသု တဿ တတ္ထ ကာမရာဂါနုသယော စ ပဟိနော မာနာနုသယော စ ပဟိနော။

ဌာနစဉ်မှာ အနုလုံ+ပစ္စနိက် ၂-ပါးလုံးပင် ရှု၊ ကာ၊ ဒု အစဉ်ဖြင့် ထုတ်။

ဒွိမူမှစ၍ အနုလောမ၌ နတ္ထိချည်းထုတ်၊ တိမူ ဘဝမူလီ ပဋိလောမ၌ ပုဂ္ဂိုလ်ဌာနမပါဘဲ အကျဉ်းနည်း ဝိဘင်းထုတ်။

ပဟိန (ပါဠိအရကောက်)

ဝါရ	ကာမ	ပဋိယ	မာန	ဒိဋ္ဌိ-ဝိစိ	ဘဝ	အဝိဇ္ဇာ	ပစ္စနိက်
ပုဂ္ဂလ				ဒိဋ္ဌိ			ပုထုဇ္ဇနဿ
	အနာဂါမိဿ	အနာဂါမိဿ		အနာဂါမိဿ			
	အရဟတော	အရဟတော	အရဟတော	အရဟတော	အရဟတော	အရဟတော	
ဩကာသ	ကာ	ဒု	ကာ ဂ္ဂ	ကာ ဒု ဂ္ဂ	ဂ္ဂ	ကာ ဒု ဂ္ဂ	

အနုသယ စသော ၆-ဝါရပါဠိအရကောက်

ဝါရနှင့် ကြိယာ	ကာမ	ပဋိယ	မာန	ဒိဋ္ဌိ+ဝိစိ	ဘဝ	အဝိဇ္ဇာ	ပစ္စနိက်
အနုသေတိ			အနာဂါမိဿ		အနာဂါမိဿ	အနာဂါမိဿ	အရဟတော(ပုဂ္ဂလ)
သာနုသယော	ဒိဋ္ဌိ	ဒိဋ္ဌိ	ဒိဋ္ဌိ		ဒိဋ္ဌိ	ဒိဋ္ဌိ	အပရိယာပန(ဩ)
ဥပ္ပဇ္ဇတိ	ပုထုဇ္ဇနဿ	ပုထုဇ္ဇနဿ	ပုထုဇ္ဇနဿ	ပုထုဇ္ဇနဿ	ပုထုဇ္ဇနဿ	ပုထုဇ္ဇနဿ	အပရိယာပန အရ- ဟတော သဗ္ဗတ္ထ

ပဟေတိ ပရိဇာနာတိ			အဂ္ဂမဂ္ဂ သမင်္ဂီ		အဂ္ဂမဂ္ဂ သမင်္ဂီ	အဂ္ဂမဂ္ဂ သမင်္ဂီ	ဌပေတွာ အဝသေသာ
	အနဂါမိ မဂ္ဂသမင်္ဂီ	အနဂါမိ မဂ္ဂသမင်္ဂီ					
				အဋ္ဌမကော			

ပဟိနော				ဒိဋ္ဌိ			ပုထုဇ္ဇနဿ
	အနာဂါမိဿ	အနာဂါမိဿ		အနာဂါမိဿ			
	အရဟတော	အရဟတော	အရဟတော	အရဟတော	အရဟတော	အရဟတော	
	ကာမဓာတုယာ ဒွိသု ဝေဒနာသု	ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ	ကာ ဂ္ဂ	ကာ ဒု ဂ္ဂ	ဂ္ဂ	ကာ ဒု ဂ္ဂ	

ဓာတုဝါရ

ပုစ္ဆာဝါရ			ဝိသဇ္ဇနာဝါရ				
စဉ်	ဓာတုယာ စုတဿ	ဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ	ကတိအနုသယာ အနုသေန္တိ ဘင်္ဂါ	ဓာတုယာ စုတဿ	ဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ		
၁	ကာမ (ဓာတုမူ)	ကာမ (ဓာတုမူလီ)		ကာမ	ကာမ	ရူပ	အရူပ
၂	ရူပ	ရူပ			၇+၅	၇+၅+၃	၇+၅+၃
၃	အရူပ	အရူပ		ရူပ	၇	၇+၅+၃	၇+၅+၃
၄	နကာမ	နကာမ		အရူပ	၇	× (၇)	၇+၅+၃
၅	နရူပ	နရူပ					
၆	န အရူပ	န အရူပ		ကဿစိ (ပု)	သတ္တ အနုသယာ အနုသေန္တိ		
၇	န ကာမ န အရူပ	န ကာမ န အရူပ		။ (ဃော+သ) ပဉ္စ	။	။	။
၈	န ရူပ န အရူပ	န ရူပ န အရူပ		။ (အာ) တယော	။	။	။
၉	န ကာမ န ရူပ	န ကာမ န ရူပ		အနုသယာ ဘင်္ဂါ နတ္ထိ			

ဓာတုဝါရ ပါဠိအနေအထား

ကာမဓာတုယာ စုတဿ ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ ကတိအနုသယာ အနုသေန္တိ၊ ကတိအနုသယာ နာနုသေန္တိ၊ ကတိ အနုသယာ ဘင်္ဂါ။

ကာမဓာတုယာ စုတဿ ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ ကဿစိ သတ္တ အနုသယာ အနုသေန္တိ၊ ကဿစိ ပဉ္စ အနုသယာ အနုသေန္တိ၊ အနုသယာ ဘင်္ဂါ နတ္ထိ။

ကာမဓာတုယာ-ကာမ ၁၁-ဘုံမှ၊ စုတဿ- စုတေသော၊ ကာမဓာတုံ- ကာမ ၁၁-ဘုံ၌၊ ဥပပဇ္ဇန္တဿ-ပဋိသန္ဓေနေသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ကတိ- အဘယ်မျှကုန်သော၊ အနုသယာ- တို့သည်၊ အနုသေန္တိ၊ (သန္တာန် အနုဂတာ ဟုတွာ သယန္တိ)- သန္တာန်သို့ အစဉ်လိုက်၍ ကိန်းကုန်သနည်း။

ကတိ- အဘယ်မျှကုန်သော၊ အနုသယာ-တို့သည်၊ နာနုသေန္တိ (သန္တာန် နာနုဂတာ ဟုတွာ သယန္တိ) သန္တာန်သို့ အစဉ်လိုက်၍ မကိန်းကုန်သနည်း၊ ကတိ- ကုန်သော၊ အနုသယာ-တို့ကို၊ ဘင်္ဂါ (ဘဉ္စိတဗ္ဗာ)- ဤမျှ သော အနုသယကား ဖြစ်၏၊ ဤမျှသော အနုသယကား မဖြစ် ကုန်ဟူ၍ ဝေဖန်ခဲ့ခြင်း အပ်ကုန်သနည်း။

ကဿစိ သတ္တ(ပဉ္စ, တယော) အနုသယာ အနုသေန္တိ၊ ကဿစိ-အချို့သော ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သတ္တ-ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ အနုသယာ- တို့သည်၊ အနုသေန္တိ- ကိန်းကုန်၏၊ ကဿစိ- အချို့သော သောတာပန်, သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ပဉ္စ-ငါးပါးကုန်သော၊ အနုသယာ- ဒိဋ္ဌိ ဝိစိ ကိစ္ဆာကြည် အနုသယတို့သည်၊ ကဿစိ- အချို့သော အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ တယော-ကုန်သော၊ အနုသယာ- မာန, ဘဝ, အဝိဇ္ဇာ အနုသယတို့သည်၊ ဘင်္ဂါ (ဘဉ္စိတဗ္ဗာ)- ကုန်သော၊ အနုသယာ-တို့သည်၊ နတ္ထိ-ကုန်။

အရကောက်အကျဉ်းဆိုရိုး (အရဆောင်ရန်)

ဓာတုယာ စုတဿ		ဓာတု ဥပပဇ္ဇန္တဿ	ပုဂ္ဂိုလ်	
ဘုံမှ စုတေ၍		ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနေသော	ပုထုဇဉ်	အောက်ဖလဌာန်
ကာမ	ကာမ-၁၁	ကာမ-၁၁	၄	၂
	ကာမသုဂတိ-၇	ရူပ-၁၆	သု-တိ	၃
	။	အရူပ-၄	တိ	၃
ရူပ	အသည-အကနိဋ္ဌကြဉ် ရူ-၁၄	အသညကြဉ် ရူပ-၁၅	တိ	၃
	သုဒ္ဓါကြဉ် ရူပ-၁၁	ကာမသုဂတိ-၇	ဒွိ-တိ	
	ဝေဟပ္ဖိုလ်တိုင် ရူပ-၁၀	အရူပ-၄	တံ	၃
အရူပ	အရူပ-၄	။	တိ	၃
	။	ကာမသုဂတိ-၇	တိ	
	။	ရူပ x		

ဇယား ဆိုရိုး - ကာမ ၁၁-ဘုံမှ စုတေ၍ ကာမ ၁၁-ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနေသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်၊ အောက်ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၂-ယောက်။ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံမှ စုတေ၍ ရူပ ၁၆-ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနေသော သုဂတိအဟိတ်၊ တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊ အောက်ဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက် စသည်ဖြင့် ဆိုလေ။

အရကောက် - ကာမဓာတုယာ စုတဿ ကာမဓာတု ဥပပဇ္ဇန္တဿ-၌ ကာမဓာတုယာ စုတဿ အရ - ကာမစုတိ ၁၀၊ စေ ၃၃၊ အဆုံးစွန်သော ကမ္မဇရုပ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ပု ၄၊ အောက်ဖလ ၂-တို့အား ကာမ ၁၁-ဘုံ ရ၏။ ကာမဓာတု ဥပပဇ္ဇန္တဿ အရ - ကာမ ပဋိ ၁၀၊ စေ ၃၃၊ ကမ္မဇကလာပ် ၃-စည်း၊ ၇-စည်း - - ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီ - ပု ၄၊ အောက်ဖလ ၂-တို့အား ကာမ ၁၁-ဘုံ ရ၏။

ကာမဓာတုယာ စုတဿ ရူပဓာတု ဥပပဇ္ဇန္တဿ ၌ ကာမဓာတုယာ စုတဿ အရ - ကာမတိဟိတ် စု ၄၊ စေ ၃၃၊ အဆုံးစွန် - ကမ္မဇ - ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီ - တိ ပု၊ အောက်ဖလ ၃၊ ကာမ သုဂတိ ၇-ဘုံ။ ရူပဓာတု ဥပပဇ္ဇန္တဿ အရ - ရူပ ပဋိ ၅၊ စေ ၃၅၊ ကမ္မဇကလာပ် ၄၊ အစစသော ဇီဝိတနဝကကလာပ် - ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီ သုဂတိအဟိတ်၊ တိ ပု၊ အောက်ဖလ ၃၊ ရူပ ၁၆-ဘုံ။

အရူပဘုံမှ ရူပဘုံသို့မသွား

အရူပ ဓာတုယာ စုတဿ ရူပဓာတုယာ ဥပပတ္တိနာမ နတ္ထိ၊ ဟေဌာ ဥပပဇ္ဇမာနော ကာမဓာတု-ယေဝ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သတ္တေဝ အနုသယာ အနုသေန္တိ၊ အနုသယာဘင်္ဂါ နတ္ထိ။

- * နေဝါ ဝေဟပ်၊ ကနိဋ္ဌရုပ်မှာ၊ အရိယာ၊ နေရာမပြောင်းပြီ။
- * မြဟ္မာဘုံနေ၊ ရိယာတွေ၊ အောက်ပြည် မဆင်းပြီ။
- * အသညဘုံ၊ စုတိတုံကာ၊ ကာမဒွိဟိတ်၊ တိဟိတ်သန္ဓေ၊ ရှစ်ခုနေ၏။

စိတ္တယမက

ဥဒ္ဓေသ နိဒ္ဓေသ	သုဒ္ဓစိတ္တသာမည သုတ္တန္တ စိတ္တမိဿကဝိသေသ အဘိဓမ္မစိတ္တ	ပုဂ္ဂလဝါရ ဓမ္မဝါရ ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရ	ဥပ္ပါဒနိရောဓကော လသမ္ဘေဒဝါရ။ပ။ အတိက္ကန္တကာလ	အနုလုံ ပစ္စနိက်	လောဓေ ပစ္စယ	သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ
၂	၃	၃	၁၄	၂	၂	၂

မှတ်ချက်။ ။ ပုဂ္ဂလဝါရ၌ ယဿ စိတ္တံ ၊ ဓမ္မဝါရ၌ ယံ စိတ္တံ ၊ ပုဂ္ဂလ ဓမ္မဝါရ၌ ယဿ ယံ စိတ္တံ -ဟု ဟောသည်။

နံပါတ်-၁၁ အတိတာနာဂတဝါရ၌ နော စ ဟဿ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ သည် သန္နိဋ္ဌာန်၏ အဆုံး၌သာ နေရမည်။
နံပါတ်-၁၄ အတိက္ကန္တကာလဝါရ၌ ဟဿ စိတ္တံ သည် သံသယ၏ အဆုံးမှာသာ နေရမည်။ နံပါတ်-၁၂, ၁၃ ဝါရတို့၌ ယဿ စိတ္တံ ဟုလည်းကောင်း၊ ယံ စိတ္တံဟုလည်းကောင်း ဆိုရန်မလို၊ ဇယား၌ ရှိတိုင်းသာ ဆိုပါလေ။

(လေ့လာရန် အစီအစဉ်) ။ ။ အနာဂတ် မတွဲသော ဝါရများ သက်သက် လေ့လာပြီးမှ တိ+နာ တွဲ
၄-မျိုး၊ ပွန်+နာ တွဲ ၄-မျိုးကို လေ့လာပါ။

သုဒ္ဓစိတ္တသာမည ပါဠိ+အရကောက်

		ဥပ္ပန္န-ခဏတ္တယသို့ရောက်ဆဲ				
		ဥပ္ပဇ္ဇတိ	နိရုဇ္ဈတိ	ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ		
		ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ	နိရုဇ္ဈမာနံ	နိရုဇ္ဈိတ္ထ	ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ	နိရုဇ္ဈိဿတိ
ပုဂ္ဂလနောက်ဆုံး၃ ဓမ္မ- ပုဂ္ဂလဓမ္မ	ပစ္ဆိမစိတ်၏ဥပါဒ်	။		။		။
	ကြွင်း ။	။		။	။	။
	ပစ္ဆိမစိတ်၏ဘင်		။	။		
	ကြွင်း ။		။	။	။	။
	နိရောဓ+အသည			။	။	။
	ဥပ္ပါဒက္ခဏစိတ်	။				။
	ဘင်က္ခဏစိတ်		။			
	အက်ကံစိတ်			။		
	အနာဂတ်စိတ်				။	။

ပုဂ္ဂလနောက်ဆုံး၃ ဝါရများ အတွက် ပစ္ဆိမနှင့်ကြွင်း မခွဲဘဲ ဥပါဒ်နှင့် ဘင် ဟုနှစ်မျိုးသာမှတ်။

ဥပမာ- (၁) ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်ဆဲ=စိတ်၏ ဥပါဒ်၊ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ။

(၂) နိရုဇ္ဈတိ, နိရုဇ္ဈမာနံ-ချုပ်ဆဲ=စိတ်၏ဘင်၊ စိတ္တဿ ဘင်က္ခဏေ။

(၃) ဥပ္ပန္န-ခဏတ္တယသို့ရောက်ဆဲ=စိတ်၏ ဥပါဒ် + စိတ်၏ ဘင်၊ စိတ္တဿမဂ်နံ။

(၄) ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ-ဖြစ်ဘူး၊ နိရုဇ္ဈိတ္ထ-ချုပ်ဘူး=စိတ်၏ ဥပါဒ်, စိတ်၏ ဘင်, နိရောဓ, အသည။

နာတွဲ- (၅) ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ ဖြစ်လတ္တံ့ကား ပစ္ဆိမမှတစ်ပါး အားလုံး၊

။ (၆) နိရုဇ္ဈိဿတိ-ချုပ်လတ္တံ့ကား ပစ္ဆိမဘင်မှတစ်ပါး အားလုံး။

စိတ္တယမကပါဠိတော်

၁	ဥပ္ပါဒ်နိရောဓကာလသမ္ဘောဝါရ		ဥပ္ပဇ္ဇတိ န နိရုဇ္ဈတိ	နိရုဇ္ဈိဿတိ နဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ	၂
၂	ဥပ္ပါဒ်ပုဒ်		ဥပ္ပဇ္ဇတိ	ဥပ္ပန္နံ	၂
၃	နိရောဓပုဒ်		နိရုဇ္ဈတိ	။	၂
၄	ဥပ္ပါဒ်	ပွန်+တိ	ဥပ္ပဇ္ဇတိ	ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ	၆
		ပွန်+နာ	။	ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ	
		တိ+နာ	ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ	။	
၅	နိရောဓ	ပွန်+တိ	နိရုဇ္ဈတိ	နိရုဇ္ဈိတ္ထ	၆
		ပွန်+နာ	။	နိရုဇ္ဈိဿတိ	
		တိ+နာ	နိရုဇ္ဈိတ္ထ	။	
၆	ဥပ္ပါဒ်- နိရောဓ	ပွန်+တိ	ဥပ္ပဇ္ဇတိ	နိရုဇ္ဈိတ္ထ	၆
		ပွန်+နာ	။	နိရုဇ္ဈိဿတိ	
		တိ+နာ	ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ	။	
၇	ဥပ္ပဇ္ဇမာန နနိရောဓ		ဥပ္ပဇ္ဇတိ	န နိရုဇ္ဈတိ	၂
၈	ဥပ္ပဇ္ဇမာနပုဒ်		ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ	ဥပ္ပန္နံ	၂
၉	နိရုဇ္ဈမာနပုဒ်		နိရုဇ္ဈမာနံ	။	၂
၁၀	ဥပ္ပန္နဥပ္ပါဒ်	ပွန်+တိ	ဥပ္ပန္နံ	ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ	၄
		ပွန်+နာ	။	ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ	
၁၁	အတိတာနာဂတ		ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ နောစ တဿ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ	ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ (နောစတဿ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ)	၂
၁၂	ဥပ္ပန္နဥပ္ပဇ္ဇမာန		ဥပ္ပန္နံ	ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ	၂
၁၃	နိရုဇ္ဈနိရုဇ္ဈမာန		နိရုဇ္ဈံ	နိရုဇ္ဈမာနံ	၂
၁၄	အတိက္ကန္တကာလ		ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ခဏံ ခဏံ ဝိတိက္ကန္တံ အတိက္ကန္တကာလံ	နိရုဇ္ဈမာနံ ခဏံ ခဏံ ဝိတိက္ကန္တံ အတိက္ကန္တကာလံ (တဿ စိတ္တံ)	၂

ဥပ္ပါဒ် နိရောဓ ကာလသမ္ဘောဝါရ ဝိဘင်း

၄၂

ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒ်ကွဏေ တေသံ စိတ္တံဥပ္ပဇ္ဇတိ နနိရုဇ္ဈတိ နိရုဇ္ဈိဿတိ နဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ (၂ ဘက်ရ)
ဣတရေသံ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒ်ကွဏေ တေသံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နနိရုဇ္ဈတိ နိရုဇ္ဈိဿတိ စေဝ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိစ။
ယဿ ဝါ ပန- အာမန္တာ။ အနုလောမ အရ - ပစ္ဆိမစိတ်၏ ဥပ္ပါဒ်ကွဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော
အရဟတ္တဖလဌာန်မှ တစ်ပါး ခပ်သိမ်းသောစိတ်တို့၏ ဥပ္ပါဒ်ကွဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ပု ၄၊ အရိ ၈-ရ၏။
တိဟိတံ စုတိံ တေရသဟုဆိုအပ်သော ပစ္ဆိမစိတ်၏ ဥပ္ပါဒ်ကွဏသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော အရဟတ္တဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်
လည်း ရ၏။ သံသယကား-နောက်သာ ရ၏။ ပဋိလောမလည်း ၄င်းနောက်သာရ၏။
ပစ္စနိက် - အနုလောမ - နော၊ ပဋိလောမ - နတ္ထိ။

အနာဂတ်မတွဲသောဝါရများအတွက် အရကောက်ပုံ

- ၁။ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ - ခပ်သိမ်းသော စိတ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီ - - ပု ၄၊ အရိ ၈။
- ၂။ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ - ခပ်သိမ်းသော စိတ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီ - - ပု ၄၊ အရိ ၈။
- ၃။ နိရောဓသမာပန္နာနံ အသညသတ္တာနံ - နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားခိုက်သော အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၊ အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်။ (၂/ ၃/ ၄-ပွန်+တိ/ ၅-ပွန်+တိ/ ၆-ပွန်+တိ/ ၇/ ၈/ ၉/ ၁၀-ပွန်+တိ)

အနာဂတ်တွဲသောဝါရများအတွက် -

- ၁။ ပစ္ဆိမစိတ် - ဥ+ဘ၊ အရဟတ္တဖလဌာနံ၊
- ၂။ ကြွင်းစိတ် - ဥ+ဘ၊ ပု ၄၊ အရိ ၈
- ၃။ နိရောဓ+အသည။ ဤသို့ ၃-မျိုးမှတ်၍ ဖော်ပြပါ အစဉ်အတိုင်း ဟောပါ -
(က) ဥပ္ပါဒ တိ+နာ၊ နိရောဓ တိ+နာ၊ ဥ+နိ တိ+နာ၊ ၁၁-တိ+နာ ဟူသော တိ+နာ တွဲ ၄-ဝါရ၊
(ခ) ပွန်+နာ တွဲ ၄-ဝါရ၊
(ဂ) နံပါတ် ၁-ဖြစ်သော ဥပ္ပါဒနိရောဓ ကာလသမ္ပေဒဝါရ။
မှတ်ချက်။ ဓမ္မဝါရကိုမျှော်စူးစွာဟောပြီးမှပုဂ္ဂလနောက်ဆုံး ၃-ဝါရကိုဟောလျှင်ပို၍ လွယ်ကူမည်။

ပုဂ္ဂလ နောက်ဆုံး ၃-ဝါရ ကောက်ပုံ

ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နမာနဝါရ၌ ဘင်္ဂက္ခဏစိတ်ရ၏။ (တစ်နည်း) စိတ်၏ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။ ဥပ္ပါဒက္ခဏစိတ်လည်း ရ၏။ (တစ်နည်း) စိတ်၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ်လည်း ရ၏။ (ပစ္စနိက်ကြွင်း) အတိတ်စိတ်၊ အနာဂါတ်စိတ်ရ၏။ (တစ်နည်း) အတိတ်စိတ် အနာဂါတ်စိတ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏ဟု ကောက်ပါ။

အတိက္ကန္တကာလဝါရ

ယဿ-အာ၊ စိတ္တ-သည်၊ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္န-ဖြစ်ဆဲသော၊ ခဏ-ဥပ္ပါဒက္ခဏကို၊ ခဏ-မမြင့်မီ ဝါ- မကြာမီ ဝါ- ဖြတ်ချည်း ရတ်ချည်း၊ ဝီတိက္ကန္တ-လွန်သည်ဖြစ်၍၊ အတိက္ကန္တကာလ-လွန်သော ကာလရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တဿ-အာ၊ စိတ္တ-သည်၊ နိရုဇ္ဈမာန-သော၊ ခဏ-ဘင်္ဂက္ခဏကို၊ ခဏ-မီ ဝါ-မီ ဝါ-ချည်း၊ ဝီတိက္ကန္တ-ဖြစ်၍၊ အတိက္ကန္တကာလ-ရှိသလော။

ဝိဘင်း

အနုလုံ- တစ်ဘက်ရ	ဘင်္ဂက္ခဏေ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒက္ခဏံ ဝီတိက္ကန္တံ ဘင်္ဂက္ခဏံ အဝီတိက္ကန္တံ၊
နှစ်ဘက်ရ	အတိတ်ံ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒက္ခဏဉ္စ ဝီတိက္ကန္တံ၊ ဘင်္ဂက္ခဏဉ္စ ဝီတိက္ကန္တံ၊
ပဋိလောမ	အတိတ်ံ စိတ္တံ၊

ပစ္စနိက်- အနုလောမ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ အနာဂတဉ္စ စိတ္တံ၊
 ပဋိလောမ တစ်ဘက်ရ ဘင်္ဂက္ခဏေ စိတ္တံ ဘင်္ဂက္ခဏံ အဝိတိက္ကန္တံ နောစ ဥပ္ပါဒက္ခဏံ အဝိတိက္ကန္တံ၊
 နှစ်ဘက်ရ . ဥပ္ပါဒက္ခဏေ အနာဂတဉ္စ စိတ္တံ ဘင်္ဂက္ခဏဉ္စ အဝိတိက္ကန္တံ၊ ဥပ္ပါဒက္ခဏဉ္စ အဝိတိက္ကန္တံ၊

အတိက္ကန္တကာလဝါရဉ္စ ဘင်္ဂက္ခဏစိတ်(ဥပ္ပါဒက္ခဏစိတ်, အတိတ်စိတ်, အနာဂတ်စိတ်) နှင့်
 ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏ဟု ကောက်လေ။

ဓမ္မဝါရဉ္စ တစ်နည်းကား ကောက်ရန်မလို။ ယင်း ဓမ္မဝါရအတွက် -
 ၁။ ဥပ္ပါဒက္ခဏစိတ် - ဥပ္ပါဒက္ခဏေ စိတ္တံ၊ (ဖြစ်ဆဲ, ချုပ်လတ်)
 ၂။ ဘင်္ဂက္ခဏစိတ် - ဘင်္ဂက္ခဏေ စိတ္တံ၊(ချုပ်ဆဲ)
 (ဥပ္ပါဒက္ခဏစိတ်+ဘင်္ဂက္ခဏစိတ်=ပစ္စုပ္ပန် စိတ္တံ)
 ၃။ အတိတ်စိတ် - အတိတ် စိတ္တံ၊ (ဖြစ်ဘူး, ချုပ်ဘူး)
 ၄။ အနာဂတ်စိတ် - အနာဂတ် စိတ္တံ၊ (ဖြစ်လတ်, ချုပ်လတ်)

ဥပ္ပါဒနိရောဓကာလသမ္ဘောဒဝါရ အနုလုံဉ္စ- အာမန္တာ- ဟုဝိဘင်းထွက်၏။
 (အကြောင်းကား) ဥပ္ပါဒက္ခဏစိတ်သည် ဖြစ်ဆဲလည်း ဟုတ်၏။ ချုပ်ဆဲကားမဟုတ်၊ ဘင်သိုရောက်
 လျှင် စင်စစ် ချုပ်လတ္တံ့ဖြစ်၏။ ချုပ်ပြီးနောက် တစ်ဖန် မဖြစ်တော့ပြီ၊ ထိုကြောင့်တည်း။

ပစ္စနိက် အနုလောမဉ္စ- နော-ဟုလည်းကောင်း၊
 ပဋိလောမဉ္စ နတ္ထိ- ဟုလည်းကောင်း ဝိဘင်းထုတ်။
 ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရဉ္စ ဥပ္ပါဒက္ခဏနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဥပ္ပါဒက္ခဏစိတ်ရ၏။

စာမေးပွဲမေးပုံများ

- ဤဓမ္မဝါရနှင့်ပတ်သက်၍ စာမေးပွဲများ၌ အောက်ပါအတိုင်း မေးလေ့ရှိကြသည်။
- (က) ယခုဖြစ်နေဆဲသော စိတ်သည် နက်ဖန်ဖြစ်ဦးမည် စိတ်ဟုတ်, မဟုတ် သာဓကပြ၍ ဖြေပါ။
 - (ခ) မနေက ဖြစ်ခဲ့သော စိတ်သည် ယခုဖြစ်ဆဲသော စိတ်ဟုတ်, မဟုတ် သာဓကပြ၍ ဖြေပါ။
 - (က) ယံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ နောကို ထောက်၍ဖြေပါ။
 - (ခ) ယံ ဝါ ပန စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ တံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ နော ကို ထောက်၍ဖြေပါ။

သုတ္တနစိတ္တမိဿကဝိသေသ

ရာ၊ ဒေါ၊ မောဟ၊ သံခိတ္တနှင့် မဟဂ္ဂ-ဥ တံ၊ သမာ-မုတ်၊ ရှစ်ပုဒ် နှစ်မြောက် တစ်ဆယ်ခြောက်။
သံခိတ်-သမာ၊ ဝိမုတ္တ၊ သုံးဖြာ ထိုးခြား၊ ကြွင်း ထင်ရှား။

စဉ်	ပဒ	တရားကိုယ်	ယမက
၁	သရာဂ	လောဘမူစိတ္တပျဉ်	၁၂၆
၂	ဝိတရာဂ	ကြွင်း ၈၁-ပါးသောစိတ္တပျဉ်	၁၂၆
၃	သဒေါသ	ဒေါသမူစိတ္တပျဉ်	၁၂၆
၄	ဝိတဒေါသ	ကြွင်း ၈၇-ပါးသော စိတ္တပျဉ်	၁၂၆
၅	သမောဟ	မောဟမူစိတ္တပျဉ်	၁၂၆
၆	ဝိတမောဟ	ကြွင်း ၈၇-ပါးသောစိတ္တပျဉ်	၁၂၆
၇	သံခိတ္တ *	ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်စိတ္တပျဉ်	၁၂၆
၈	ဝိက္ခိတ္တ	ကြွင်း ၈၈-ပါးသော စိတ္တပျဉ်	၁၂၆
၉	မဟဂ္ဂတ	မဟဂ္ဂုတ်စိတ် သတ္တဝီသ	၁၂၆
၁၀	အမဟဂ္ဂတ	ကြွင်း ၆၂-ပါးသော စိတ္တပျဉ်	၁၂၆
၁၁	သဉ္စတ္တရ	လောကီစိတ်-၈၁	၁၂၆
၁၂	အနုတ္တရ	လောကုတ္တရာစိတ်-၈	၁၂၆
၁၃	သမာဟိတ *	မဟဂ္ဂုတ်လောကုတ္တရာ-၃၅	၁၂၆
၁၄	အသမာဟိတ	ကာမစိတ်-၅၄	၁၂၆
၁၅	ဝိမုတ္တ *	လောကုတ္တရာစိတ်-၈	၁၂၆
၁၆	အဝိမုတ္တ	လောကီစိတ်-၈၁	၁၂၆
ယမကပေါင်း			၂၀၁၆

အနာဂတ်မတွဲသော ဝါရများအတွက်

- ၁။ သရာဂစိတ် ဥပါဒ်+ဘင် ပု-၄၊ အောက်ဖလ-၃။
- ၂။ ဝိတရာဂစိတ် ဥပါဒ်+ဘင် ပု-၄၊ အရိ-၈။
- ၃။ နိရောဓသမာပတ်၊ အသညသတ်။ ။ ဤသို့ ၃-ချက်ခွဲ၍ မှတ်ပြီးလျှင် ပါဠိတော်ဇယားကြည့်ဆိုပါ။
အရကောက်၌ကား- ဥပ္ပါဒုပ္ပန္န၊ ဥပ္ပါဒ-ပွန်+တိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာန နနိရောဓ၊ ဥပ္ပန္နုပ္ပါဒ ပွန်+တိ၊ ဤ ၄-ဝါရမျှသာ ပြထားသည်။

(အနာဂတ်တွဲသော ဝါရများ) အတွက် အရကောက်စာအုပ်၌ ဥပ္ပါဒ်နိရောဓ ကာလသမ္ဘောဒ၊ ဥပ္ပါဒ-ပွန်+နာ၊ တိ+နာ၊ ဥပ္ပန္နုပ္ပါဒ- ပွန်+နာ၊ အတိတာ နာဂတ ဤ ၅-ဝါရမျှသာ ပြထားသည်။

စိတ္တယမက ပဒ, ဝါရ-စသည်ရေတွက်ပုံဇယား

ဝါရစသည်	ပဒ	ဝါရကြီး	ဝါရငယ်	ယမက	ပုစ္ဆာ	အတ္ထ
ပုဂ္ဂလဝါရ			၁၄	၄၂	၈၄	၁၆၈
သုဒ္ဓစိတ္တသာမည	၁	၃	၄၂	၁၂၆	၂၅၂	၅၀၄
သုတ္တန္တစိတ္တမိဿကဝိသေသ	၁၆	၄၈	၆၇၂	၂၀၁၆	၄၀၃၂	၈၀၆၄
တိကမာတိကာဥဒ္ဓေသ	၆၆	၁၉၈	၂၇၇၂	၈၃၁၆	၁၆၆၃၂	၃၃၂၆၄
ဒုကမာတိကာဥဒ္ဓေသ	၂၀၀	၆၀၀	၈၄၀၀	၁၂၆၀၀	၂၅၂၀၀	၅၀၄၀၀
မာတိကာ နယ				၃၅၆၅၈	၇၁၃၁၆	၁၄၂၆၃၂

ဥပေါဒုပ္ပန္န ပုပ္ဖုတိ+ ပုပ္ဖန္န (၄၆၂)

ပဋိလောမ တစ်ဘက်ရ - သရာဂစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ၊

နှစ်ဘက်ရ - သရာဂစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊

ပစ္စနိက်ကြွင်း - ဝိတရာဂစိတ္တသမင်္ဂီနံ, နိရောဓသမာပန္နာနံ, အသညသတ္တာနံ။

ဥပေါဒ ပနိ+တိ - ပုပ္ဖုတိ+ ပုပ္ဖုနိတ္တ (၄၆၂)

အနု တစ်ဘက်ရ - စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, ဝိတရာဂစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ, နိရောဓ- - , အသညသတ္တာနံ၊

နှစ်ဘက်ရ - သရာဂစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ။

ပစ္စနိက် - ပါဠိဂတိ(ပုပ္ဖုနိတ္တ) နတ္ထိ၊

ဥပ္ပဇ္ဈမာန နနိဇရာဓ ပုပ္ဖုတိ+ န နိရုဇ္ဈတိ (၄၆၃)

ပဋိ တစ်ဘက်ရ - ဝိတရာဂစိတ္တသမင်္ဂီနံ, နိရောဓ- - , အသည-။

နှစ်ဘက်ရ - သရာဂစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊

ပစ္စနိက်ကြွင်း - သရာဂစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ။

သုတ္တန္တစိတ္တ မိဿကဝိသေသ အနာဂတ်တွဲသော ဝါရများအတွက် အောက်ပါ ဝီထိဖြင့် ဟောပါ-

သရာဂပစ္စိမ

အစမထင် သံသရာ - - - ဇ . ဇ - - - ပ - - - န . ဝေါ . အရမဂ် . ဖိုလ် ပ - - ဘ . ပစ္စိမ

└ သရာဂ ပြီး-ဆဲ-လတ္တံ့ . ┘

အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရ

└ အရဟန္တ

သရာဂပြီး

သရာဂပြီးဆဲ

သရာဂဖြစ်လတ္တံ့သည် အစမထင်သံသရာပိုင်းမှာသာ ရှိသည်။

အဘိဓမ္မစိတ္တမိဿက ဝိသေသ

တိက မာတိကာ ဒုက မာတိကာ	ကုသလတိက် ဝေဒနာတိက် အစရှိသော	ကုသလပဒ အကုသလပဒ အဗျာကတပဒ	ပုဂ္ဂလဝါရ ဓမ္မဝါရ ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရ	ဥပ္ပါဒနိရောဓ ကာလသမ္ဘေဒ ဝါရအစရှိသော အားဖြင့်	လုံ နိက်	အနု-ပုစ္ဆာ ပဋိ-ပုစ္ဆာ	ဌာန် ယ
၂	၂၂	၃	၃	၁၄	၂	၂	၂

အနာဂတ်မတွဲသော ဝါရများအတွက် ဥပ္ပါဒုပ္ပန္န၊ ဥပ္ပါဒ ပွန်+တီ၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာန နနိရောဓ၊ ဥပ္ပန္နုပ္ပါဒ-
ပွန်+တီ ဤ ၄-ဝါရနှင့် အနာဂတ်တွဲသော ဥပ္ပါဒနိရောဓ ကာလသမ္ဘေဒ၊ ဥပ္ပါဒ- ပွန်+နာ၊ တီ+နာ၊ ဥပ္ပန္နုပ္ပါဒ
ပွန်+နာ၊ အတိတာနာဂတ ဤ ၅-ဝါရမျှသာ အရကောက်၌ ပြ၏။

အနာဂတ်မတွဲသော ဝါရများအတွက် -

- ၁။ ကုသိုလ်စိတ် ၂၁-တို့၏ ဥ+ဘ ပု-၄၊ အရဟတ္တဖလ-ကြည့် အရိ-၇။
- ၂။ အကုသိုလ်၊ အဗျာကတစိတ် တို့၏ ဥ+ဘ ပု-၄၊ ဖလ-၄။
- ၃။ နိရောဓသမာပတ်+အသညသတ် (ဤ ၃-ချက်မှတ်၍ ဟောလေ။)

ဥပ္ပါဒုပ္ပန္န - ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥပ္ပန္နံ။ (၄၆၅)

အနုလောမ - အာမန္တာ။

ပဋိလောမ - ကုသလစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ တေသံ၊ (တစ်ဘက်ရ)
ကုသလစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ၊ (နှစ်ဘက်ရ)

ပစ္စနိက်ကြွင်း - အကုသလစိတ္တ အဗျာကတစိတ္တသမင်္ဂီနံ၊ နိရောဓသမာပန္နာနံ၊ အသညသတ္တာနံ။

ဥပ္ပါဒ - ပွန်+တီ - ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ။ (၄၆၅)

အနုလောမ - အာမန္တာ။

ပဋိလောမ - စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ ကုသလဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ နိရောဓ သမာပန္နာနံ၊
အသညသတ္တာနံ၊ (တစ်ဘက်ရ) ကုသလစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ။ (နှစ်ဘက်ရ)

ပစ္စနိက်ကြွင်း- ပါဠိဂတိ၊ နတ္ထိ။

ဥပ္ပဇ္ဇ မာန န နိရောဓ - ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ န နိရုဇ္ဈတိ။ (၄၆၆/၇)

အနုလောမ - အာမန္တာ။

ပဋိလောမ - အကုသလာ ဗျာကတစိတ္တသမင်္ဂီနံ၊ နိရောဓ - အသည - (တစ်ဘက်ရ)
ကုသလစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ (နှစ်ဘက်ရ)

မှတ်ချက် - ဥပ္ပါဒ-ပွန်+တီနှင့်၊ ပွန်+နာတို့၌ အကု-ဗျာကို ကုသလဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဟု ဝိဘင်းထုတ်၊ ဥပ္ပါဒ-
ပွန်+နာ ပစ္စနိက်ကြွင်းနှင့် တီ+နာ အနုလုံ အနုလောမတို့၌ပစ္စိမ ကု ဟုမသုံးဘဲ အဂ္ဂမဂ္ဂဟု သုံးသည်။

ဥပ္ပါဒ-ပွန်+နာ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ + ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ) (၄၆၆)

အနု- တစ်ဘက်ရ ပစ္စိမ ကုသလ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ
 နှစ်ဘက်ရ ဣတရေသံ ကုသလ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ
 ပဋိ- တစ်ဘက်ရ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, ကုသလ ဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ
 နှစ်ဘက်ရ ကုသလ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ

ပဋိ-တစ်ဘက်ရ အစမထင် သံသရာမှစ၍ အရဟတ္တမဂ်၏ရှေး ဝေါဒါန်တိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီ၊ အကု-အဗျာကတစိတ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ကျွတ်-ပု-၄၊ အောက် မဂ္ဂ ၃၊ အောက် ဖလ ၃၊ မဂ်ကိုမရလတ္တံ့သော ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီ၊ အကု-ဗျာတို့၏ ဥပ္ပါဒ-ဟု ဆိုအပ်သော မကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ နိရောဓ- အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်၊ အသညသတ် ပုဂ္ဂိုလ် ရ၏။

(ပစ္စနိက်) ၁။ အဂ္ဂမဂ္ဂဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ ၂။ အရဟန္တာနံ (အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရ ဖိုလ်မှစ၍ ပစ္စိမ စိတ်တိုင်အောင် အရဟတ္တဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်)

ဥပ္ပန္နုပ္ပါဒ- ပွန်+နာ (ဥပ္ပန္နံ + ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ) (၄၆၇)

အနု- တစ်ဘက်ရ ပစ္စိမ ကုသလစိတ္တသမင်္ဂီနံ၊ နှစ်ဘက်ရ ဣတရေသံ ကုသလစိတ္တ သမင်္ဂီနံ
 ပဋိ- တစ်ဘက်ရ အကုသလ အဗျာကတ စိတ္တသမင်္ဂီနံ၊ နိရောဓသမာပန္နာနံ၊ အသညသတ္တာနံ
 နှစ်ဘက်ရ ကုသလစိတ္တသမင်္ဂီနံ
 ပဋိတစ်ဘက်ရ- အဆုံးစွန်သော ကုသိုလ်၏ ရှေး-အကု-ဗျာ-ဓဏတ္တယ ပု-၄၊ အောက်ဖလ- ၃၊ နိရောဓ (အနာ) အသညသတ်။
 နှစ်ဘက်ရ- အရဟတ္တမဂ်မှတပါး ကု ၂၀၊ ဓဏတ္တယသမင်္ဂီဖြစ်သော ပု ၄၊ အောက် မဂ္ဂဌာန် ၃၊ အောက် ဖလ ၃။ ပစ္စနိက် အရဟန္တာနံ။

ဥပ္ပါဒနိရောဓကာလသမ္ပေဒဝါရ အတွက် သုဒ္ဓစိတ္တသာမညအတိုင်း ပစ္စိမစိတ္တဿ-ကို ပစ္စိမ ကုသလစိတ္တဿ- ဟုလည်းကောင်း၊ စိတ္တဿ-ကို ကုသလစိတ္တဿ-ဟုလည်းကောင်း ပြောင်း၍ဆိုရုံသာ။
 အနုလုံ အနုလောမအရ- အရဟတ္တမဂ်၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ္ဂဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်မှ တစ်ပါး ကု-၂၀ တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏ သမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ပု-၄၊ အောက်မဂ္ဂဌာန် ၃-ယောက်၊ အောက် ဖလဌာန် ၃-ယောက်ရ၏။ အရဟတ္တမဂ်၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီ ဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ္ဂဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ရ၏။(၄၆၅)
 ပစ္စနိက် အနုလောမ- နော၊ ပဋိလောမ- နတ္ထိ၊
 အနုအရကား- ကု-၂၁တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏ သမင်္ဂီ ပု-၄၊ မဂ္ဂဌာန် ၄ ယောက်၊ အောက်ဖလဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် ၃ ယောက်ရ၏။ (သံသယမရှိ)

ဓမ္မယမက

တိက ဒုက	ကုသလတိက် ဝေဒနာတိက် အစရှိသော အားဖြင့်	ပဏ္ဏတ္တိ ပဝတ္တိ ဘာဝနာ	ဥဒ္ဓေသ နိဒ္ဓေသ	ပဒသောနေ ။ မူလစက္က သုဒ္ဓဓမ္မ ။ မူလစက္က	အနုလုံ ပစ္စနိက်	ကုသလဓမ္မ- ယမက အကုသလ ။ အဗျာကတ ။	အနုလောမပုစ္ဆ ပဋိလောမပုစ္ဆ	သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ
၂	၂၂	၃	၂	၄	၂	၃	၂	၂

	ပဒသောနေ	မူလစက္က (ပဋိ)	
ကုသလာ	ကုသလာ ဓမ္မာ	ဓမ္မာ	ကုသလာ ဓမ္မာ
အကုသလာ	အကုသလာ ။	။	အကုသလာ ဓမ္မာ
အဗျာကတာ	အဗျာကတာ ။	။	အဗျာကတာ ဓမ္မာ

သုဒ္ဓဓမ္မ --- သုဒ္ဓဓမ္မ မူလစက္က

* န ကုသလာ၊ နဓမ္မာတိ ကုသလံ ဌပေတွာ အဝသေသာ ဓမ္မာ နကုသလာ ဓမ္မာ၊ ကုသလဉ္စ ဓမ္မေစ ဌပေတွာ အဝသေသာ န စေဝကုသလာ နစ ဓမ္မာ။

ပဏ္ဏတ္တိအရကောက်

၁	ကု-၂၁၊ စေ-၃၈	ကုသလ	ဓမ္မ
၂	အကု-၁၂၊ စေ-၂၇	အကုသလ	။
၃	ဝိ-၃၆၊ ကြိ-၂၁၊ စေ-၃၈၊ ရုပ်-၂၈၊ နိဗ္ဗာန်	အဗျာကတ	။
၄	အပေါင်းဖြစ်သော ပညတ္တိဓမ္မ		။
၅	တွင်းလိုက်အစရှိသော အစိတ်အစိတ်သော ဧကဒေသပညတ်		

- * ပဒသော နေဝါရဉ္စ ပညတ်နှစ်မျိုးမခွဲဘဲ ပညတ်သာမညအနေဖြင့် ပစ္စနိက်၌နေ၏။
- * ပဒသောနေ မူလစက္က၌ကား ဇယားအတိုင်း ပညတ်နှစ်မျိုးခွဲ၍ ကောက်လေ။
- * သုဒ္ဓဓမ္မ၌ ပညတ်ကို အနုလုံ၌မဟော၊ ပစ္စနိက်၌သာ ပညတ် သာမညအားဖြင့် ကောက်လေ။

ပဝတ္တိ ပစ္စုပ္ပန် ပုဂ္ဂလ-ပုဂ္ဂလော-ပွန်+တီ ပုဂ္ဂလ (ကု-အကုအတွက်)

ဘုံ	စိတ္တုပ္ပါဒ်	ဥ	ဘ	ပုဂ္ဂိုလ်	ကု	အကု	ဝိဘင်း
စတု-ပဉ္စဝေါ	ကု-၂၁၊ စေ-၃၈	။		ပု ၄၊ (အရ-ဌာန်ကြည့်) အရိ ၇	။		ကုသလာနံ ဥပ္ပါဒကုဏေ
	အကု-၁၂၊ စေ-၂၇	။		ပု ၄၊ အောက်ဖလဌာန် ၃		။	အကုသလာနံ ။
	ဝိ-၃၆၊ ကြိ-၂၀၊ စေ-၃၈	။		ပု ၄၊ ဖလဌာန် ၄			ကု အကု ဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဥပ္ပါ - -
	နိရောဓ-အသည			နာ- န္တာ- သုဂတိအဟိတ်ပု			နိရောဓဿမာပန္နာနံ အသညသတ္တာနံ

ပဝတ္တိဝါရ အဗျာကတနှင့်မတွဲရာ၌ - ၁။ ဥပ္ပါဒ၊ ၂။ ဘင်္ဂ၊ ၃။ နိရောဓ+အသည ဤ(၃)ချက်ကို မူတည်၍ ဟောလေ။

ကု-ဗျာ၊ အကု-ဗျာ အတွက်

ဘုံ		စိတ္တုပ္ပါဒ်	ဥ	ဘ	ပုဂ္ဂိုလ်	ကု	အကု	ဗျာ
၃၁	ပဋိ	ခပ်သိမ်းသော ဥပပဇ္ဇန္တ	။		ပု ၄၊ အောက်ဖလဌာန် ၃			။
၃၁	စုတိ	။ စဝန္တ		။	ပု ၄၊ ဖလဌာန် ၄			။
ပဉ္စဝေါ		ကု ၂၁၊ စေ ၃၈၊ စိတ္တရုပ်	။		ပု ၄၊ (အရ-ဌာန်ကြည့်) အရိ ၇	။		။
အရူ		မဟာကု ဂ၊ အရူကု ၄၊ အထက် မဂ် ၃၊ စေ-၃၈	။		တိပု၊ ထက်မဂ် ၃၊ အောက်ဌာန် ၃	။		
ပဉ္စဝေါ		အကု ၁၂၊ စေ ၂၇၊ စိတ္တရုပ်	။		ပု ၄၊ အောက်ဖလဌာန် ၃		။	။
အရူ		လော ဂ၊ မောဒ္ဒေါ စေ ၂၃	။		တိပု ။		။	
၃၁		ဝိ ၃၆၊ ကြိ ၂၀၊ စေ ၃၈၊ စိတ္တရုပ်	။		ပု ၄၊ ဖလဌာန် ၄			။

ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် (၁၆) - - - - - ရံ . ရံ . စုတိ .

ဥပပဇ္ဇန္တ ပဝတ္တိ ဥ + ဘ စဝန္တ

ပဝတ္တိ ဥပါဒ်- ပဋိသန္ဓေမှစ၍ ပထမဘဝင်မှစ၍ စုတိတိုင်အောင်၊

ပဝတ္တိ ဘင်- ပဋိသန္ဓေမှစ၍ စုတိ၏ အနန္တရတိုင်အောင်၊

ဩကာသ

ဘုံ	ဓမ္မ			ဝိဘင်း
	ကု	အကု	ဗျာ	
စတုဝေါ ၄၊ ပဉ္စဝေါ ၂၆	။	။	။	စတုဝေါကာရေ ပဉ္စဝေါကာရေ
အသညသတ်			။	အသညသတ္တေ

အတိတ်ပုဂ္ဂလ

အနုလု- အာမန္တာ-ထုတ်၍ “ ခပ်သိမ်းသော ပု-၄၊ အရိယာ-၈ ရ၏ ” ဟု ကောက်လေ။ ပစ္စုပ္ပန်နှင့် နတ္ထိ။

ဆိုရိုးများ

- သုဒ္ဓါ-ပဋိသန္ဓေ- ရူပါဝစရ ပဉ္စမဇ္ဈာန် ပဋိသန္ဓေ ၁-ခု၊ စေ- ၃၀ တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ။
- သုဒ္ဓါ- ဒုတိယပိုင်း-သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနှောင် ပထမဘဝင်ဟု ဆိုအပ်သော မုချဒုတိယစိတ်၊ ထိုစိတ်နှင့် အကုသိုလ်ဖြစ်ဖူးပြီးသည်ကို အတိတ်၌မရကောင်းသော အဖြစ်နှင့် တူသောကြောင့် တံသဒိသဒုတိယစိတ်ဟု ဆိုအပ်သော ဘဝင် ၁၅-ချက်၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဘဝနိကန္တိက ပထမဇော၊ ဤ ၁၈-ချက်သော စိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အနာဂါမိ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ။
- ဒု-အကုသိုလ်ပိုင်း-သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ဘဝနိကန္တိက ဒုတိယဇောဟု ဆိုအပ်သော မုချဒုတိယအကုသိုလ်စိတ်၊ ထိုစိတ်နှင့် ကုသိုလ်ဖြစ်ဖူးပြီးသည်ကို အတိတ်၌ မရကောင်းသောအဖြစ်ဖြင့် တူသော ကြောင့် တံသဒိသ ဒုတိယစိတ်ဟု ဆိုအပ်သော တတိယဇောမှစ၍ ရှေးဦးစွာသော မဟာကုသိုလ် ပထမဇောတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ။
- ကြွင်းစတု+ပဉ္စဝေါ-သုဒ္ဓါဝါသ ဖြစ်အံ- ရှေးဦးစွာသော မဟာကုသိုလ် ဒုတိယဇောမှစ၍ စုတိတိုင်အောင်၊ ကြွင်းသော စတုဝေါကာရ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ဖြစ်အံ- ပဋိသန္ဓေမှစ၍ စုတိတိုင်အောင် ဖြစ် ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ပုထုဇဉ် - ၄, အရိယာ - ၈ တို့ အား စတုဝေါကာရ ၄-ဘုံ, ပဉ္စဝေါကာရ ၂၆-ဘုံ။
- အသညသတ်- အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အသညသတ်ဘုံ။

ဆိုရိုးမှတ်ချက်

ကု + အကု တွဲရာ၌ သုဒ္ဓါဝါသ ပဋိသန္ဓေ သီးခြားဝိဘင်း မထွက်ဘဲ သုဒ္ဓါ ဒုတိယပိုင်း၌ ပေါင်း၍ ပစ္စနိက်၌ ဝိဘင်းထုတ်, အရကောက်၊ ကောက်ပုံမှာ -

တံသဒိသဒုတိယစိတ်ဟု ဆိုအပ်သော ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင် ၁၅-ချက်, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, ဘဝနိကန္တိက ပထမဇော ဤ ၁၉-ချက်သော စိတ်တို့၏ ခဏတ္တယ - - -

ကု + ဗျာ တွဲရာ၌ ဒုတိယအကုသိုလ်ပိုင်းကို ဒုတိယပိုင်း၌ ပေါင်း၍ ထုတ်ပါ။ အရကောက်ပုံမှာ- ထိုစိတ်နှင့် ကုသိုလ်ဖြစ်ဖူးပြီးသည်ကို အတိတ်၌ မရကောင်းသော အဖြစ်နှင့် တူသောကြောင့် တံသဒိသဒုတိယစိတ်ဟု ဆိုအပ်သော ဒုတိယဘဝင်မှစ၍ ရှေးဦးစွာသော မဟာကုသိုလ် ပထမဇော တိုင် အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ။

အတီတပုဂ္ဂလောကာသ

ဘုံ	စိတ္တုပ္ပါဒ်	ပုဂ္ဂိုလ်	ဥပုဇ္ဈိတ္တ ဓမ္မ			ဝိဘင်း
			ကု	အကု	ဗျာ	
သုဒ္ဓါဝါသ	ပဋိသန္ဓေ	အနာဂါမိ ဖလဋ္ဌာန်				သုဒ္ဓါဝါသ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ
	ပ-ဘွင်မှစ၍ ဘဝနိကန္တိကပဌမဇောတိုင်အောင်	။			။	သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ
	ဘဝနိကန္တိက ဒုတိယဇောမှစ၍ ရှေးဦးမဟာကု ပ-ဇောတိုင်အောင်	။		။	။	သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေ အကု သလေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ
	ရှေးဦး မဟာကု ဒု-ဇောမှစ၍ စုတိတိုင်အောင်	အနာဂါမိ အရမဂ်-ဖလ	။	။	။	ဣတရေသံ စတု - ပဉ္စဝေါကာရာနံ
ကြွင်း စတု-ပဉ္စ	ပဋိသန္ဓေမှ စုတိတိုင်	ပု ၄၊ ရီ ၈	။	။	။	
အသည	အသညသတ်	သုဂတိအဟိတ်			။	အသညသတ္တာနံ

ပဌမဘွင်

ဘဝနိကန္တိက ပ-ဇော

ရှေးဦး မဟာကု ပ-ဇော

၁။ သုဒ္ဓါဝါသ ပဋိ ဘွင် . (ဘွင် ၁၅) မ . ဇ . ဇ . ဇ - - - - - ဇ . ဇ - - - - - စုတိ

└── ဗျာ ──┐ └── ဗျာ-အကု ──┐ └── ဗျာ-အကု-ကု ──┐

၂။ ကြွင်း စတုဝေါ ပဉ္စဝေါ-- ပဋိသန္ဓေမှ စုတိတိုင်အောင် (ကု-အကု-ဗျာ)

၃။ အသညသတ် (ဗျာ)

ဝိဘင်းနှင့်ဆိုရိုးများ

၁။ အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီနံ တေသံ၊ အရဟတ္တမဂ်၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အရဟတ္တ မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။

၂။ အရဟန္တာနံ တေသံ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်မှစ၍ ပစ္ဆိမစိတ်တိုင်အောင် အရဟတ္တ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။ (ဗျာ ဖြစ်လတ္တံ့ ဖြစ်မှု ပစ္ဆိမစိတ်၏ အနန္တရတိုင်အောင် ဗျာ ချုပ်လတ္တံ့ ဖြစ်မှု ပစ္ဆိမစိတ် ၏ ဥပါဒ်တိုင်အောင် ဟု ဆို)

၃။ ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဂ္ဂမဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ တေသံ၊ အရဟတ္တမဂ်၏ ရှေး ဝေါ ဒါန်၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။ (အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရအစစ်)

အကုသိုလ်မခြားဘဲ မဂ်လေးတန်ကို ရလတ္တံ့သောသူ ဖြစ်အံ့- အဆုံးစွန်သော အကုသိုလ်မှစ၍ အရဟတ္တမဂ်၏ ရှေး ဝေါဒါန်၏ အနန္တရဖြစ်သော အနုလုံတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယ သမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ဖြစ်ထိုက်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊ အောက်မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်၊ အောက်ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်၊ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးမှ - - သကဒါဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ - - အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ အကုသိုလ်ခြား မူကား အဆုံးစွန်သော အကုသိုလ်မှစ၍ အရဟတ္တမဂ်၏ရှေး ဝေါဒါန်၏ အနန္တရဖြစ်သော အနုလုံတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။

၄။ ဣတရေသံ တေသံ၊ အကုသိုလ်မခြားဘဲ မဂ်လေးတန်ကို ရလတ္တံ့သောသူဖြစ်အံ့- အစမထင်သံသရာမှစ၍ အဆုံးစွန်သော အကုသိုလ်၏ အနန္တရတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်၊ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးမှ - - သကဒါဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ - - အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ အကုသိုလ်ခြားမူကား- အစမထင်သံသရာမှစ၍ အဆုံးစွန်သော အကုသိုလ်၏ အနန္တရတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်၊ အောက်မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်၊ အောက်ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်၊ မဂ်ကို မရလတ္တံ့သော မကျွတ် ထိုက်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်။

၅။ ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ၊ တိဟိတ်စုတိ တေရဿ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိ သ-ဟု ဆိုအပ်သော ပစ္ဆိမစိတ်၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။ (နာ ၄၂)

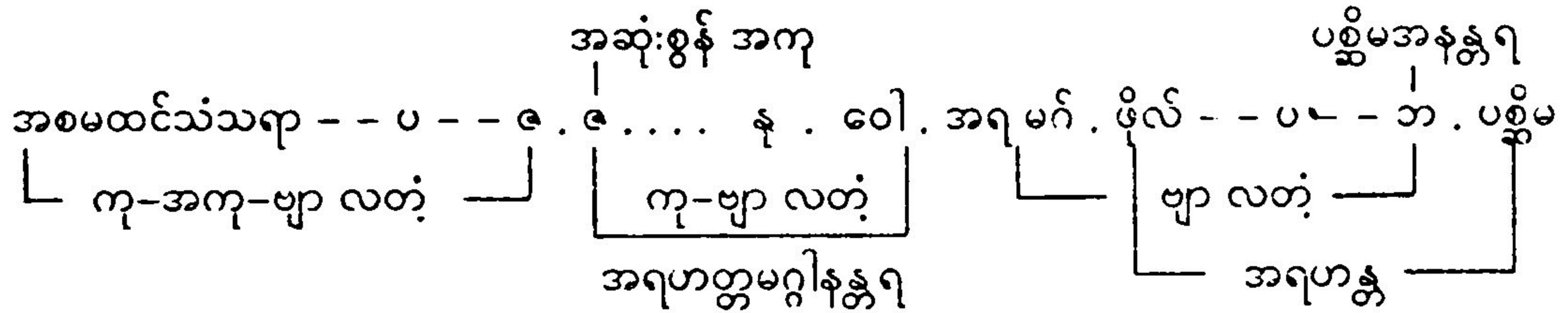
အရကောက်မှတ်ချက်

ကု + ဗျာ တွဲရာ၌ အစမထင်သံသရာပိုင်းနှင့် အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရပိုင်း ပေါင်း၍ ဣတရေသံဟု ဝိဘင်းထုတ်၍ -

အစမထင်သံသရာမှစ၍ အရဟတ္တမဂ်၏ ရှေး ဝေါဒါန်တိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်၊ အောက်မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၃-ယောက်၊ အောက်ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်၊ မဂ်ကို မရလတ္တံ့သော မကျွတ် ထိုက်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် ဟု-ကောက်။

အနာဂတပုဂ္ဂလ

(က) မင်္ဂကို ရလတ္တံ့သု---

(ခ) မင်္ဂကိုမရလတ္တံ့. --- ကု-အကု-ဗျာ

ဥပ္ပါဒ် / နိရောဓ / ဥပ္ပါဒ် + နိရောဓ အနာဂတ်အတွက်
ကု + အကု + ဗျာ တို့၏ နောက်ဆုံး ဖြစ်/ ချုပ်

- (က) ၁။ အကုသိုလ်နောက်ဆုံးဖြစ်ကား- အဆုံးစွန်သော အကုသိုလ်၊
 ၂။ အကုသိုလ် ဖြစ်လတ္တံ့ကား- အဆုံးစွန်သော အကုသိုလ်၏ အနန္တရတိုင်အောင်၊
 ၃။ အကုနောက်ဆုံးချုပ်ကား- အဆုံးစွန် အကု ဘင်၊
 ၄။ အကုချုပ်လတ္တံ့ကား - အဆုံးစွန် အကု ဥပါဒ်တိုင်အောင်။
- (ခ) ၁။ ကု-နောက်ဆုံးဖြစ်ကား- အရဟတ္တမဂ်၊
 ၂။ ကု-ဖြစ်လတ္တံ့ကား- အရဟတ္တမဂ်၏ ရှေး ဝေါဒါန်တိုင်အောင်၊
 ၃။ ကု-နောက်ဆုံးချုပ်ကား- အရဟတ္တမဂ်၏ ဘင်၊
 ၄။ ကု-ချုပ်လတ္တံ့ကား- အရဟတ္တမဂ်၏ ဥပါဒ်တိုင်အောင်။
- (ဂ) ၁။ ဗျာ-နောက်ဆုံးဖြစ်ကား- ပစ္စိမစိတ်၊
 ၂။ ဗျာ-ဖြစ်လတ္တံ့ကား- ပစ္စိမစိတ်၏ အနန္တရတိုင်အောင်၊
 ၃။ ဗျာ-နောက်ဆုံးချုပ်ကား- ပစ္စိမစိတ်၏ ဘင်၊
 ၄။ ဗျာ-ချုပ်လတ္တံ့ကား- ပစ္စိမစိတ်၏ ဥပါဒ်တိုင်အောင်။

ပိဘင်းနှင့် အရကောက်

မှတ်ချက်။ ။ ပစ္စိမဘဝိကပုဂ္ဂိုလ် အရကောက်ရာ၌ အစမထင်သံသရာနေရာ၌ ပဋိသန္ဓေမှစ၍ ဆိုသည်သာ ထူး၏။ ပုဂ္ဂလအတိုင်း ပုဂ္ဂိုလ်ကိုဆို၍ ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စတုဝေါ-၄၊ အပါယ်ကြည် ပဉ္စဝေါ-၂၂ ဟု ဘုံသတ်လေ။ ထို့ကြောင့် ပစ္စိမဘဝိကအစစ်ဆိုရိုးကို မပြတော့ဘဲ မဖြစ်ပြန်ကောင်း (ပစ္စိမဘဝိကအတု) နှင့် ဖြစ်ပြန်ကောင်းကိုသာ ပြမည်။

ကု+ အကု-၌ ကု-တစ်ဘက်ရ။ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အား မရဏာသန္ဓေသည် ကုသိုလ်ဇောဖြစ်အံ့- အဆုံးစွန်သော အကုသိုလ်ဇောမှစ၍ စတုတ္ထဇောတိုင် အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယ--မကျွတ်ထိုက်, ကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်, အောက်မဂ္ဂဋ္ဌာန်- ၃, အောက်ဖလဋ္ဌာန်-၃ တို့အား စတုဝေါ-၄ ၊ အကနိဋ္ဌကြည် ပဉ္စဝေါ-၂၅။

နှစ်ဘက်ရ။ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မရဏာသန္ဓေ သည် ကုသိုလ်ဇောဖြစ်အံ့- ပဋိ-မှ စ၍ အဆုံးစွန်သောအကုသိုလ်၏ အနန္တရ တိုင်အောင်၊ အကုဇောဖြစ်အံ့- ပဋိ-မှစ၍ အဆုံးစွန်သော ကုသိုလ်၏အနန္တရတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်--မကျွတ်ထိုက်, ကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်, အောက်မဂ္ဂဋ္ဌာန်- ၃, အောက်ဖလဋ္ဌာန်-၃ တို့အား စတုဝေါ-၄ ၊ အကနိဋ္ဌကြည် ပဉ္စဝေါ-၂၅။ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော သူဖြစ်အံ့- ပဋိ-မှစ၍ စုတိတိုင် -ဖြစ်ထိုက်--မကျွတ်, ကျွတ်- ပုထုဇဉ်, အောက်မဂ္ဂဋ္ဌာန်- ၃, အောက်ဖလဋ္ဌာန်-၃ တို့အား စတုဝေါ-၄ ၊ သုဒ္ဓါကြည် ပဉ္စဝေါ-၂၁။

အကု-တစ်ဘက်ရ။ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မရဏာသန္ဓေသည် အကုသိုလ်ဇောဖြစ်အံ့- အဆုံးစွန် ကုသိုလ်-မှ စ၍ စတုတ္ထဇောတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်- - မကျွတ်ထိုက်, ကျွတ်ထိုက်သောပုထုဇဉ် -၄ တို့အား ကာမ -၁၁ ဘုံ။

ပစ္စနိက်ကြွင်း။ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်းသောသူဖြစ်အံ့- ပဉ္စမဇောမှ စ၍ စုတိတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်-- မကျွတ်ထိုက်, ကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်, အောက်မဂ္ဂဋ္ဌာန်- ၃, အောက်ဖလဋ္ဌာန်-၃ တို့အား စတုဝေါ-၄ ၊ အကနိဋ္ဌကြည် ပဉ္စဝေါ-၂၅။ အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အသညသတ်ဘုံ။

ကု + ဗျာ ဗျာ တစ်ဘက်ရ မဖြစ်ပြန်ကောင်း။ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင် မဖြစ်ပြန်ကောင်း သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မရဏာသန္ဓေသည် ကု-ဇော ဖြစ်အံ့- ပဉ္စမဇောမှစ၍ စုတိ၏အနန္တရတိုင်အောင်၊ အကု-ဇော ဖြစ်အံ့- အဆုံးစွန် ကု-ဇောမှစ၍ စုတိ၏ အနန္တရတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်--မကျွတ်ထိုက်, ကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်, အောက်မဂ္ဂဋ္ဌာန်- ၃, အောက်ဖလဋ္ဌာန်-၃ တို့အား စတုဝေါ-၄ ၊ အကနိဋ္ဌကြည် ပဉ္စဝေါ-၂၅။

နှစ်ဘက်ရ။ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင် မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မရဏာ သန္ဓေသည် ကု-ဇော ဖြစ်အံ့- ပဋိမှစ၍ စတုတ္ထဇောတိုင်အောင်၊ အကု-ဇောဖြစ်အံ့- ပဋိမှစ၍ အဆုံး စွန် ကု-၏ အနန္တရတိုင်အောင် - - -

အနာဂတပုဂ္ဂလော

(က) စတု-ပဉ္စဝေါ- အဆုံးစွန် အကု
 ပဋိသန္ဓေ . ဘ . (ဘွင် ၁၅) ဇ . ဇ - ပ - န - ဝေါ - အရမဂ် . ဖိုလ် . . . ပ . . . ဘ . ပစ္ဆိမ
 └ ကု-အကု-ဗျာ ─ ─ ─ ကု-ဗျာ ─ ─ ─ ဗျာ ─ ─ ─
 အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရ အရဟန္တ

(ခ) အသညသတ်- - ပဋိသန္ဓေ - - - ပ - - - စုတိ
 ─ ─ ─ ဗျာ ─ ─ ─

အနာဂတပုဂ္ဂလော

အနာဂတပုဂ္ဂလော				လတ်		
ဘုံ		စိတ္တသမင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ်		ကု	အကု	ဗျာ
စတု-ပဉ္စဝေါ	အပါယ်ကြဉ်	ပစ္ဆိမဘဝိက	ကျွတ်ပု၊ အရိယာ-ဂ			
	အကနိဋ္ဌ ။	မဖြစ်ပြန်ကောင်း	မကျွတ်၊ ကျွတ်ပု၊ အောက်မဂ် ၃၊ အောက်ဖ ၃			
	သုဒ္ဓါဝါသ ။	ဖြစ်ပြန်ကောင်း (ပဋိမှ စုတိတိုင်)	။	။	။	။
အသညသတ်		မဖြစ်ပြန်ကောင်း	သုဂတိ ပု			
		ဖြစ်ပြန်ကောင်း	။			။

* ပစ္ဆိမစစ်၊ ပါယ်ကြဉ်လှစ်၍၊ မဖြစ်ပြန်တွင်၊ ကနိဋ္ဌကြဉ်၊ သုဒ္ဓါကြဉ် ဖြစ်ပြန်ကောင်း။

မှတ်ချက်။ ။ စတု + ပဉ္စဝေါ- ၌ ပစ္ဆိမ၊ မဖြစ်ပြန်ကောင်း၊ ဖြစ်ပြန်ကောင်းဟု ၃-မျိုး၊ အသညသတ်၌ မဖြစ်ပြန်ကောင်း၊ ဖြစ်ပြန်ကောင်းဟု ၂-မျိုးစီ ခွဲ၍ မဖြစ်ပြန်ကောင်းကို ပစ္ဆိမဘဝိကအတု အဖြစ် ဖြင့်ကောက်။

ဝိထိဖြင့် ပိုင်းခြားပုံ

ပစ္ဆိမဘဝိက		အဆုံးစွန် အကု ပဋိသန္ဓေ - - - ပ - - - ဇ . ဇ - - - ပ - - - န . ဝေါ . အရမဂ် . အရဖိုလ် - - ပ - - ဘ . ပစ္ဆိမ └ ကု-အကု-ဗျာ ─ ─ ─ ကု-ဗျာ ─ ─ ─ ဗျာ ─ ─ ─	
မိမိဖြစ်နိုင်သောဘုံ၌ ဖြစ်ပြန်ကောင်း	မရဏသန္န ကုသိုလ်ဇော	အဆုံးစွန် အကု ပဋိသန္ဓေ - - - ပ - - - ဇ . ဇ - - - ပ - - - ဇ . ဇ . ဇ . ဇ . ဇ . ရံ . ရံ . စုတိ └ ကု-အကု-ဗျာ ─ ─ ─ ကု-ဗျာ ─ ─ ─ ဗျာ ─ ─ ─	မရဏသန္နစတုတ္ထဇော
	မရဏသန္န အကုသိုလ်ဇော	အဆုံးစွန် ကု ပဋိသန္ဓေ - - - ပ - - - ဇ . ဇ - - - ပ - - - ဇ . ဇ . ဇ . ဇ . ဇ . ရံ . ရံ . စုတိ └ ကု-အကု-ဗျာ ─ ─ ─ အကု-ဗျာ ─ ─ ─ ဗျာ ─ ─ ─	မရဏသန္နစတုတ္ထဇော

မရဏသန္နအကုသိုလ်ဇောအတွက် မကျွတ်ထိုက် ကျွတ်ထိုက်သော ပု-၄ တို့အား ကာမ-၁၁ ။

အဆုံးစွန်အကုသိုလ်

အစမထင် သံသရာ - - - - ဇ . ဇ . န . ဝေါ . အရ မဂ် . အရ ပိုလ် - - - ရံ . ရံ . ပစ္စိမစိတ်

_ ကု-အကု-ဗျာ လတံ | ကု-ဗျာ လတံ | ဗျာ လတံ _

အကု ဆ | ကု ဆ | ဗျာ ဆ |

ပွန်+နာ

ကု-အကု အဂ္ဂမဂ္ဂဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ ယဿ စိတ္တဿ (ပ) တဿ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ (ကု-ဆဲ
 တစ်ဘက်ရ) ဣတရေသံ ကုသလာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ (နှစ်ဘက်ရ)

ပဋိ- သဗ္ဗေသံ စိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ၊ ကု-ဝိပ္ပ-ဥပ္ပါဒက္ခဏေ၊ နိရောဓသမာပန္နာနံ၊ အသည
 သတ္တာနံ၊ (အကု-လတ္တံ - တစ်ဘက်ရ) ကုသလာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ။ (နှစ်ဘက်ရ)

ပစ္စနိက် အဂ္ဂမဂ္ဂဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ၊ အရဟန္တာနံ၊ ယဿ စိတ္တဿ (ပ) တဿ စိတ္တဿ စိတ္တဿ
 ဘင်္ဂက္ခဏေ

ကု-ဗျာ ပဋိ ဘင်္ဂက္ခဏအားလုံး၊ ကု-ဝိပ္ပ-ဥပါဒ်၊ နိရောဓ၊ အညသတ် (ဗျာ-လတ္တံ တစ်ဘက်ရ)။
 ကုသိုလ်ဥပါဒ် (နှစ်ဘက်ရ)

ပစ္စနိက်ကြွင်း ပစ္စိမစိတ် (အကု-ဗျာလည်း နည်းတူ)
 ပုဂ္ဂလောကာသဋ္ဌိလည်း အသညသတ်သာ ထူးသည်။

တီ+နာ ပုဂ္ဂလ

ကု-အကု အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တမဂ် နောက်ပိုင်း၊ အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရ (ကု-ဖြစ်ဘူး တစ်ဘက်ရ)
 ဣတရေသံ (နှစ်ဘက်ရ)

ပဋိလောမ အာမန္တာ။

ကု-ဗျာ၊ အကု-ဗျာ ပစ္စိမစိတ် (ကု-ဘူး တစ်ဘက်ရ) ဣတရေသံ (နှစ်ဘက်ရ)

ပဋိလောမ အာမန္တာ။ အကု-ဗျာ လည်း နည်းတူ။

ပုဂ္ဂလောကာသ

(ကု-အကု) အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တမဂ်နောက်ပိုင်း၊ အရဟတ္တမဂ္ဂါ နန္တရပိုင်း (ကု-ဘူးတစ်ဘက်ရ)
 ဣတရေသံ စတုဝေါကာရာနံ ပဉ္စဝေါကာရာနံ (နှစ်ဘက်ရ)

ပဋိ- သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေစိတ္တေ ဝတ္တမာနေ၊

ပစ္စနိက်- အသညသတ္တာနံ၊

ကု-ဗျာ- ပစ္စိမစိတ် (တစ်ဘက်ရ) ဣတရေသံ၊ ပဉ္စဝေါကာရာနံ (နှစ်ဘက်ရ)

ပဋိ- သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ၊ အသညသတ္တာနံ။

ပစ္စနိက်- အကြွင်း ပါဌ်မရှိ။ (အကု-ဗျာ နည်းတူ)။

ဓမ္မယမကပဝတ္ထိဝါရပုဂ္ဂလောကာသဆိုင်ရာအားလုံး

ပွန်၊ တိ၊ နာ၊ ပွန်+တိ၊ ပွန်+နာ၊ တိ+နာ၊ ဥ၊ နိ၊ ဥ+နိ။

ပစ္စုပ္ပန်			အတိတ်		အနာဂတ	
ဓမ္မလောကဓမ္မ	ဥ	ကုသိုလ် ဥပါဒ်	ဓမ္မလောကဓမ္မ	(သုဒ္ဓါဝါသပဋိသန္ဓေ ဒုတိယ-ပိုင်း၊ ဒုတိယအကုသိုလ်မှ တစ်ပါး) ကြွင်းစတုဝေါ ပဉ္စဝေါ	ဥ	(အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟန္တမှတစ်ပါး ကြွင်း စတု-ပဉ္စဝေါ
	နိ	ကုသိုလ်ဘင်			နိ	(အရဟတ္တမဂ်ဘင်၊ အရဟန္တမှ တစ်ပါး) ကြွင်း စတု-ပဉ္စဝေါ
ဓမ္မအကုသလဓမ္မ	ဥ	အကုသိုလ်ဥပါဒ်	ဓမ္မအကုသလဓမ္မ	(သုဒ္ဓါဝါသပဋိသန္ဓေ ဒုတိယ-ပိုင်းမှတစ်ပါး) ကြွင်း စတုဝေါ ပဉ္စဝေါ	ဥ	(အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟန္တ၊ အရဟတ္တ မဂ္ဂါနန္တရမှတစ်ပါး) ကြွင်း စတု-ပဉ္စဝေါ
	နိ	အကုသိုလ်ဘင်			နိ	။
ဓမ္မအဗျကတဓမ္မ	ဥ	သဗ္ဗဥပပဇ္ဇန္တ (အဂ္ဂပကု-အကုမှ တစ်ပါး) ပဝတ္ထိဥပါဒ်	ဓမ္မအဗျကတဓမ္မ	(သုဒ္ဓါဝါသပဋိသန္ဓေမှတစ်ပါး) ကြွင်း စတုဝေါ ပဉ္စဝေါ၊ အသညသတ်	ဥ	(ပစ္စိမစိတ်မှတစ်ပါး) ကြွင်း စတု-ပဉ္စဝေါ အသညသတ်
	နိ	သဗ္ဗစဝန္တ (အဂ္ဂပကု-အကုမှ တစ်ပါး) ပဝတ္ထိဘင်			နိ	(ပစ္စိဘင်မှတစ်ပါး) ကြွင်း စတု-ပဉ္စဝေါ အသညသတ်

ဘာဝနာဝါရ

ကာလ	ကု	အကု	ပုဂ္ဂိုလ်	ဝိဘင်း
ပွန်	ဘာဝေတိ	ပဇဟေတိ	အရဟတ္တမဂ္ဂဌာန်	အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီ
တိ	ဘာဝိတ္ထ	ပဇဟိတ္ထ	။ ဖလဌာန်	အရဟာ
နာ	ဘာဝေဿတိ	ပဇဟိဿတိ	ကျွတ်ပု၊ အောက်မဂ် ၃၊ အောက်ဖိုလ် ၃	ယေ မဂ္ဂံ ပဋိလဘိ ဿန္တိ၊ တေ
			မကျွတ်ပု	ယေပုထုမဂ္ဂံနံ

ဣန္ဒြိယ ပဏ္ဏတ္တိဝါရ ပါဠိတော်

(တစ်နည်း)	ပဏ္ဏတ္တိ ပဝတ္တိ ပရိညာ		၃
	ဥဒ္ဓေသ နိဒ္ဓေသ		၂
	ပရိစ္ဆေဒ ပရိစ္ဆုဒ္ဓါဒ္ဓေသ ဝိဘာဂ		၃
	ဣန္ဒြိယုဒ္ဓေသ နာမဝဝတ္ထာန် နယဝါရ		၃
	ဗာဝိသတိန္ဒြိယာနိ	စက္ခုန္ဒြိယံ၊ သော-ဃာ ဇိ-ကာ-မန-ဣတ္ထိ-ပု ရိသ-ဇိဝိဟ-သုခ။ပ။ အညာတာဝိန္ဒြိယံ	ပဒသောဓန ။ မူလစက္က သုဒ္ဓိန္ဒြိယ ။ မူလစက္က

ပဒသောဓန		မူလစက္က (ပဋိ)	
စက္ခု	စက္ခုန္ဒြိယံ	ဣန္ဒြိယာ	စက္ခုန္ဒြိယံ
။ပ။	။ပ။	။	။ပ။
အညာ ကာဝိ	အညတာ ဝိန္ဒြိယံ	။	အညတာ ဝိန္ဒြိယံ

သုဒ္ဓိန္ဒြိယ-သုဒ္ဓိန္ဒြိယမူလစက္က

- * စက်, သော, ဃာ, ဇိ၊ ကာယထိန္ဒြိယံ ပု, ဇိ, မန၊ ဝေဝါပပါ၊ သဒ္ဓါဝိရိ၊ သတိ, သမာ၊ ပညာ, အနုဉာ၊ အဉာနာ၊ ပေါင်းလျှင် ဣန္ဒြိယ ဗာဝိသ။

ထူးခြားသော အရကောက်များ

ဣတ္ထိဘောကိုမှိ၍ ဣတ္ထိဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်	ဣတ္ထိ	
ဣတ္ထိန္ဒြိယ		ဣတ္ထိန္ဒြိယံ
ရုပ်ဇိဝိတိန္ဒြိယ နာမ်ဇိဝိတိန္ဒြိယ	ဇိဝိတံ	ဇိဝိတိန္ဒြိယံ
သုခိန္ဒြိယ	သုခံ	သုခိတိန္ဒြိယံ
ဒုက္ခိန္ဒြိယစသည် နည်းကူ		
ဆဠဂုံပေက္ခာ, ဗြဟ္မဝိဟာရ, ဗောဇ္ဈဂုံ, ဝိရိယု, သင်္ခါရ ဝိပဿန, တဏှမဇ္ဈတ္တ, ဣန္ဒ, ပါရိသုဒ္ဓါပေက္ခာ	ဥပေက္ခာ	
ဝေဒနပေက္ခာ	။	ဥပေက္ခိန္ဒြိယံ
(ဝိရိယမဖြစ်သောစိတ် ၁၆-ခု ဝိစိကိစ္ဆာ ကြဉ်သော) စိတ် ၇၂-ခု၌ရှိသော ဧကဂ္ဂတာ	သမာဓိ	သမာဓိန္ဒြိယံ
လောကီတိဟိတစိတ် ၃၉-ခု၌ ရှိသော ပညာ	ပညာ	ပညိန္ဒြိယံ
သောတာပတ္တိမဂ်၌ရှိသော ပညာ	အနုညာ- တည- ဿာမိတိ	အနုညာ - - - မိတိန္ဒြိယံ
အလယ် လောကုတ္တရာ ပညာ ၆-ပါး	အညံ	အညိန္ဒြိယံ
အရဟတ္တဖိုလ်၌ရှိသော ပညာ	အညာ ကာဝိ	အညတာ- ဝိန္ဒြိယံ

- * ဆ ဗြ ဗော ဝိ၊ တလီ သင်ဝေ၊ ဝိ-တတ်-ဈေ၊ တစ်ထွေပါရိသုဒ္ဓိ။
သင်္ခါ ဝိပဿ၊ နှစ်ရပ် ပညာ၊ တဏှာ ဝိဝေ၊ သူတိုင်းပေ၊ ကြွင်းလေ တဏှာ။
ဆ-ဗြ-ဗော-တတ်၊ ဣ-ပါ-မှတ်၊ ခြောက်ရပ် တဏှာ။

ဆိုရိုးများ

၁။ ကာမ ကာမာဝစရ ၂ + စ ပု- ၄, ဖလ- ၄, ကာမ ၁၁-ဘုံ။ [(က) အပါယ်ကာမ အပါယ် ၂ + စ ဖြစ်သော ဒု အပါယ် ၄-ဘုံ။ (ခ) သုဂတိကာမ ကာမာဝစရ ၂ + စ သု, ဒွိ, တိ, ဖလ- ၄ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ။]

၂။ ရူပ ရူပါဝစရ ၂ + စ တိ-ပု, ဖလ- ၄ ဝေဟပ္ပိလ်တိုင် ရူ ၁၀-ဘုံ။ [(က) ရူပါဝစရ ၂ + စ တိ-ပု, ဖလ- ၄ သုဘိကဏှာတိုင် ရူ ၉-ဘုံ။ (ခ) ဝေဟပ္ပိလ် ၂ + စ တိ-ပု, ဖလ- ၄ ဝေဟပ္ပိလ်ဘုံ။]

၃။ သုဒ္ဓါဝါသ သုဒ္ဓါဝါသ ၂ + စ အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်, အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ။

၄။ အသညသတ် အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အသညသတ်ဘုံ။

၅။ အရူပ အရူပ ၂ + စ အရူပ ၄-ဘုံ။

ဇိဝိတာဒိမူအတွက် ဆိုရိုး

၁။ သုဒ္ဓါ- ပဋိသန္ဓေ ရူပါဝစရ ပဉ္စမဇ္ဈာန် ပဋိသန္ဓေ ၁-ခု၊ စေ- ၃၀ တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆို အပ်သော အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ။

၂။ သုဒ္ဓါ- ဒုတိယပိုင်း သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနှောင် ပထမဘဝင်ဟု ဆိုအပ်သော မုချဒုတိယစိတ်၊ ထိုစိတ်နှင့် သောမနဿိန္ဒြေ ဖြစ်ဖူးပြီးသည်ကို အတိတ်၌ မရကောင်းသောအဖြစ်ဖြင့် တူသောကြောင့် တံသဒိ သ ဒုတိယစိတ်ဟု ဆိုအပ်သော ဒုတိယဘဝင်မှစ၍ ရှေးဦးစွာသော သောမနဿသဟဂုတ် ပထမဇောတိုင် အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ။

၃။ ကြွင်းစတု + ပဉ္စဝေါ သုဒ္ဓါဝါသဖြစ်အံ့- ရှေးဦးစွာသော သောမနဿသဟဂုတ် ဒုတိယဇောမှစ၍ စုတိတိုင်အောင်၊ ကြွင်းသော စတုဝေါကာရ, ပဉ္စဝေါကာရဖြစ်အံ့- ပဋိသန္ဓေမှစ၍ စုတိတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက် သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ပု- ၄, အရိ- ၈ တို့အား စတုဝေါ- ၄, ပဉ္စဝေါ- ၂၆- ဘုံ။

၄။ အသညသတ် အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အသညသတ်ဘုံ။

အနာဂတပုဂ္ဂလ

စက္ခု-ပင်္ဠ+စုတိ	စက္ခု	ဃာန	ဣတ္ထိ (စိန္တေဖြင့်)	ပုရိသ (ပု-ဖြင့်)	ဇီဝိတ	သောမန (သော-ဖြင့်)	ဥပေက္ခာ (ဥ-ဖြင့်)	သဒ္ဓါဒိ
၁ ပစ္ဆိမဘဝိက								
၂ အရူပဘုံသို့					။		။	။
၃ ရူပဘုံသို့	။				။	။	။	။
၄ ကြွင်း	။	။	။	။	။	။	။	။

ပင်္ဠ + ပစ္စိမ ဗုဒ္ဓိ	၁ ပစ္ဆိမ						
	၂ သောမနဿ ပစ္ဆိမအနန္တရ	။		။			။
	၃ ဥပေက္ခာ ပစ္ဆိမအနန္တရ	။				။	။
	၄ ကြွင်း	။		။		။	။

ယာ ဣတ္ထိယော (ယေ ပုရိသာ) ဧတေနော ဘာဝေန ကတိစိ ဘဝေ ဒသေတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ၊
 (ယေ သစက္ခုကာ/ သဃာနကာ) သောမနဿေန/ ဥပေက္ခာယ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ၊
 ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ သောမနဿ/ ဥပေက္ခာ သမ္ပယုတ္တပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပုဇ္ဈိဿတိ။

အနာဂတဆိုရိုးများ

ပစ္ဆိမဘဝိက ပစ္ဆိမဘဝိက စတု၊ ပဉ္စ ဥပပဇ္ဇန္တ - တိပု၊ အောက်ဖလ-၃၊ စဝန္တ-အရဟတ္တဖလဌာန် တို့
 အား စတု-၄၊ အပါယ်ကြည့် ပဉ္စဝေါ- ၂၂။

အရူပဘုံသို့ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊ သုဘကိဏှာတိုင်အောင်သော ရူပါဝစရ ၉-ဘုံမှ အောက်မဂ်ကိုရ၍
 အရူပဘုံသို့ ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ်သော ပဉ္စဝေါ၊ ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော တိ- ပု၊ ဥပပဇ္ဇန္တ စဝန္တ
 ဖြစ်သော အောက်ဖလဌာန်-၃၊ အရူပဘုံချင်းဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် . . . အရူပ ဥပ . . . စဝန္တဖြစ်သော
 အောက်ဖလဌာန် ၃-ယောက်။

ရူပဘုံသို့ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံမှ ရူပါဝစရဘုံသို့ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော ကာမာဝစရ ဥပပဇ္ဇန္တ
 ဖြစ်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ် အောက်ဖလဌာန်-၃၊ ရူပါဝစရဘုံချင်းချင်းဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော
 ရူပါဝစရ ဥပပဇ္ဇန္တ စဝန္တဖြစ်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ် အောက်ဖလဌာန်- ၃။

ဣတ္ထိဘော (ပုရိသဘော) ဣတ္ထိဘော (ပုရိသဘော) ဖြင့် တစ်ဘဝ နှစ်ဘဝစသည်ဖြင့် ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်
 ပြုလတ်သော ကာမ-၃+စ ပု-၄၊ ဖလ-၂၊ ရူ-အရူ ၃+စ သု-တိ။

စက္ခုမူ ၂-ဘက်ရများ စက္ခုမြေ၊ ဣတ္ထိမြေ/ ပုရိသိမြေ နှစ်ပါး ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ကာမာဝစရ
 ၂ + စ ပု-၄, အောက်ဖလ- ၂၊ ရူ + အရူ ၂ + စ သု, တိပု။
 စက္ခုမြေ၊ သောမနဿိမြေ/ဥပေက္ခိမြေ နှစ်ပါးဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါ
 ၂+စ ပု- ၄, အောက်ဖလ- ၃၊ ရူ + အရူ ၂ + စ သု, တိပု။

ဃာနမူ /ဣတ္ထိမူ ၂-ဘက်ရများ ဃာနိမြေ၊ ဣတ္ထိမြေ/ ပုရိသိမြေ/ သောမနဿိမြေ/ ဥပေက္ခိမြေ
 နှစ်ပါး ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ကာမာဝစရ ၂ + စ ပု-၄, အောက်ဖလ- ၂၊
 ရူ + အရူ ၂ + စ သု, တိပု။

သစက္ခုက ဥပေက္ခာ မဟာဝိပါက တတိယဒွေ, ရူပါဝစရ ပဉ္စမဈာန်ဝိပါကဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့
 သော ပဉ္စဝေါ ၂ + စ ပု- ၄, အောက်ဖလ- ၃၊ အသည + အရူပ ၂ + စ သု, တိပု။

သစက္ခုက သောမနဿ မဟာဝိပါက ပထမဒွေ, ရူပဝိပါက သောမနဿ ၄-ခုဖြင့် ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်
 ပြုလတ္တံ့သော ပဉ္စဝေါ ၂ + စ ပု- ၄, အောက်ဖလ- ၃၊ အသည + အရူပ ၂ + စ သု,
 တိပု။

သဃာနက ဥပေက္ခာ မဟာဝိပါက တတိယဒွေဖြင့် ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော ကာမာဝစရ
 ၂ + စ ပု- ၄, အောက်ဖလ- ၂၊ ရူ + အရူပ ၂ + စ သု, တိပု။

သဃာနက သောမနဿ မဟာဝိပါက ပထမဒွေဖြင့် ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော ကာမာဝစရ
 ၂ + စ ပု- ၄, အောက်ဖလ- ၂၊ ရူ + အရူပ ၂ + စ သု, တိပု။

ရူပဘုံသို့ သောမနဿ ကာမသုဂတိ- ၇ မှ သုဘကိဏှာတိုင် ရူ-၉သို့ ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ်သော
 ကာမ ၂+စ တိ-ပု အောက်ဖလ-၃၊ ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံမှသည် သုဘကိဏှာတိုင် ရူ-၉
 သို့ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုလတ္တံ့သော ဝေဟပ္ဖိုလ် ၂+စ တိပု၊ သုဘကိဏှာတိုင် ရူ ၉-
 ချင်း ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုလတ္တံ့သော ရူ ၂ + စ တိ ပု, အောက်ဖလ-၃။

ရူပဘုံသို့ ဥပေက္ခာ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ, သုဘကိဏှာတိုင်အောင်သော ရူပါဝစရ ၉-ဘုံမှ ဝေဟပ္ဖိုလ်,
 သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံသို့ ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုလတ္တံ့သော ပဉ္စဝေါ ၂ + စ တိပု, အောက်ဖလ-
 ၃၊ ဝေဟပ္ဖိုလ်, သုဒ္ဓါဝါသဘုံချင်းဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုလတ္တံ့သော ဝေဟပ္ဖိုလ်, သုဒ္ဓါဝါသ
 ၂ + စ တိပု, အောက်ဖလ- ၃။

ဇိဝိတ + သောမနဿ- ဌ အနုလောမတစ်ဘက်ရ ဥပေက္ခာပစ္စိမအနန္တရ ရ၏။
 နှစ်ဘက်ရ သောမနဿသဟဂုတ်စိတ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သောသူ ဖြစ်အံ့- အစမထင်
 သံသရာမှစ၍ ပစ္စိမိတ်၏ အနန္တရတိုင်အောင်၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သောသူ ဖြစ်အံ့-
 အစမထင်သံသရာမှစ၍ အဆုံးစွန်သော သောမနဿသဟဂုတ်၏ အနန္တရတိုင်အောင် ကျွတ်ထိုက်သော
 ပုထုဇဉ်၊ အရိယာ ၈-ယောက်၊ မဂ်ကို မရလတ္တံ့သော မကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ရ၏။ သံသယ
 ကား နောက်သာ ရ၏။ ပဋိလောမလည်း ၎င်းနောက်သာ ရ၏။

ပစ္စနိက်ကြွင်း ပစ္စိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ။

ဇိဝိတ + ဥပေက္ခာ-ဌ အနုလောမ သောမနဿပစ္စိမအနန္တရပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။ ဥပေက္ခာ
 သဟဂုတ်စိတ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သောသူ ဖြစ်အံ့- အစမထင်သံသရာမှစ၍ ပစ္စိမိတ်၏ အနန္တရတိုင်အောင်၊
 သောမနဿသဟဂုတ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သောသူ ဖြစ်အံ့- အစမထင်သံသရာမှစ၍ အဆုံးစွန်သော
 ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ်၏ အနန္တရတိုင်အောင် ကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်၊ အရိယာ ၈-ယောက်၊ မဂ်ကို
 မရလတ္တံ့သော မကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ရ၏။ သံသယကား နောက်သာ ရ၏။ ပဋိလောမ
 လည်း ၎င်းနောက်သာ ရ၏။

ဇိဝိတ + သဒ္ဓါဒိ အာမန္တာထုတ်၍-

- ၁။ ပစ္စိမစိတ်မှတစ်ပါး ခပ်သိမ်းသောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယ သမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ပု- ၄, အရိ- ၈၊
- ၂။ တစ်နည်း - အစမထင် သံသရာမှစ၍ ပစ္စိမိတ်၏ အနန္တရတိုင်အောင် ကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်၊
 အရိယာ ၈-ယောက်၊ မဂ်ကို မရလတ္တံ့သော မကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် ရ၏။
- ၃။ တစ်နည်း - အစမထင်သံသရာမှစ၍ ပစ္စိမိတ်၏ အနန္တရတိုင်အောင်၊ ကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်၊
 အရိယာ ၈-ယောက်၊ မဂ်ကို ရလတ္တံ့သော ကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် ရ၏။

သောမနဿ + ဥပေက္ခာ-ဌ အနုလောမ သောမနဿပစ္စိမအနန္တရ ရ၏။ သောမနဿသဟဂုတ်
 စိတ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုလတ္တံ့သောသူ ဖြစ်အံ့- အစမထင်သံသရာမှစ၍ အဆုံးစွန်သော ဥပေက္ခာသဟဂုတ်
 စိတ်၏ အနန္တရတိုင်အောင်၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုလတ္တံ့သောသူ ဖြစ်အံ့- အစမထင်
 သံသရာမှစ၍ အဆုံးစွန်သော သောမနဿသဟဂုတ်စိတ်၏ အနန္တရတိုင်အောင် ကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်၊
 အရိယာ ၈-ယောက်၊ မဂ်ကို မရလတ္တံ့သော မကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ရ၏။ သံသယကား
 နောက်သာ ရ၏။ ပဋိလောမ ဥပေက္ခာပစ္စိမအနန္တရ ရ၏။ အနုလောမသံသယလည်း ရ၏။

အနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ

	ပုဂ္ဂိုလ် + ဘုံ	စ/သော	ဃာ	ဣတ္ထိ (ထံစောပြင်)	ပုရိသ (ပု-ပြင်)	ဇီဝိ	သော (သော-ပြင်)	ဥပေက္ခာ (ဥ-ပြင်)	သဒ္ဓါဒိ
စက္ခုဒိဋ္ဌိ-ပဋိ + စတု	ပစ္ဆိမဘဝိက (က-ရှ-အရ)								
	ကာမာဝစရ ၃-စ	။	။	။	။	။	။	။	။
	ရူပါဝစရ ၃-စ	။				။	။	။	။
	အသညသတ္တ ၃-စ					။			
	အရူပ ၃-စ					။		။	။
ဗုဒ္ဓိဒိဋ္ဌိ-ပဋိ + စတု	ပစ္ဆိမ								
	သောမနဿ ပစ္ဆိမအနန္တရ	။				။			။
	ဥပေက္ခာ ပစ္ဆိမအနန္တရ	။					။		။
	ကြွင်း စတုဝေါ-ပဉ္စဝေါ	။				။	။	။	။
	အသညသတ္တ	။							

ဆိုရိုးများ

ပုရိသဘော

စက္ခု + ဣတ္ထိ အနုလောမ ရူပါဝစရာနံ၊ ယေ စ ပုရိသာ ဧတေနော ဘာဝေန ကတိစိဘဝေ ဒဿိတွာ
ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ၊ တေသံ တတ္ထ။ ဣတရေသံ ကာမာဝစရာနံ တေသံ တတ္ထ။

ပဋိလောမ အာမန္တာ။

အနုလောမ အရ - မိမိဖြစ်ခိုက်သော ဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ရူ ၃+စ တိ ပု၊ အောက် ဖလ ၃-
တို့အား ဝေဟပ္ဖိုလ်တိုင် ရူ ၁၀-ဘုံ၊ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ ပုရိသဘောဖြင့် တစ်ဘဝ၊ နှစ်ဘဝအစ
ရှိသည်ဖြင့် ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော ကာမာဝစရ ၃ + စ သု၊ ဒွိ၊ တိပု၊ အောက်ဖလ- ၂
တို့အား ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊ မိမိဖြစ်ခိုက်သော ဘုံ၌ စက္ခုန္ဓြေသာဖြစ်၍ ဣတ္ထိန္ဓြေမဖြစ်ပြန်ကောင်း
သော ကာမာဝစရ ၃+စ ပု ၄၊ အောက် ဖလ ၂-တို့အား ကာမ ၁၁-ဘုံ ရ၏။

မိမိဖြစ်ခိုက်သော ဘုံ၌ စက္ခုန္ဓြေ၊ ဣတ္ထိန္ဓြေ နှစ်ပါး ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ကာမ ၃+စ
ပု ၄၊ အောက် ဖလ ၂-တို့အား ကာမ ၁၁-ဘုံလည်း ရ၏။ သံသယကား - နောက်သာ ရ၏။
ပဋိလောမလည်း ၎င်း နောက်သာ ရ၏။

ပစ္စနိက်

ပဉ္စဝေါကာရေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ၊ အသညသတ္တာနံ၊ အရူပါနံ တေသံ တတ္ထ။

စက္ခု+သောမနဿ - အနုလောမ - ယေ သစက္ခုကာ ဥပေက္ခာယ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ
တေသံ တတ္ထ။ ဣတရေသံ ပဉ္စဝေါကာရာနံ တေသံ တတ္ထ။

ပဋိလောမ - အာမန္တာ။

အနုလောမ အရ - မိမိဖြစ်ခိုက်သော ဘုံ၌ မဟာဝိပါက် တတိယ ဒွေး၊ ရူပါဝစရ ပဉ္စဈာန်ဝိပါက်ဖြင့်
ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ်သော ပဉ္စဝေါ - ဥ+စ သု, ဒွိ, တိ ပု, အောက်ဖလ ၃-
တို့အား ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊ ဝေဟပ္ဖိုလ် ဘုံ၊ မိမိဖြစ်ခိုက်သော ဘုံ၌ စက္ခုန္ဓေသာ
ဖြစ်၍ သောမနဿိန္ဒြေမဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါ ဥ+စ ပု ၄, အောက်
ဖလ ၃-တို့အား ကာမ ၁၁-ဘုံ, ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ ရ၏။

မိမိဖြစ်ခိုက်သော ဘုံ၌ စက္ခုန္ဓေ သောမနဿိန္ဒြေ နှစ်ပါး ဖြစ်ပြန်
ကောင်းသော ပဉ္စဝေါ ဥ+စ သု, ဒွိ, တိ ပု, အောက် ဖလ ၃-တို့အား ကာမသုဂတိ
၇-ဘုံ, သုဘကိဏှာတိုင်အောင်သော ရူပါဝစရ ၉-ဘုံလည်း ရ၏။ သံသကား-
နောက်သာ ရ၏။ ပဋိလောမလည်း ၄င်း နောက်သာ ရ၏။

ကျွန်ုပ်တို့ ပထမပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာအားလုံးအတွက်
ပဋိသန္ဓိ + စုတိ အခါဟော (စက္ခုမူမှ ပုရိသမူအထိ)

ပစ္စုပ္ပန်		အတိတ်	အနာဂတ	
စက္ခု	သစက္ခုက ကာမဥပ	စက္ခု	သမ္မုပ္ပါဒ်	စက္ခု (ပစ္စိမဘဝိက၊ အရူပဘုံသို့မှ တစ်ပါး) အားလုံး
သောတ	ရူပါဝစရ ဥပ	သောတ		သောတ
ဃာန	သဃာနက ကာမဥပ	ဃာန		ဃာန (ပစ္စိမဘဝိက၊ ရူ-အရူဘုံသို့မှ တစ်ပါး) အားလုံး
ဣတ္ထိ	ဣတ္ထိ (ကာမ) ဥပ	ဣတ္ထိ		ဣတ္ထိ (ပစ္စိမဘဝိက၊ ရူ-အရူဘုံသို့ ပုရိသသဘောဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု လတ်မှတစ်ပါး) အားလုံး
ပုရိသ	ပုရိသ (ကာမ) ဥပ	ပုရိသ		ပုရိသ (ပစ္စိမဘဝိက၊ ရူ-အရူဘုံသို့ ဣတ္ထိဘောဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု လတ်မှတစ်ပါး) အားလုံး
ဇီဝိတ	ခပ်သိမ်းသော ဥပ	ဇီဝိတ		ဇီဝိတ (ပစ္စိမဘဝိကမှတစ်ပါး) အားလုံး
သောမနဿ	သောမနဿ ဥပ	သောမနဿ		သောမနဿ (ပစ္စိမဘဝိက၊ ဥပေက္ခာဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ်မှတစ်ပါး) အားလုံး
ဥပေက္ခာ	ဥပေက္ခာ ဥပ	ဥပေက္ခာ		ဥပေက္ခာ (ပစ္စိမဘဝိက၊ သောမနဿ ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ်မှ တစ်ပါး) အားလုံး
သဒ္ဓါဒိ	သဟေတုက ဥပ	သဒ္ဓါဒိ		သဒ္ဓါဒိ (ပစ္စိမဘဝိကမှတစ်ပါး) အားလုံး
ပညာ	ဉာဏသမ္ပယုတ္တ ဥပ	ပညာ		ပညာ ။
မန	သစိတ္တက ဥပ	မန		မန ။

- ရူပဘုံသို့ဥပေက္ခာ** ကာမသုဂတိ-၇ သုဘကိဏှာတိုင် ရူ-၉ မှ ဝေဟပ္ဖိုလ်၊ သုဒ္ဓါဝါသဘုံသို့ ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုလတ်သော ပဉ္စဝေါ ဥ+၈ တိပု ဖလ-၃၊ ဝေဟပ္ဖိုလ် သုဒ္ဓါဝါသဘုံချင်း- ဝေဟပ္ဖိုလ်၊ သုဒ္ဓါဝါသ ဥ+၈ တိပု ဖလ-၃။
- သောမနဿ** မဟာဝိ ပ ဒွေ၊ ရူ ဝိ သောမနဿ သဟဂုတ်စိတ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ်သော ပဉ္စဝေါ ဥ+၈ ပု-၄ ဖလ-၃၊ အသည၊ အရူ၊ ဥ+၈ သု-တိ၊
- ဥပေက္ခာ** မဟာဝိတဒွေ၊ ရူ- ပဉ္စမဈာန်ဝိပါက်စိတ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ်သော ပဉ္စဝေါ ဥ+၈ ပု-၄ ဖလ-၃၊ အသည အရူ ဥ+၈ သုတိ။

ဣန္ဒြိယ ပဝတ္တိ ပုဂ္ဂလ ဆိုင်ရာအားလုံးအတွက်
ပဋိသန္ဓိ-ပဝတ္တိ စုတိ အခါဟော (ဇီဝိတာဒိမူ)

ပစ္စုပ္ပန်		အတိတ်		အနာဂတ	
ဇိဝိတ	သမ္ပဉ္စပပဇ္ဇန္တ ပဝတ္တိစိတ္တဥပါဒ်	ဇိဝိတ	ဇိဝိတမှ၌-- သမ္ပဉ္စပပဇ္ဇန္တ . သမ္ပဓမ္မ . သမ္ပဉ္စပ္ပုဒ် . သမ္ပဘင်္ဂ ကြွင်းသောမှုများ၌- သမ္ပဉ္စပ္ပုဒ် . သမ္ပဘင်္ဂ . နိရောဓ . အသညသတ်	ဇိဝိတ	(ပစ္စိမမှတစ်ပါး) အားလုံး
သောမနဿ	သောမနဿဥပပဇ္ဇန္တ ပဝတ္တိသောမနဿသမ္ပယုတ္တ ဥပါဒ်	သောမနဿ		သောမနဿ	(ပစ္စိမ၊ ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ္တပစ္စိမအနန္တရမှ တစ်ပါး) အားလုံး
ဥပေက္ခာ	ဥပေက္ခာဥပပဇ္ဇန္တ ပဝတ္တိဥပေက္ခာသမ္ပယုတ္တ ဥပါဒ်	ဥပေက္ခာ		ဥပေက္ခာ	(ပစ္စိမ၊ သောမနဿ- သမ္ပယုတ္တပစ္စိမအနန္တရမှ တစ်ပါး) အားလုံး
သဒ္ဓါ-သတိ	သဟေတုကဥပပဇ္ဇန္တ ပဝတ္တိသဒ္ဓါ (သတိ) သမ္ပယုတ္တ ဥပါဒ်	သဒ္ဓါ-သတိ		သဒ္ဓါ-သတိ	(ပစ္စိမမှတစ်ပါး) အားလုံး
ဝိရိယ	သဟေတုကဥပပဇ္ဇန္တ ပဝတ္တိဝိရိယသမ္ပယုတ္တဥပါဒ်	ဝိရိယ		ဝိရိယ	"
ပညာ	ဉာဏသမ္ပယုတ္တဥပပဇ္ဇန္တ ပဝတ္တိဉာဏသမ္ပယုတ္တဥပါဒ်	ပညာ		ပညာ	"
မန	သစိတ္တက ဥပပဇ္ဇန္တ ပဝတ္တိစိတ္တဥပါဒ်	မန		မန	

ဣန္ဒြိယ ပဝတ္တိ ပုဂ္ဂလောဆိုင်ရာ အားလုံးအတွက်
ပဋိသန္ဓိ-စုတိ အခါဟော ဣန္ဒြေများ (စက္ခုမူမှ ပုရိသမူအထိ)

ပစ္စုပ္ပန်		အတိတ်		အနာဂတ	
သော	သစက္ခုကကာမဥပ ဂ္ဂပါဝစရဥပ	သော	(သုဒ္ဓါဝါသမှတစ်ပါး) ကြွင်းပဉ္စဝေါ ၃+စ	သော	(ပစ္စိမဘဝိကမှတစ်ပါး) ကြွင်း ပဉ္စဝေါ ၃+စ
သာန	သဃာနကကာမဥပ	သာန	ကာမ ၃+စ	သာန	(ပစ္စိမဘဝိကမှတစ်ပါး) ကာမ ၃+စ
ဣတ္ထိ	ဣတ္ထိ (ကာမ) ဥပ	ဣတ္ထိ	။	ဣတ္ထိ	(ပစ္စိမဘဝိက၊ ပုရိသဘော ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ်မှ တစ်ပါး) ကာမ ၃+စ
ပုရိသ	ပုရိသ (ကာမ) ဥပ	ပုရိသ	။	ပုရိသ	(ပစ္စိမဘဝိက၊ ဣတ္ထိဘော ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ်မှ တစ်ပါး) ကာမ ၃+စ
ခိဝိတ	ခပ်သိမ်းသော ဥပ	ခိဝိတ	(သုဒ္ဓါဝါသမှတစ်ပါး) ခပ်သိမ်းသော ၃+စ	ခိဝိတ	(ပစ္စိမဘဝိကမှတစ်ပါး) ခပ်သိမ်းသော ၃+စ
သောမနဿ	သောမနဿ ဥပ	သောမနဿ	(သုဒ္ဓါဝါသမှတစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ-၃+စ	သောမနဿ	(ပစ္စိမဘဝိက၊ ဥပေက္ခာဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ်မှတစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ ၃+စ
ဥပေက္ခာ	ဥပေက္ခာ ဥပ	ဥပေက္ခာ	(သုဒ္ဓါဝါသမှတစ်ပါး) စတု+ပဉ္စဝေါ ၃+စ	ဥပေက္ခာ	(ပစ္စိမဘဝိက၊ သောမနဿ ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ်မှတစ်ပါး) စတု-ပဉ္စဝေါ ၃+စ
သဒ္ဓါ	သဟေတုက ဥပ	သဒ္ဓါ	။	သဒ္ဓါ	(ပစ္စိမဘဝိကမှတစ်ပါး) စတု-ပဉ္စဝေါ ၃+စ
ပညာ	ဉာဏသမ္ပယုတ္တ ဥပ		။		။
မန	သစိတ္တက ဥပ		။		။

ဣန္ဒြိယ ပဝတ္တိပုဂ္ဂလောဆိုင်ရာ အားလုံးအတွက်
ပဋိသန္ဓိ+ပဝတ္တိ+စုတိ အခါဟော (ဇီဝိတာဒိမ္မ)

ပစ္စုပ္ပန်		အတိတ်		အနာဂတ	
ဇိဝိတ	သဗ္ဗဥပပဇ္ဇန္တိ ပဝတ္တိစိတ္တဥပါဒ်	ဇိဝိတ	သုဒ္ဓါဝါသပဋိသန္ဓေမှတပါး)ကြွင်း စတု-ပဉ္စဝေါ၊ အသည ဥ+စ၊ ဥ+ဘ	ဇိဝိတ	(ပစ္စိမစိတ်မှတပါး) စတု-ပဉ္စဝေါ၊ အသညသတ်
သမာဓိ	သောမနဿ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ပဝတ္တိ သောမနဿ သမ္ပယုတ္တဥပါဒ်	သမာဓိ	(သုဒ္ဓါဝါသပဋိသန္ဓေဒုတိယပိုင်းမှ တပါး)ကြွင်း စတု-ပဉ္စဝေါ ဥ+စ၊ ဥ+ဘ	သမာဓိ	ပစ္စိမ၊ ဥပေက္ခာပစ္စိမအနန္တရမှ တပါး) ကြွင်း စတု-ပဉ္စဝေါ
ဥပေက္ခာ	ဥပေက္ခာ ဥပပဇ္ဇန္တိ ပဝတ္တိဥပေက္ခာသမ္ပယုတ္တဥပါဒ်	ဥပေက္ခာ	(သုဒ္ဓါဝါသပဋိသန္ဓေမှတပါး) ကြွင်း စတု-ပဉ္စဝေါ ဥ+စ၊ ဥ+ဘ	ဥပေက္ခာ	(ပစ္စိမ၊သောမနဿပစ္စိမအနန္တ ရမှတပါး)ကြွင်း စတု-ပဉ္စဝေါ
သဒ္ဓါ-သတိ	သဟေတုက ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ပဝတ္တိ သဒ္ဓါ (သတိ) သမ္ပယုတ္တဥပါဒ်	သဒ္ဓါ-သတိ	။	သဒ္ဓါ-သတိ	(ပစ္စိမမှတစ်ပါး) ကြွင်း စတု-ပဉ္စဝေါ
ဝိရိယ	သဟေတုက ဥပပဇ္ဇန္တိ ပဝတ္တိဝိရိယသမ္ပယုတ္တဥပါဒ်	ဝိရိယ	။	ဝိရိယ	။
သမာဓိ	သဟေတုက ဥပပဇ္ဇန္တိ ပဝတ္တိသမာဓိသမ္ပယုတ္တဥပါဒ်	သမာဓိ	။	သမာဓိ	။
ဥညာ	ဉာဏသမ္ပယုတ္တဥပပဇ္ဇန္တိ ပဝတ္တိဉာဏသမ္ပယုတ္တဥပါဒ်	ဥညာ	။	ဥညာ	။
မန	အသညသတ်မှတပါး သစိတ္တက ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ပဝတ္တိစိတ္တဥပါဒ်	မန	။	မန	။

မှတ်ချက်။ ပစ္စုပ္ပန်ဝါရ အနုလုံ- သန္တိဌာန်ကပိုသည်ကို တစ်ဘက်ရ၊ တူသည်ကို နှစ်ဘက်ရ၊
သန္တိဌာန် သံသယမတူလျှင် နော-ဟု ဝိဘင်းထုတ်။

* အညိဋ္ဌေ တစ်ဘက်ရ မဂ္ဂဌာန် ၂-ယောက်ပေါင်း၍ ဒွေ ပုဂ္ဂလာဟု သာမညထုတ်ပါ။
ပစ္စနိက်၌ သံသယကပိုသည်ကို တစ်ဘက်ရ၊ သန္တိဌာန် သံသယမှကြွင်းသည်ကို နှစ်ဘက်ရထုတ်။
ထိုသို့ထုတ်ရာ၌ မဂ္ဂဌာန်များကို ပေါင်း၍ ဒွေ (တယော၊ စတ္တာရော) မဂ္ဂသမင်္ဂီနော ဌပေတွာ
အဝသေသာ ပုဂ္ဂလာ-ဟု ပစ္စနိက် အကြွင်းထုတ်ပါ။

* အညာကာဝိဋ္ဌေ မူလီ ပစ္စနိက်ကား - မဂ္ဂဌာန်နှင့် ရဟန္တာမပေါင်းပဲ အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီနော၊ အရဟန္တာ
(အနာဂါမိမဂ္ဂသမင်္ဂီနော၊ အရဟန္တာ၊ အဋ္ဌမကော၊ အရဟန္တာ၊ တယောမဂ္ဂသမင်္ဂီနောစ၊ အရဟန္တာ) ဌပေတွာ
အဝသေသာ-ဟု ထုတ်ပါ။

စ + ဒေါ အနုလုံ	နော၊
ပစ္စနိက်	အနာဂါမိမဂ္ဂသမင်္ဂီ (အနုလောမတစ်ဘက်ရ) အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီ (ပဋိလောမတစ်ဘက်ရ) ဒွေမဂ္ဂသမင်္ဂီနော ဌပေတွာ အဝသေသာ ပုဂ္ဂလာ (ပစ္စနိက်ကြွင်း)

စ + အနုည အနုလုံ	နော၊
ပစ္စနိက်	အဋ္ဌမကော (အနုလောမတစ်ဘက်ရ) အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီ (ပဋိလောမတစ်ဘက်ရ) ဒွေမဂ္ဂသမင်္ဂီနော ဌပေတွာ အဝသေသာ ပုဂ္ဂလာ (ပစ္စနိက်ကြွင်း)

စ + 'အညိန္ဒြိ အနု-အနုလောမ အာမန္တာ။	
ပဋိလောမ	ဒွေပုဂ္ဂလာ (တစ်ဘက်ရ) အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီ (နှစ်ဘက်ရ)
ပစ္စနိက်ကြွင်း	တယော မဂ္ဂသမင်္ဂီနော ဌပေတွာ အဝသေသာ ပုဂ္ဂလာ။

စ + အညတာဝိ အနုလုံ	နော၊
ပစ္စနိက်	ယော အဂ္ဂဖလံ သစ္စိကရောတိ သော (အနုလောမတစ်ဘက်ရ) အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီ (ပဋိလောမတစ်ဘက်ရ) အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီ စ အရဟန္တာ ဌပေတွာ အဝသေသာ ပုဂ္ဂလာ (နှစ်ဘက်ရ)

* အတိတ၊ အနာဂတဝါရတို့၌ - အနုလုံ ပစ္စနိက် ၂-ပါးလုံး မဂ္ဂဌာန်၊ ဖလဌာန် မသုံးသပ်ပဲ
ပုဂ္ဂိုလ်သာမညအနေဖြင့် ဒွေ ပုဂ္ဂလာ၊ တယော ပုဂ္ဂလာ၊ စတ္တာရော၊ ပဉ္စ၊ ဆ၊ သတ္တ၊ အဋ္ဌ ပုဂ္ဂလာ ဟု ထုတ်ပါ။

* ပစ္စနိက်အကြွင်း၌လည်း ဌပေတွာ အဝသေသာဟု မခံပဲ ကြွင်းသလောက်ကိုသာ ဒွေ ပုဂ္ဂလာ၊
တယော ပုဂ္ဂလာ စသည်ဖြင့် သာမညထုတ်ပါ။

ဣန္ဒြိယ ပရိညာ (ဆဋ္ဌမူ အရကောက်သစ်)

ကာလ		ပရိဇာနန	ပဇာဟန	ဘာဝနာ		သစ္စိကရဏ
		စက္ခုဒိဏ္ဍိ ၁၈	ဒေါမနဿဗြိယံ	အနညာ--တိဗြိယံ	အညံဗြိယံ	အညာတာဝိဗြိယံ
ပစ္စုပ္ပန်	ကြိယာ	ပရိဇာနတံ	ပဇာဟတံ	ဘာဝေတံ		သစ္စိကရေတံ
	ပုဂ္ဂိုလ်-ဝိဘင်း	အဂ္ဂမဂ္ဂသမဓီ (အရဟတ္တ မဂ္ဂဋ္ဌာန်)	အနာဂါမိမဂ္ဂ- သမဓီ (အနာဂါမိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်)	အဋ္ဌမကော (သောတာပတ္တိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်)	တယော မဂ္ဂသမဓီနော (အထက်မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၃	ယော အဂ္ဂမလံ သစ္စိက- ရေတံ၊ သော (အရဟတ္တ မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်နှင့် ပြည့်စုံသော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်)
အတိတ်	ကြိယာ	ပရိဇာနိတ္ထ	ပဇေတိတ္ထ	ဘာဝိတ္ထ		သစ္စိကရိတ္ထ
	ပုဂ္ဂိုလ်-ဝိဘင်း	အရဟာ (အရ-ဖလဋ္ဌာန်)	အနာ-ဖိုလ် အရ-မဂ္ဂ၊ ဖိုလ်	အထက်မဂ္ဂ-၃ ဖလဋ္ဌာန်-၄	အရဟာ (အရ-ဖလဋ္ဌာန်)	ယော အဂ္ဂမလံ သစ္စိကာ သိ၊ သော (---မှတစ်ပါး အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်)
အနာဂတ	ကြိယာ	ပရိဇာနိဿတံ	ပဇေတိဿတံ	ဘာဝေဿတံ		သစ္စိကရိဿတံ
	ပုဂ္ဂိုလ်-ဝိဘင်း	ကျွတ်-ပု အောက်မဂ္ဂ-၃ အောက်ဖိုလ်-၃	ကျွတ်-ပု အောက်မဂ္ဂ-၂ အောက်ဖိုလ်-၂	ကျွတ်-ပု (ယေ ပု- ထုဇ္ဇနာ မဂ္ဂ ပဋိ- လဘိသန္တိ၊ တေ)	ကျွတ်-ပု အောက်မဂ္ဂ-၃ အောက်ဖိုလ်-၃	ကျွတ်-ပု မဂ္ဂ-၄ အောက်ဖိုလ်-၃

ပရိညာဝါရပုဂ္ဂိုလ်

ဤဣန္ဒြိယ ယမိုက် ပရိညာဝါရ၌ ပုထုဇဉ်-၁၊ အရိယာ-၈ အားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ် ၉-ယောက်ကို ဟော၏။
အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန် ၂-ယောက်ခွဲသော အညတာဝိဇ္ဇေ၌လည်းကောင်း၊ ပုထုဇဉ် ၂-ယောက်ခွဲသော
အနာဂတ်၌လည်းကောင်း ၁၀-ယောက်ဖြစ်၏။

အဓိပ္ပာယ်ကဏ္ဍ

သင်္ခါရယမက သရူပက္ခာဝါရ-

သင်္ခါရ သရုပ်ကို ဟောကြားရာ ဝါရဖြစ်သောကြောင့် သရူပက္ခာဝါရ။

သင်္ခါရယမိုက်ဌာ ဟောရကြောင်း

ကာယသင်္ခါရ အစရှိသည်တို့ကို သင်္ခါရ ယမိုက်ကို မဟောမီ ရှေ့၌ သရုပ်ထုတ်၍ မဟော အပ်သေးသဖြင့် မသိအပ်သေးသည် ဖြစ်သောကြောင့် ဤသင်္ခါရယမိုက်ဌာ သရူပက္ခာဝါရကို ဟောတော်မူသည်။

ကာယသင်္ခါရ

“သင်္ခရိယတီတိ သင်္ခါရော၊ ကာယေန သင်္ခါရော ကာယသင်္ခါရော” ဟူသော ဝစနတ္ထ အရ ကရဇ ကာယက ပြုပြင်အပ်သောကြောင့် ကရဇ ကာယ၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သော အဿာသ ပဿာသဟု ဆိုအပ်သော စိတ္တဇဝါယောဓာတ်သည် ကာယသင်္ခါရမည်၏။

ကာယ

“ကုစ္ဆိတာနံ အယောတိ ကာယော” ဟူသော ဝစနတ္ထအရ စက်ဆုပ်ဖွယ် ဆံ အစရှိသည် တို့၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်ဟု ဆိုအပ်သော ကရဇကာယသည် ကာယ မည်၏။

မိဘတို့၏ သုတ်သွေးကြောင့်ဖြစ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်သည် ကရဇကာယမည်၏။

အဿာသ, ပဿာသ

ဝိနည်းအဋ္ဌကထာအလို ထွက်သက်ကို အဿာသ၊ ဝင်သက်ကို ပဿာသဟု ခေါ်သည်။ သုတ္တာန်အဋ္ဌကထာအလို ဝင်သက်ကို အဿာသ၊ ထွက်သက်ကို ပဿာသဟု ဆိုသည်။

အဿာသ, ပဿာသကင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် အကြောင်း

၁။ အမိဝမ်း၌ ကိန်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ရေ၌နစ်မြုပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား နိရောဓာကာသ (အာကာသ ချုပ်ငြိမ်းနေသည်) ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း-

၂။ သေသောပုဂ္ဂိုလ်၊ အသညသတ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားခိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ် တို့အား အဿာသ, ပဿာသကို ဖြစ်စေတတ်သောစိတ် မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း-

၃။ မုစ္ဆာကာလ၌ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စိတ်ဖြစ်မှု အားနည်းသောကြောင့်လည်း ကောင်း-

၄။ စတုတ္ထဈာန် ဝင်စားခိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ရူပပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဓမ္မတာ၏ အစွမ်းကြောင့် လည်းကောင်း အဿာသ, ပဿာသ မဖြစ်။

ကေစိဆရာတို့ကား စတုတ္ထဈာန်ဝင်စားခိုက်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ရူပပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်သည် အလွန်သိမ်မွေ့လှသောကြောင့် အဿာသ, ပဿာသ မဖြစ်ဟု ဆိုကြ၏။ (ဤကေစိဝါဒကား ဓမ္မတာကြောင့် မဖြစ်ဟုဆိုသော သမာနဝါဒထက်ပို၍ ယုတ္တိရှိ၏။)

တစ်နာရီသော် ထွက်သက် (၃၆၀) ဝင်သက်(၃၆၀) နှစ်ရပ်ပေါင်း (၇၂၀) ဖြစ်၏။ နေ့နာရီ (၃၀) ညဉ့်နာရီ (၃၀) စုစုပေါင်း နာရီ (၆၀)ရှိ- တစ်နေ့လျှင် (၄၃၂၀၀) ဖြစ်၏။

စက်နာရီဖြင့် တွက်လျှင်ကား (၄၃၂၀၀) ကို ၂၄-နာရီဖြင့် စားသော် တစ်နာရီလျှင် (၁၈၀၀) ဖြစ်သင့်၏။

မွေးဖွားစနှင့် ထွက်သက်ဝင်သက်

အမိဝမ်း၌ ကိန်းသော သတ္တဝါတို့အား မွေးဖွားစ၌ ထွက်သက်အရင်ဖြစ်ပြီးမှ ဝင်သက် ဖြစ်၏ ဟု ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာဆို၏။

ထွက်သက်၏ အစကား ချက်၊ အလယ်ကား နှလုံး၊ အဆုံးကား နှာခေါင်းဖျား နှုတ်ခမ်း ဖျားတည်း။

ဝင်သက်၏ အစကား နှာခေါင်းဖျား၊ နှုတ်ခမ်းဖျား၊ အလယ်ကား နှလုံး၊ အဆုံးကား ချက် တည်း။

ဝစီသင်္ခါရ

“သင်္ခါရေတိတိ သင်္ခါရော၊ ဝစီယာသင်္ခါရော ဝစီသင်္ခါရော” ဟူသော ဝစနတ္ထအရ ဝစီဘောဒ သဒ္ဓကို ပြုပြင်တတ်သောကြောင့် ဝိတက် ဝိစာရသည် ဝစီသင်္ခါရမည်သည်။

ဝိတက္က ဝိစာရာ ဝစီသင်္ခါရော

စကားပြောလိုသောအခါ ရှေးဦးစွာ ကြံဆစိစစ်ပြီးမှ စကားလုံး ပီသအောင် မြွက်ဆိုရလေသောကြောင့် ဝိတက်၊ ဝိစာရကို ဝစီသင်္ခါရဟုဆိုသည်။

ပုဗ္ဗေခေါ အာဝုသော ဝိသာခ ဝိတက္ကေတွာ ဝိစာရေတွာ ပစ္ဆာ ဝါစံ ဘိန္ဒုတိ၊ တဿှာ ဝိတက္က ဝိစာရာ ဝစီသင်္ခါရော (သုတ္တာန် ပါဠိတော်)။

စိတ္တသင်္ခါရ

“သင်္ခါရိယတိတိ သင်္ခါရော၊ စိတ္တဿ သင်္ခါရော စိတ္တသင်္ခါရော” ဟူသော ဝစနတ္ထအရ စိတ်သည် ပြုပြင်အပ်သောကြောင့် စိတ္တသင်္ခါရမည်သည်။

ထပေတွာ ဝိတက္ကဝိစာရေ

ဝိတက်၊ ဝိစာရတို့ကို ဝစီသင်္ခါရအဖြစ်ဖြင့် သီးခြားယူပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ဌပေတွာ ဝိတက္က ဝိစာရဟု ဆိုသည်။

ဝေဒနာ၊ သညာသည် ခန္ဓာအထူးဖြစ်သောကြောင့် သညာစ၊ ဝေဒနာစ စိတ္တသင်္ခါရော ဟု ဟောတော်မူသည်။

စိတ္တဇဖြစ်လျှက် စိတ္တသင်္ခါရမဆိုရ

အဿာသ၊ ပဿာသသည် စိတ္တဇ ဝါယောဓာတ်ဖြစ်သော်လည်း ကရဇကာယနှင့် စပ်၍ ဖြစ်နေသောကြောင့် စိတ္တသင်္ခါရဟု မဆိုရ။

နကာယ နသင်္ခါရ

“ကရေန ဇာတော ကရဇော” ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်မညီသော ကရဇကာယမဟုတ်သော ရုပ်သည်လည်း ရှိသင့်သောကြောင့် ရုပ်အဋ္ဌဝီသကို နကာယ နကာယသင်္ခါရအရ၌ ကောက်သည်။

တစ်နည်း- “ကရေန ဇာတော ကရဇော” ဟူသော ဝစနတ္ထကို နိဒဿနည်း၊ ဥပလက္ခဏာနည်း ယူ၍ ကာမဘုံ၌ ထွက်သက်၊ ဝင်သက် ဖြစ်စေနိုင်သော အဇ္ဈတ္တ စတုသမုဋ္ဌာနိက ရုပ်အပေါင်းသည် ကာယမည်၏။

ထိုရုပ်မှတစ်ပါး အဿာသ၊ ပဿာသ မရှိသော ရူပဘုံ၌ (ဃာန၊ ဇိဝှာ၊ ကာယ၊ ဣတ္ထိဘော၊ ပုမ္ဘောကြည်) တိသမုဋ္ဌာန် ရုပ် (၂၃)ခု ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော ဥတုဇကလာပ်ရုပ်ကို နကာယ နကာယသင်္ခါရအရ၌ ကောက်သည်။

တစ်နည်း- ဝစီဘေဒသဒ္ဓ၏ အကြောင်းမဟုတ်ပဲလျက် အရူပဘုံ၌ ဝိတက်၊ ဝိစာရကို ဝစီသင်္ခါရဟု ဟောတော်မူသကဲ့သို့ ကရဇကာယ မဟုတ်သောရုပ်ကိုလည်း ကရဇကာယနှင့် ကာယအဖြစ်ဖြင့်တူသောကြောင့်သဒိဿပစာအားဖြင့် ကာယောဟူသောပုဒ်၏အရ အနုလုံ၌ယူ၍ နကာယောဟူသော ပစ္စုန်ကံ၌ မထည့်သွင်းဘဲ ကာယ၊ ကာယသင်္ခါရမှတစ်ပါး စိတ်-၈၉၊ စေ-၅၂၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ် ကောက်သင့်သည်။

သုဒ္ဓသင်္ခါရအတု

ကာယော သင်္ခါရော စသည်ဖြင့် မဟောသောကြောင့် သုဒ္ဓသင်္ခါရ အစစ်မဟုတ်၊ သုဒ္ဓသင်္ခါရ အရာ၌ တည်သောကြောင့် သုဒ္ဓသင်္ခါ ဝါရလည်း မည်ကောင်းပါသော သုဒ္ဓသင်္ခါရဝါရ။

သုဒ္ဓသင်္ခါရမူလစက္ကကိုမဟော

ကာယ-စသော ပုဒ်နှင့် သင်္ခါရဟူသော ပုဒ်တို့ သမာနာဓိကရဏ မဖြစ် (တူသော တည်ရာ အနက်မရှိ) သောကြောင့် ကာယော သင်္ခါရော၊ သင်္ခါရ ကာယောစသည်ဖြင့် ဟောအပ်သည် ရှိသော် အလိုရှိအပ်သော အဿာသ၊ ပဿာသ စသော အနက်ကို စွန့်ခြင်း၊ အလိုမရှိအပ်သော စေတနာကာယ၊ အဘိသင်္ခါရဏ သင်္ခါရ စသော အနက်ကို သိမ်းယူခြင်း ဖြစ်ရာ၏။ ထို့ကြောင့် သုဒ္ဓသင်္ခါရ မူလစက္ကကို မဟော။

ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်+ ပဋိသန္ဓေစုတိ

ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်, ပဋိသန္ဓေ, စုတိတို့သည် ဒုဗ္ဗလဖြစ် (အားနည်း) သောကြောင့် စိတ္တဇရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ၎င်းစိတ်စုသည် စိတ္တဇဝါယောဓာတ်ဖြစ်သော ကာယသင်္ခါရကို မဖြစ်စေနိုင်။

မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်

ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိ ကိစ္စမျှသာ တတ်ပြီး ဝင်စားအပ်သော သဘောမရှိသောကြောင့် ကာယသင်္ခါရ မဖြစ်။

ဝစီသင်္ခါရနှင့် ဘုံ, ဈာန်, စိတ္တုပ္ပါဒ်

ဘုံ- ဝိတက် ဝိစာရ မရှိသောကြောင့် အသညသတ်ဘုံ၌ ပစီသင်္ခါရမဖြစ်။

ဈာန်- ဘာဝနာ၏အစွမ်းအားဖြင့် ပယ်ထားသောကြောင့် ဒုတိယဈာန်စသည်၌ ဝစီသင်္ခါရမဖြစ်။

စိတ္တုပ္ပါဒ်- ဒွေ ပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀တို့သည် ဈာန်ကိစ္စ မတပ်သောကြောင့် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တို့၌ ဝစီသင်္ခါရ မဖြစ်။

သင်္ခါရသုံးပါးနှင့် ကာလ

ကာယသင်္ခါရသည် ပဋိသန္ဓေအခါ စုတိအခါတို့၌ မဖြစ်၊ ပဝတ္တိအခါ၌သာ ထိုက်သည် အားလျော်စွာ ဖြစ်သည်။

ဝစီသင်္ခါရ, စိတ္တသင်္ခါရတို့သည် ပဋိသန္ဓေ, ပဝတ္တိ, စုတိအခါအားလုံးတို့၌ ထိုက်သည် အားလျော်စွာ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုတွင် ဝစီသင်္ခါရသည် သဝိတက္က သဝိစာရစိတ်ဥပါဒ်တိုင်း ဖြစ်၏။ စိတ္တသင်္ခါရသည် စိတ်ဥပါဒ်တိုင်း ဖြစ်၏။ (စုတိစိတ်၏ ဘင်သည် စုတိအခါ မည်၏) ထိုစုတိအခါ၌ စိတ္တသင်္ခါရ ချုပ်ဆဲသာရ၍ ဖြစ်ဆဲမရ။

သင်္ခါရ ယမိုက်နှင့် ကာလ

သင်္ခါရ ယမိုက်ကို ပဋိသန္ဓေ, ပဝတ္တိ, စုတိကာလအားဖြင့် ဟောကြားအပ်သည်။

ပထမဈာန်ဇော - ၂၀

ပဉ္စကနည်းလာ ပထမဈာန်၊ ဒုတိယဈာန် နှစ်ပါးကို တစ်ပေါင်းတည်းယူ၍ စတုတ္ထနည်း အားဖြင့် ပထမဈာန်ဇော ၂၀ ဖြစ်သတည်း။

(ရူပ ကုသိုလ်၊ ကြိယာ ပထမဈာန် ၂-ခု၊ ဒုတိယဈာန် ၂-ခု၊ လောကုတ္တရာ ပထမဈာန် ၈-ခု၊ ဒုတိယဈာန် ၈-ခု၊ ပေါင်း-၂၀။)

တစ်ပါးသော အပရေ ဆရာတို့ကား ခိပ္ပါ ဘိည ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် ပထမဈာန် ဝိတက် ဝိစာရ ဤအင်္ဂါနှစ်ပါးကို လွန်၍ ပီတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာ ဟူသော ဈာန်အင်္ဂါ ၃-ပါးနှင့်တကွ ပထမဈာန် နောင်ရသော ပဉ္စကနည်း၌ရသော တတိယဈာန်ကို ဒုတိယဈာန်ဟု ယူ၍ ပထမဈာန် ဇော ၁၀သာ ဖြစ်၏ဟု မိန့်တော်မူကုန်၏။

စတုတ္ထဈာန်ဇော ၁၈-ခု

ကာမဘုံ၌ စတုတ္ထဈာန်ဇော ၁၈-ခု ဟူသော်ကား- စတုတ္ထနည်းအားဖြင့် ရူပါဝစရ ကုသိုလ် ကြိယာ စတုတ္ထဈာန်ဇော ၂-ခု၊ လောကုတ္တရာ စတုတ္ထဈာန်ဇော ၈-ခု၊ အရူပကုသိုလ် ၄-ခု၊ ကြိယာ ၄-ခု၊ ပေါင်း ၁၈-ခု ဖြစ်သတည်း။

အရူပဘုံ၌ စတုတ္ထဈာန်ဇော ၁၅-ခု ဟူသော်ကား- သောတာပတ္တိမဂ်ကြည်လောကုတ္တရာ စတုတ္ထဈာန်ဇော ၇-ခု၊ အရူပကုသိုလ် ၄-ခု၊ ကြိယာ ၄-ခု ပေါင်း ၁၅-ခု ဖြစ်သတည်း။

သင်္ခါရယမိုက်၌ ဩကာသ

သင်္ခါရတို့၏ လည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လည်းကောင်း တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဈာန်နှင့် ဘုံကို ဩကာသဟု ဆိုသည်။

အတိတပုဂ္ဂလောကာသ

ကာယသင်္ခါရသည် ရူ-အရူပုဂ္ဂိုလ်၌ မဖြစ်ပါဘဲလျက် အတိတ ပုဂ္ဂလောကာသ ဒုတိယဇ္ဈာန် တတိယဇ္ဈာန် သမာပန္နာန် အရကောက်ရာ၌ ရူ-အရူပုဂ္ဂိုလ်ကို ကာယဖြစ်ဘူးအဖြစ် အဘယ့်ကြောင့် ကောက်ပါသနည်း။

ဘုမ္မောကာသမဟုတ် စာနောကာသဖြစ်၍ ရူပ-အရူပဘုံ၌ ဒုတိယဈာန်၊ တတိယဈာန် ခဏတ္တယသမင်္ဂီ ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ကာမဘုံ၌ ဒုတိယဈာန်၊ တတိယဈာန်ကို ဝင်စားစဉ် အဿာသ ပဿာသ ဖြစ်ဘူးသောကြောင့် ဒုတိယဈာန်၊ တတိယဈာန်ချင်း တူရကား ဒုတိယဇ္ဈာန် တတိယဇ္ဈာန် သမာပန္နာန် အရဖြစ်သတည်း။

အနာဂတပုဂ္ဂလော

အရူပပုဂ္ဂိုလ် မရကြောင်း

အရူပဘုံ၌ ပ, ဒု, တ ဈာန်သည် လောကုတ္တရာဈာန်ဖြစ်၍ အရိယာသန္တာန်၌ ဖြစ်ရကား ကာမဘုံသို့ မဖြစ်ပြီ ဖြစ်သောကြောင့် အရူပပုဂ္ဂိုလ် မရသတည်း။

အနုသယ ယမက

အနုသေတိ- အနုသေတိ၌ ကိန်း၏ဟူသည်ကား မဂ်ဖြင့် မပယ်ရသေးသည်ကို ဆိုသတည်း။ ထို့ကြောင့် မဂ်ဖြင့်မပယ်သေးသော ကာလပတ်လုံး ဖြစ်လေပြီး၊ ဖြစ်ဆဲ၊ ဖြစ်လတ္တံ့ ဟုကာလ သုံးပါးဖြင့် ဆိုအပ်၏။

ဤသို့ယူသော် အနုသေတိ၌ တိ ဝိဘတ်သည် အတိတ်၊ အနာဂတ် အနက်၌လည်း ဖြစ်၍ ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန်သုတ်၌ ဝတ္တမာနာ ဟူသော ယောဂဝိဘတ်ဖြင့် သက်လေ။

ကာမရာဂါနုသယဌာန

ကာမဓာတုယာ ဒွိသု ဝေဒနာသု၌ အဋ္ဌကထာနည်းအားဖြင့် ကာမဓာတ်ကို အသီးဌာန မယူ။
ကာမဓာတုယာ- ကာမဓာတ်၌ ဒွိသု ဝေဒနာသု နှစ်ပါးသော ဝေဒနာတို့၌၊ ဤသို့ ယောဇနာ၍ ကာမရာဂါနုသယဌာနကို ဝေဒနာ ၂-ပါးယူ၏။

ဋီကာနည်းအားဖြင့်ကား ကာမဓာတုယာ- ကာမဘုံဧကာဒသဟု ဆိုအပ်သော ကာမဓာတ်၌ လည်းကောင်း၊ ဒွိသု- နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဝေဒနာသု- ကာမသုခ ဝေဒနာ တစ်ဆယ် ကိုးခု၊ ကာမဥပေက္ခာ ဝေဒနာ ၃၂-ခုတို့၌လည်းကောင်း၊ ဤသို့ ယောဇနာ၍ ကာမဘုံ ဧကာဒသနှင့် ဝေဒနာနှစ်ပါး ဤသုံးဌာနကို ယူ၏။

ပဌာနနည်း

ကာမရာဂါနုသယသည် ကာမဓာတ်၊ ဝေဒနာ ၂-ပါး၌ ကိန်း၏ဟု ဟောတော်မူခြင်း ကား ဩဠာရိကအားဖြင့် သိလွယ်စိမ့်သောငှာ ပဌာနနည်းအားဖြင့် ဟောတော်မူသည်။ ဝေဒနာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရား၊ ဣဋ္ဌာရုံတို့၌လည်း ကိန်းသေး၏။ (ပဋိဃာနုသယမူ၌လည်း နည်းတူ)

အပရိယာပနွ

အပရိယာပနွဟူသည် လောကုတ္တရာတရား ၉-ပါးတည်း။

ပုထုဇဉ်နှင့် လောကုတ္တရာ

ပုထုဇဉ်၏ ဩကာသ၌ အဘယ့်ကြောင့် လောကုတ္တရာကို ယူသနည်း။

သောတာပတ္တိမဂ်၏ ရှေ့ ဂေါတြဘုစိတ်သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သောကြောင့် ထိုအခိုက် ပုထုဇဉ်၏ အာရမ္မဏအားဖြင့် ဩကာသဖြစ်သောကြောင့် ယူသတည်း။

အနုသယဝါရ နယဝါရစသည်

အနုသယဝါရ	နယ	ဝါရ	မူလ	ယမက	ပုစ္ဆာ	အတ္တ
	အနုလုံ	၃	၁၈	၁၀၈	၂၁၆	၄၃၂
	ပစ္စနိက်	၃	၁၈	၁၀၈	၂၁၆	၄၃၂
		၆	၃၆	၂၁၆	၄၃၂	၈၆၄

အနုသယဝါရနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်

အနုသယဝါရ အနုလုံ၌ ပုထုဇဉ်နှင့် အောက်ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်ကို ဟော၏။ (ကိန်းသော အနုသယမရှိ၍ ရဟန္တာကို မဟော၊) ပစ္စနိက်၌ ဖလဋ္ဌာန် ၄-ယောက်ကို ဟော၏။ (မကိန်းသော အနုသယ မရှိ၍ ပုထုဇဉ်ကို မဟော၊) အရကောက် အမှာ၌ကား ပုထုဇဉ်နှင့်တကွ ဖလဋ္ဌာန် ၄-ယောက်ကို ဟော၏ဟု ဆို၏။

မဂ္ဂဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုကား အနုသယတို့ကို ပယ်ဆဲစိတ္တက္ခဏ တစ်ချက်စီသာ ရှိသော ကြောင့် အနုလုံ၊ ပစ္စနိက် နှစ်ဋ္ဌာနလုံး၌ မဟော၊ (သာနုသယ၊ ဥပ္ပဇ္ဇနဝါရတို့၌လည်း နည်းတူ။)

သာနုသယ အဓိပ္ပါယ်

တစ်ရက်ခြား ဖျားခြင်း အစရှိသော အနာဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သောသူအား အကြင်မျှ လောက် ထိုအနာသည် အစဉ်မလွတ်သေး၊ ထိုမျှလောက် အနာမပေါ်ခိုက်သော်လည်း အကြောင်း စရှိလျှင် ပေါ်လတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် အနာရှိ၏ဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့ ပုထုဇဉ်၊ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမိ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကာမရာဂါနုသယကို မဂ်ဖြင့် မပယ်ရသေးသောကြောင့် လောဘစိတ်သည် ဥပါဒ်ခိုက် မဟုတ်သော်လည်း ကာမရာဂါနုသယ ရှိ၏ဟု ဆိုအပ်၏။ (ပဋိဃာနုသယ အစ ရှိသည်တို့၌လည်း နည်းတူ။)

ပဇဟနဝါရ အနုလုံ၌ မဂ္ဂဋ္ဌာန် (၄)ယောက်ကို ဟော၏။ ထိုတွင်--

- ၁။ သောတာပတ္တိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ အနုသယ နှစ်ပါးကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်စွန့် ၏။ ထိုမှတစ်ပါးသော ကိလေသာတို့ကို အပါယ်သို့ လားစေတတ်သော အစွမ်းကို မြစ်စေ တတ်သောအားဖြင့် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ပယ်စွန့်၏။
- ၂။ သကဒါဂါမိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာမ၊ ပဋိဃ အနုသယ နှစ်ပါးကို ခေါင်းပါးစေ၏။ အကြွင်း မဲ့ မပယ်နိုင်။
- ၃။ အနာဂါမိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာမ၊ ပဋိဃ အနုသယ နှစ်ပါးကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်စွန့်၏။ ကြွင်းသော ကိလေသာကိုလည်း အားနည်းစေ၏။
- ၄။ အရဟတ္တ မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား မာန၊ ဘဝ၊ အဝိဇ္ဇာ အနုသယ (၃)ပါးကို အစဉ်စွန့်၏။ ထိုမှတစ်ပါးသော ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်၏။ (အရကောက်)

တဒေကဋ္ဌအဓိပ္ပါယ်

ယော ကာမရာဂါနုသယံ ပဇဟတိ၊ သော မာနာနုသယံ ပဇဟတိတိ “တဒေကဋ္ဌ” ပဇဟတိ၊ အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာမဘုံ၌ တပ်တတ်သော ကာမရာဂါနုသယဟု ဆိုအပ် သော လောဘတစ်စိတ်ကို ပယ်၏။ ထိုလောဘ တစ်စိတ်သည်လည်း ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ် လေးခု၌ ယှဉ်သော လောဘတည်း၊ ဒိဋ္ဌိဂတ သမ္ပယုတ်နှင့်ယှဉ်သော လောဘမဟုတ်။

ဒိဋ္ဌိဂတ သမ္ပယုတ်လောဘကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ကတည်းက ပင် အကြွင်းမဲ့ ပယ်လေပြီးဖြစ်သောကြောင့်တည်း။)

ထိုအနာဂါမိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာမဘုံ၌ တပ်တတ်သော ဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ်လောဘ

ဟု ဆိုအပ်သော ကာမရာဂါနုသယကို ပယ်သောအခါ ထိုဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ်၌ ယှဉ်သော မာနာ နုသယတစ်စိတ်ကို ပယ်၏။ အကြွင်းမဲ့ မပယ်။

ရူပဘုံ အရူပဘုံ၌တပ်တတ်သော ရူပရာဂ အရူပရာဂဆိုအပ်သော ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ် လောဘနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော မာနာနုသယ တစ်စိတ်ကြွင်း၏။ ထိုမာနကို အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန် ပယ်၏။

ယော ဝါပန ဒိဋ္ဌာနုသယံ ပဇဟတိ၊ သော ကာမရာဂါနုသယံ ပဇဟတိတိ “တဒေကဋ္ဌ” ပဇဟတိ။

အဓိပ္ပါယ်ကား- သောတာပတ္တိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိဋ္ဌာနုသယကို ပယ်သောအခါ ဒိဋ္ဌိ ဂတသမ္ပယုတ်လောဘဟု ဆိုအပ်သော ကာမရာဂါနုသယကိုလည်းကောင်း၊ အပါယဂမနီယဖြစ် သော ဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ်ကို ပယ်သောအခါ ထိုဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ်၌ယှဉ်သော ကာမရာဂါနုသယဟု ဆိုအပ်သော လောဘတစ်စိတ်ကိုလည်းကောင်း ပယ်၏။ အကြွင်းမဲ့ မပယ်၊ အပါယဂမနီယဖြစ် သော ဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ် လောဘဟုဆိုအပ်သော ကာမရာဂါနုသယကြွင်းကျန်သည်။ ထိုကို အနာ ဂါမိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပယ်၏။

ယော ကာမရာဂါနုသယံ ပဇဟတိ၊ သော ဘဝရာဂါနုသယံ ပဇဟတိတိ “တဒေကဋ္ဌ” ပဇဟတိ။

အဓိပ္ပါယ်ကား- အနာဂါမိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ် ကာမရာဂါနုသယကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်သောအခါ စိတ္တက္ခဏပြားဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ် ဘဝရာဂါနုသယကိုလည်း အားနည်းစေ၏။ အကြွင်း မဲ့ မပယ်၊ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ပယ်သည်။

ယော ကာမရာဂါနုသယံ ပဇဟတိ၊ သော အဝိဇ္ဇာနုသယံ ပဇဟတိတိ။

“တဒေကဋ္ဌ” ပဇဟတိ။ ။ ယော ဝါ ပန ။ “နော” ။ ။

အဓိပ္ပါယ်ကား- အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာမရာဂဟု ဆိုအပ်သော ဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ် လောဘကို ပယ်သောအခါ ထိုဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော မောဟဟု ဆိုအပ် သော အဝိဇ္ဇာနုသယ၊ အပါယဂမနီ မဖြစ်သော ဒေါသမူနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော မောဟဟု ဆိုအပ်

သော အဝိဇ္ဇာနုသယတို့ကို ပယ်၏။ အကြွင်းမဲ့ မပယ်။ ။

အဘယ်အဝိဇ္ဇာနုသယ ကြွင်းသနည်းဟူမူကား- ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်မောဟ၊ ရူပရာဂ၊ အရူပရာဂနှင့်ယှဉ်သော ဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ် မောဟဟု ဆိုအပ်သော အဝိဇ္ဇာနုသယတို့ ကြွင်းကုန်၏။ ။
ထိုအဝိဇ္ဇာ နုသယတို့ကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်၏ ။ ' ။

အဋ္ဌမကော

အလ္လခံပုဂ္ဂိုလ်ကို ရေတွက်ရာ၌ ရဟန္တာသည် အမြတ်ဆုံး အလ္လခံဖြစ်သောကြောင့် ပထမမည်၏။

သောတာပတ္တိ မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ၈-ယောက်မြောက် အလ္လခံဖြစ်သောကြောင့် အဋ္ဌမကမည်သည်။

နဝတ္ထဗ္ဗောဗြေရကြောင်း

ဖြစ်ရာအရပ်၌ မဆက်ဆံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် နော- ဟု မဖြေမူ၍ နဝတ္ထဗ္ဗော-ဟု ဖြေတော်မူသည်။

ကျောင်းနှစ်ကျောင်းတွင် တောင်ဘက်ကျောင်း၌ သရက်ပင်သာရှိ၏။ ပိန္နပင်မရှိ၊ မြောက်ဘက်ကျောင်း၌ ပိန္နပင်သာ ရှိ၏။ သရက်ပင်မရှိ၊ ထိုနှစ်ကျောင်းရှိ သရက်ပင်၊ ပိန္နပင်တို့ကို အသီးသီး ခုတ်ပယ်ပြီးသောအခါ သရက်ပင် ခုတ်ပယ်ပြီးသော တောင်ကျောင်း၌ ပိန္နပင်ခုတ်ပယ်ပြီးပြီလောဟု မေးလတ်သော် ထိုတောင်ကျောင်း၌ နဂိုရ်ကပင် ပိန္နပင် ရှိရင်းပင် မဟုတ်သောကြောင့် ပယ်ပြီးဟူ၍လည်းကောင်း၊ မပယ်ရသေးဟူ၍လည်းကောင်း မဆိုအပ်သကဲ့သို့ ထိုအတူ နဂိုရ်ကပင် ထိုဌာန၌ ရှိခဲ့ရင်းမဟုတ်သောကြောင့် နဝတ္ထဗ္ဗောဟု ဖြေတော်မူသည်။

အနုသယာ ဘင်္ဂါနတ္ထိ၊ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အနုသယ ၇-ပါးကိန်း၏။ ထိုတွင် ဤမည်သော အနုသယ ကားကိန်း၏။ ဤမည်သော အနုသယကား မကိန်းဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဤမည်သော အနုသယသည် ရံခါ ကိန်း၏။ ဤမည်သော အနုသယကား ရံခါမကိန်းဟူ၍လည်းကောင်း မခွဲခြမ်း မဝေဖန်အပ်။

ဘုံနှင့် အနုသယ

ရူပဘုံ၌ ပဋိဿာနုသယ မရှိ။

အသညသတ်ဘုံ၌ အနုသယ ၇-ပါးလုံး မရှိ။

ထိုသို့ ဘုံအားဖြင့်ပင် မရှိသော်လည်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ မဂ်ဖြင့် မပယ်ရသေးသော
ကြောင့် ဖြစ်ဆဲမဟုတ်သော်လည်း ဖြစ်ပြီး ဖြစ်လတ္တံ့ဖြစ်၍ ကဿစိ သတ္တ အနုသယာ အနုသေန္တိ
အစရှိသည်ကို ဟောတော်မူသတည်း။

အထက်အရိယာ အောက်မဆင်း

ဗြဟ္မာဘုံ၌ရှိသော အရိယာများသည် ကာမဘုံသို့သွား၍ ပဋိသန္ဓေမနေပြီ၊ ပုထုဇဉ် ဗြဟ္မာ
များသာ ကာမဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနေသည်။

အထောက်သာဓက--

ရူပဓာတုယာ စုတဿ (အရူပဓာတုယာ စုတဿ) ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ သတ္တေဝ
အနုသယာ အနုသေန္တိ။

အရူပမှ ရူပဘုံသို့မသွား

ရူပါဝစရ ပဋိသန္ဓေ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ရူပါဝစရ ကုသိုလ်ဈာန်သည် အရူပဘုံ၌
မရှိသောကြောင့် အရူပဘုံမှ စုတေ၍ ရူပဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေမနေ။

အထောက်သာဓက--

အရူပဓာတုယာ စုတဿ ရူပဓာတုယာ ဥပပတ္တိနာမ နတ္ထိ၊ ဟေဋ္ဌာ ဥပပဇ္ဇမာနော
ကာမဓာတုံ ယေဝ ဥပပဇ္ဇတိ၊ သတ္တေဝ အနုသယာ အနုသေန္တိ။

စိတ္တယမက

ဥပ္ပါဒ နိရောဓကာလသမ္ဘောဒဝါရ

ဥပါဒ်နှင့်ဘင်ကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလနှင့် အနာဂတ်ကာလကို လည်းကောင်း
ရော၍ဟောအပ် သောကြောင့် ဥပ္ပါဒ်နိရောဓ ကာလသမ္ဘောဒဝါရမည်၏။

မောဃပုစ္ဆာ

ဤစိတ္တယမိုက်၌ ရုပ်သာရ၍ စိတ်၊ စေတသိက် မရသောပုဒ်တို့ကို မောဃပုစ္ဆာအားဖြင့် ဟောတော် မူ၏။

အတိက္ကန္တကာလဝါရ

ဥပါဒ်နှင့် ဘင်္ဂဏနှစ်ပါးကို လွန်သောစိတ်ကား အတိတ်စိတ်သာတည်း၊ ပစ္စုပ္ပန်စိတ် မဟုတ်၊ ဤသို့ သော အထူးကို ပြခြင်းငှာ အာမန္တာ ဟုမဆိုပဲ အတိတ် စိတ္တံ ဟုဆိုသည်။

ဥပါဒ်နှင့်ဘင်္ဂဏ နှစ်ပါးကို မလွန်သော စိတ်ကား ဥပ္ပါဒက္ခဏစိတ်၊ အနာဂတ်စိတ် သာတည်း ဟူသော အထူးကို ပြလိုသောကြောင့် အာမန္တာဟု မဟောပဲ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ အနာဂတာဉ္စ စိတ္တံ ဟု ဟောတော်မူသည်။

ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရ

ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရသည် ဓမ္မဝါရနှင့် အလားတူ၏၊ မှန်၏၊ ပုဂ္ဂလဝါရကို မိမိသဘောအားဖြင့် ညွှန်ပြတော် မူ၏၊ ဓမ္မဝါရနှင့် ပုဂ္ဂလဓမ္မဝါရကိုကား တူသောအဖြစ်ဖြင့် ညွှန်ပြတော်မူ၏။

သဏ္ဌာပပစ္စိမစိတ်

တဏှာမခြားပဲ မင်္ဂလေးတန်ကို ရလတ္တံ့သောသူဖြစ်အံ့ အဆုံးစွန်သော တဏှာနှင့် ယှဉ် သော သတ္တမဇော၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏ သမင်္ဂီဖြစ်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးမှ တဏှာခြားသည်၊ သကဒါဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ တဏှာခြားသည်၊ အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ တဏှာခြားသည်ဖြစ်အံ့ အဆုံးစွန်သော တဏှာ နှင့်ယှဉ်သော သတ္တမဇော၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏ သမင်္ဂီဖြစ်သော သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဆုံးစွန်သော လောဘဇောတည်း။

ပစ္စိမကုသိုလ်

အရဟတ္တမဂ်နောင် ကုသိုလ် မ,ဥပါဒ် (မဖြစ်)တော့ပြီ ဖြစ်သောကြောင့် အရဟတ္တမဂ် သည် ပစ္စိမကုသိုလ်မည်၏။

အဘိဓမ္မမိဿက

ဓမ္မယမိုက်၏ မာတိကာဖြစ်သောကြောင့် အဘိဓမ္မမိဿကကို နိဒ္ဒေသ၌ မဟောဟု အချို့သောဆရာ များဆိုကြ၏။ သို့သော် ဤစိတ္တယမိုက် ဥဒ္ဒေသ၌ပင် “ယဿ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နနိရုဇ္ဈတိ” အစရှိသော ပါဠိရှိနေသောကြောင့် ကေစိဆရာတို့၏ စကားမသင့်ပါ။

ဓမ္မယမက

ဘာဝနာဝါရ

ယော ကုသလံ ဓမ္မံ ဘာဝေတိ ဟူ၍ လာသောကြောင့် ပရိညာဝါရကိုပင် ဘာဝနာဝါရဟု ဆိုသည်။

ကုသိုလ်နှင့်အကုသိုလ်တစ်ပြိုင်နက် မဖြစ်

ယဿ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဈန္တိ၊

တဿ အကုသလာဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဈန္တိတိ “နော” ကိုထောက်၍ ကုသိုလ်ဖြစ်ဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်အား အကုသိုလ် ဖြစ်ဆဲမရ။

အဗျာကတမူလီ ဝိဘင်း

ပစ္စုပ္ပန်ကုသိုလ်မူအဗျာကတမူလီ ပဋိလောမ ဝိဘင်း၌ အဗျာကတသည် ဒုက္ခသစ္စာနှင့် အလားတူ သောကြောင့် သစ္စယမိုက်ကို ထောက်သော် “နိရောဓသမာပန္နာနံ အသညသတ္တာနံ” မရှိသင့်ပြီဟု ဆရာမြတ်တို့ မိန့်ဆိုကြကုန်၏။

မရဏာသန္ဓ အကုသိုလ်ဇောနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်

မရဏာသန္ဓအကုသိုလ်ဇောကို ဒုဂ္ဂတိ၌ ဖြစ်လတ္တံ့သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၌သာ ရအပ်၏။

ဘာဝနာဝါရနှင့်အဗျာကတတရား

အဗျာကတသည် ဘာဝေတဗ္ဗလည်း မဟုတ်၊ ပဟာတဗ္ဗလည်း မဟုတ်သောကြောင့် ဘာဝနာဝါရ၌ ၎င်းကိုမဟော။

ဣန္ဒြိယ ယမိုက်

ပဝတ္တိဝါရဉ္စ မဟောသော ဣန္ဒြေများ

ဗုခိန္ဒြေ၊ ဒုက္ခိန္ဒြေ၊ ဒေါမနဿိန္ဒြေ၊ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြေ၊ အညိန္ဒြေ၊ အညာတာဝိန္ဒြေ ဟူသော ၆-ပါးတို့သည် ပဝတ္တိအခါ၌သာ ဖြစ်သည်။ (ပဋိသန္ဓေ၊ စုတိအခါတို့၌ မဖြစ်) ထို့ကြောင့် ပဋိသန္ဓေ၊ စုတိအခါကိုဟောသော ပဝတ္တိဝါရဉ္စ ၄င်းတို့ကို မူလ၊ မူလီအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူ။

ဣတ္ထိန္ဒြေ၊ ပုရိသိန္ဒြေ

တစ်ပြိုင်နက်မဖြစ်

ယဿ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ပုရိသိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ “နော” ကိုထောက်၍ ဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေ နှစ်ပါး တို့ တစ်ပြိုင်နက် မဖြစ်နိုင်။

ဥဘတောဗျည်းနှင့် ဣန္ဒြေ

ဥဘတောဗျည်း၌လည်း ဣတ္ထိန္ဒြေ၊ ပုရိသိန္ဒြေ နှစ်ပါး တစ်ပြိုင်နက်မဖြစ်။ (ဣတ္ထိန္ဒြေ အားကောင်းခိုက် ပုရိသိန္ဒြေ ပျောက်ကွယ်၏။ ပုရိသိန္ဒြေ အားကောင်းခိုက် ဣတ္ထိန္ဒြေ ပျောက်ကွယ်၏) ဣတ္ထိဥဘတော ဗျည်းအား ဣတ္ထိန္ဒြေသာ၊ ပုရိသဥဘတော ဗျည်းအား ပုရိသိန္ဒြေသာ ဖြစ်သည်။

မိန်းမများနှင့် ဗြဟ္မာ

မိန်းမများသည် အရိယာ ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ သမာပတ်ရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော်လည်း ဗြဟ္မာပါရိသဇ္ဇာခေါ်သော အောက်ဗြဟ္မာဘုံ၌သာ ဖြစ်သည်။ အထက်ဗြဟ္မာဘုံ၌ မဖြစ်နိုင်။

မှတ်ချက်။ အရကောက်စာအုပ်၌ ဤသို့ မှာထားသော်လည်း ဆရာမြတ်တို့ကား မိန်းမများသည် ဗြဟ္မာမင်းသာ မဖြစ်နိုင်၊ လက်အောက်ခံ ဗြဟ္မာအဖြစ်ဖြင့်ကား ဘုံတိုင်း၌ပင် ဖြစ်နိုင်သည်ဟု မိန့်ဆိုကြ၏။

အရိယာပုရိသ ကုတ္တိမဖြစ်ပြီ

အရိယာဖြစ်သော ပုရိသသည် ကုတ္တိမဖြစ်တော့ပါ။ ထို့ကြောင့် ကုတ္တိဘောဖြင့် တစ်ဘဝ၊ နှစ်ဘဝ စသည်ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုလတ္တံ့သော ပုရိသအရ ပုထုဇဉ်၄-ယောက်ကိုသာ ကောက် ရသည်။

အရိယာမိန်းမများ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခါနီး
ပုရိသလိင် ပြန်/မပြန်

နိရောဓဝါရ ပစ္စုပ္ပန်နာဂတ၌--

ကုတ္တိနံ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိနံ- စသည်ဖြင့် ဝိဘင်းထုတ်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် အရိယာ ဖြစ်သော မိန်းမများ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခါနီး၌ ပုရိသလိင်ပြန်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုကုန်၏ ဟူသော စကားမသင့်ပါ။ “ယာစ ကုတ္တိယော ဧတေနော ဘာဝေန ကတိစိ ဘဝေဒဿေတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ” ကိုလည်း ထောက်လေ။

မနိန္ဒြေကို အဆုံးထား၍ ဟောကြောင်း

မနိန္ဒြေသည် ပဋိသန္ဓေ၊ ပဝတ္တိ၊ စုတိအခါတို့၌ ဖြစ်ကြသော ကမ္မဇ၊ အကမ္မဇ၊ ကုန္ဒြေ တို့နှင့် ယှဉ်ခဲ့၏။ သမ္ပယုတ်တရားတို့၏ ရှေ့သွားဖြစ်သော ပြဋ္ဌာန်းသောတရားဖြစ်သော်လည်း ဇီဝိတိန္ဒြေကဲ့သို့ တစ်ပါးသော ရုပ်၊ နာမ်တရားတို့၏ မှီရာအဖြစ်ဖြင့်ကား မယူအပ်။

ထုပ်ကာသည် အခြင်၊ ရနယ် စသည်တို့၏ စုဝေးရာအရပ်ဖြစ်သလို အလုံးစုံသော ကုန္ဒြေ တို့၏ စုဝေးရာဖြစ်၍ အဆုံးထားကာ ဟောတော်မူသည်။

ဇီဝိတိန္ဒြေကို အလယ်ထားကြောင်း

ဇီဝိတိန္ဒြေသည် ပဋိသန္ဓေစုတိကိုသာ ဟောသော စက္ခုန္ဒြေစသော ရှေ့ပိုင်းကုန္ဒြေများ နှင့်လည်း ဆက်ဆံသည်။

ပဋိသန္ဓေ၊ ပဝတ္တိ၊ စုတိတို့ကို ဟောသော သောမနဿိန္ဒြေ စသော နောက်ပိုင်းကုန္ဒြေ များနှင့်လည်း ဆက်ဆံသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းကို အလယ်ထား၍ ဟောတော်မူသည်။

နိဂမ ပတ္ထနာ

သဒ္ဓိတံ မေ မဟာပုညံ၊ ယမကတ္ထသရူပကံ။

လဒ္ဓါ သီလက္ခန္ဓ ဝှယဿ၊ ယတိနော ဥပထမ္ဘကံ။

မေ- တိလောကဟု နာမသမုတ် အကျွန်ုပ်သည်၊ ယမကတ္ထသရူပကံ- အဘိဓမ္မာ ပိဋကဟု သညာဝေလျှမ်း ခုနစ်ကျမ်းတွင် ခြောက်ခုမြောက် ယမိုက်ကျမ်း၏ အနက်အဓိပ္ပါယ် သရုပ်တရားကိုယ်တို့ကို စနစ်တကျ ညွှန်းပြသော ယမိုက်လက်ဆောင်ကျမ်းတည်းဟူသော၊ မဟာပုညံ- တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ ကုသိုလ်မြတ်ကို၊ သီလက္ခန္ဓ ဝှယဿ- သီလက္ခန္ဓမည်သော၊ ယတိနော - ရဟန်းငယ်၏၊ ဥပထမ္ဘကံ- ကူညီထောက်ပံ့မှုကို၊ လဒ္ဓါ- ရယူ၍၊ သဒ္ဓိတံ- ကောင်းစွာ အထူး ဆည်းပူးအပ်ပေပြီ။

အတ္တာဝဟံ ခိပ္ပံ ဟောတု၊ ပါဘတံ မေ သုဗောဓိဒံ

ပရတ္ထသမ္မာဒကောဟံ၊ ဘဝေယျံ ဇာတိ ဇာတိယံ။

မေ- တိလောကဟု နာမသမုတ် အကျွန်ုပ်၏၊ သုဗောဓိ- ကောင်းစွာထင်ထင် သိမြင် လွယ်သော၊ ဣဒံပါဘတံ- လက်ဆောင်အလား ညွှန်းဇယားနှင့်တကွသော ဤကျမ်းစာသည်၊ ခိပ္ပံ- လျှင်ပြန်စွာ၊ အတ္တာဝဟံ- အဘိဓမ္မာ ပညာလိုလား အမျိုးသားတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ရွက်ဆောင် နိုင်သည်၊ ဟောတု- မုချမသွေ ဖြစ်ပါစေသတည်း၊ အဟံစ- တိလောကဟု နာမသမုတ် အကျွန်ုပ် သည်လည်း၊ ဇာတိဇာတိယံ- ဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်း၌၊ ပရတ္ထသမ္မာ ဒကော- သူတစ်ပါးတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ပြီးစေနိုင်သည်၊ ဘဝေယျံ- ဖြစ်ရပါလို၏။

အရှင်တိလောကာဘိဝံသ (အင်းစိန်)

ယနေ့ ပထမပြန်

ရှေးစနစ်ပေါ်မူတည်ပြီး ပထမပြန် ပြဋ္ဌာန်းချက်စနစ်များနှင့် ပြဋ္ဌာန်းကျမ်းစာများကို ၁၉၉၈-ခုနှစ်၌ နိုင်ငံတော်သံဃမဟာနာယကအဖွဲ့က နောက်ဆုံး သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ ယင်းသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်အားလျော်စွာသင်ကြားနိုင်ရန်၊ ဖြေဆိုနိုင်ရန် အောက်ဖော်ပြပါ အဖြေစုံ များကို လေ့လာပါ။

၁ ။ ပထမ ကြီးတန်း အဖြေစုံ

၂ ။ ပထမလတ်တန်း အဖြေစုံ

၃ ။ ပထမငယ်တန်း အဖြေစုံ

ယမကလက်ဆောင် အထက် ၅-ကျမ်း

သဒ္ဒါသင်္ဂြိုဟ်နှင့် ပိဋကတ်အခြေခံ

ဘုရားဟော ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်များကို လေ့လာရာ၌ ကျွမ်းကျင်စွာ တတ်မြောက်ရန် ပါဠိသဒ္ဒါကျမ်းနှင့် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟကျမ်းတို့သည် သူတို့မပါလျှင် မပြီးလောက်အောင် အဓိကဇာတ် ကောင်များဖြစ်သည်။ သဒ္ဒါ၊သင်္ဂြိုဟ်မကျွမ်းကျင်လျှင် ပိဋကတ်တော်ကို လွယ်လွယ်ကူကူ ، ခြေခြေ မြစ်မြစ် ، ထိထိရောက်ရောက် မတတ်မြောက်နိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် ရှေးဆရာများက သဒ္ဒါနှင့် သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းကို အဓိကသင်ရိုးကျမ်းစာများအဖြစ် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။

လျင်မြန်လွယ်ကူစွာ သဒ္ဒါသင်္ဂြိုဟ်တတ်မြောက်ရန်

သဒ္ဒါ သင်္ဂြိုဟ်ကို အချိန်တိုတိုဖြင့် လွယ်ကူစွာ တတ်မြောက်စေရန် နည်းညွှန်ကောင်း စနစ်ကောင်း လိုအပ်သည်။ နည်းညွှန်ကောင်း စနစ်ကောင်းဖြင့် သင်ယူပို့ချလျှင် ၆ -လ မှ တစ်နှစ်အတွင်း သဒ္ဒါရော သင်္ဂြိုဟ်ပါ ပိဋကတ်အခြေရနိုင် သည့်အထိ ပေါက်မြောက်နိုင်သည်။ ယင်းသို့ ပေါက်မြောက်အောင် ဖော်ပြပါ ကျမ်းစာများကို လေ့လာသော အားဖြင့် စမ်းသပ်ကြည့်ပါ။ သ...။

သဒ္ဒါလက်ဆောင်ကျမ်း

လှစောသနစာကြည့်တိုက်
အာသနာထော်ထွန်းကားပြန့်ပွားရေးဦးစီးဌာန
ကမ္ဘာအေး၊ ရန်ကုန်။

၉၀

အဘိဓမ္မာလက်ဆောင်ကျမ်း

ယမိုက်ဘာသာအတွက် သက်သာလွယ်ကူစေရန် အထူးစီစဉ်ထားသော

- * အရကောက်ဇယားများ
- * ပါဠိအာဂုံဇယားများ
- * သရုပ်အဓိပ္ပါယ်ဇယားများ
- * ညွှန်ကြားချက်များ
- * သိမှတ်ဘွယ်ရာအဓိပ္ပါယ်များ
- * လင်္ကာဆောင်ပုဒ်များ

စသည် စသည်ဖြင့် ပို့ချသူ သင်ယူသူများ နည်းရလောက်အောင်
ဝေဝေဆာဆာ တန်ဆာဆင်၍ ဖော်ပြထားသည်။

ဖြန့်ချိရေး

စာပေထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့

မေဓာဝံသကျောင်းဆောင်

ရွာမပရိယတ္တိစာသင်တိုက်

အင်းစိန်